

Στο σημείο αυτό συνδέεται στην τηλεδιάσκεψη το μέλος του ΚΣΝΜ και ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ ΝΑΥΣΙΚΑ

ΘΕΜΑ 3^ο

Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείων κτηριακών εγκαταστάσεων στο βιομηχανικό συγκρότημα της μονάδας παραγωγής τσιμέντου της (πρώην) εταιρείας "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε." στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος της Δ.Κ. Αυλίδας, του Δήμου Χαλκιδέων, φερόμενης ιδιοκτησίας "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ". (εξ αναβολής).

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

1. Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/562042/21-11-2023 έγγραφο προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
2. Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα των φακέλων
3. Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α')
4. Το Ν.4858/2021 "Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ/220/Α/19-11-2021)
5. Την εισήγηση επί του θέματος της αρμόδιας εισηγήτριας Ιωάννας Καράνη αναπληρώτριας ελλείποντος προϊσταμένου της Διεύθυνσης Προστασίας και Αναστήλωσης Νεωτέρων και Συγχρόνων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ.
6. Την εισήγηση επί του θέματος της αρμόδιας εισηγήτριας Έλενας Κουντούρη προϊσταμένης της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Υπάρχει ένα αίτημα αναβολής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Ποιος το υποβάλλει το αίτημα αναβολής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Η κα Βασιλική Ζαρογκίκα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Τι σχέση έχει με την υπόθεση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Έχει ήδη από τις 13/09 υποβάλει αίτηση, και έχει εγκριθεί η παράστασή της ενώπιόν μας, και οφείλαμε όπως λέει να την ενημερώσουμε εγκαίρως για τη Συνεδρίαση. Είναι δικηγόρος ενός συνεταιρισμού.

Δ. ΦΙΛΙΟΥ: Κατά την προηγούμενη συνεδρίαση όταν εξετάστηκε το θέμα η κυρία Ζαρογκίκα, που είναι εκ μέρους του «Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχείρισης Αδαιρέτου Δάσους Συνιδιοκτησίας και Κοινής Χορτονομής Βαθέος Αυλίδος», είχε υποβάλει αίτημα αναβολής. Και την προηγούμενη φορά, δεν ξέρω αν επανέρχονται με το ίδιο αίτημα, είχαν καταθέσει μία προσωρινή διαταγή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας. «Απαγόρευση μεταβολής της πραγματικής και συνεταιριστικής περιουσίας αυτού του συνεταιρισμού».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Το έγγραφο αυτό είναι εκουσία δικαιοδοσία. Αίτηση Ηλία Ζαρογκίκα, κατοίκου Βαθέος Αυλίδος, μέλους «Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Διαχείρισης Αδαιρέτου Δάσους Συνιδιοκτησίας και Κοινής Χορτονομής Βαθέος Αυλίδος», «Καταναγκαστικού Συνεταιρισμού Διαχείρισης Αδαιρέτου Δάσους Συνιδιοκτησίας». Λοιπόν, ένα μέλος του συνεταιρισμού στέλνει ένα έγγραφο. Όμως φερόμενος ιδιοκτήτης είναι τα ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ. Και ζητάει να κηρυχθεί άκυρο το πρακτικό απόφασης. Δεν νομίζω ότι μας ενδιαφέρει.

Και τι λέει ο δικαστής; Δέχεται εν μέρει, χορηγεί προσωρινή διαταγή με αντικείμενο την απαγόρευση μεταβολής της πραγματικής και νομικής κατάστασης της συνεταιριστικής περιουσίας. Δεν μας απασχολεί γιατί δεν έχουμε να κάνουμε με τον συνεταιρισμό.

Σήμερα λοιπόν έχουμε νέο έγγραφο. Ενώπιον του Κοινού Οργάνου του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου – Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, αίτηση για την καταχώρηση στα πρακτικά Βασιλικής Ζαρογκίκα του Ηλία, Δικηγόρου, θέμα 'Χαρακτηρισμός ή μη', το θέμα που έχουμε. «Όπως γνωρίζετε, έχω ήδη υποβάλει αίτηση και έχει εγκριθεί η παράστασή μου ενώπιόν σας και οφείλετε να

με ενημερώσετε εγκαίρως για την εισαγωγή προς συζήτηση του ως άνω θέματος στην Η.Δ. στις 23/11.

Επίσης, γνωρίζετε, κατόπιν αποστολής της από 19/07/2023 αιτήσεως μετά της συνημμένης από 21/07/2023 προσωρινής διαταγή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος περί απαγόρευσης της μεταβολής της πραγματικής και νομικής κατάστασης ότι στις 23/11/2023 δικάζεται», σήμερα δηλαδή, «η εν λόγω υπόθεση ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, και ως εκ τούτου αδυνατώ να παραστώ ενώπιόν σας. Επιπλέον, γνωρίζετε ότι η σχετική ειδοποίηση που μου αποστείλατε στις 22/11, ημέρα καθολικής αποχής των δικηγόρων με βάση την τάδε απόφαση της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων, για την αιφνίδια εισαγωγή του θέματος προς συζήτηση σήμερα, χωρίς καμία δυνατότητα υποβολής αιτήματος παράστασης, δεν συνάδει με τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της νόμιμης δράσης.

Επειδή κατά παράβαση των καθηκόντων σας δεν με ειδοποιήσατε εγκαίρως ώστε να είναι εφικτή η άσκηση των νομίμων δικαιωμάτων μου και ειδικώς του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος ακροάσεως, καλείστε όπως αποσύρετε το εν λόγω θέμα από την Η.Δ. της 23/11, αναβάλετε προκειμένου να τηρηθεί η νόμιμη διαδικασία της έγκυρης ειδοποίησης, απέχετε από την οποιαδήποτε ενέργεια ή λήψη απόφασης και συμμορφωθείτε με την από 21/07/2023 προσωρινή διαταγή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδος περί απαγόρευσης μεταβολής της πραγματικής και νομικής κατάστασης».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Η Γραμματεία του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου έχει αποστείλει e-mail στους ενδιαφερόμενους και τους έχει ενημερώσει, δύο φορές μάλιστα, υπάρχουν και τα αποδεικτικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Δεν έχω αντιληφθεί ποιο είναι το έννομό τους συμφέρον.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Υπάρχει ένα υπόμνημα της εταιρείας ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΗΡΑΚΛΗΣ, που αναφέρεται αποκλειστικά στην κα Ζαρογκίκα και στα αιτήματά της σε σχέση με τον συνεταιρισμό, και εξηγεί γιατί δεν υπάρχει καμία σχέση ανάμεσα στον συνεταιρισμό και στα ΤΣΙΜΕΝΤΑ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ: Από τα έγγραφα δεν προκύπτει κάποια δασική έκταση. Και η προσωρινή διαταγή δεν απευθύνεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου. Εκδόθηκε κατά την εκουσία δικαιοδοσία, δηλαδή κατά τη δικαιοδοσία που ρυθμίζει θεμάτων σωματείων, δεν αφορά θέματα δασικά ή μη δασικά. Και ζητάει την ακύρωση των πρακτικών της γενικής τους συνέλευσης και τους λέει το δικαστήριο, μέχρι να πάρει απόφαση το δικαστήριο, μην αλλάξετε την πραγματική κατάσταση της περιουσίας σας. Αυτό δεν βλέπω σε τι αφορά το Υπουργείο Πολιτισμού.

Σας παρακαλώ να προχωρήσουμε στις εισηγήσεις.

Ι. ΚΑΡΑΝΗ: Σας διαβάζω την εισήγηση της Διεύθυνσης.

Μετά από αίτημα κατεδάφισης η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής Ανατ. Στερεάς & Κυκλάδων με το αρ.πρωτ. ΥΠΠΟΑ/644208/26-4-2023 έγγραφο, διαβίβασε στην Υπηρεσία μας λόγω αρμοδιότητας, τον σχετικό με το θέμα φάκελο, με συνημμένες τις απόψεις της, για τον χαρακτηρισμό ή μη μνημείων κτηριακών εγκαταστάσεων στο βιομηχανικό συγκρότημα της μονάδας παραγωγής τσιμέντου της (πρώην) εταιρείας "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε." στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος της Δ.Κ. Αυλίδας, του Δήμου Χαλκιδέων, φερόμενης ιδιοκτησίας "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ".

Το σύνολο των εγκαταστάσεων βρίσκεται εντός του κηρυγμένου Αρχαιολογικού Χώρου της Αυλίδας (ΦΕΚ 562/τ.Β'/11.8.1970, όπως οριοθετήθηκε με την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑ/ ΑΡΧ/ Α1/ Φ43/ 54043/ 3239/17-10-2001, ΦΕΚ 1427/τ.Β').

Ιστορικό θέματος

Με την αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/508324/19-10-2022 αίτηση της εταιρείας "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ" υποβλήθηκε αίτημα κατεδάφισης του συνόλου των υποδομών (κτηρίων και εγκαταστάσεων) βιομηχανικής μονάδας παραγωγής τσιμέντου, ευρισκόμενης σε εκτός σχεδίου περιοχή στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος, σε ιδιόκτητο γεωτεμάχιο με εμβαδόν 245.060,67τ.μ., τα όρια του οποίου εμφανίζονται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.

Ως τίτλος ιδιοκτησίας προσκομίστηκε η υπ' αριθμ. 9337/21.12.2000 Σύμβαση συγχώνευσης δια απορροφήσεως των εταιρειών «ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε.» και «ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.» από την εταιρεία με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΗΡΑΚΛΗΣ».

Παράλληλα, από Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών, υπεβλήθη αίτημα χαρακτηρισμού της εγκατάστασης, με την αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/644208/28-12-2022 επιστολή και συνημμένα στοιχεία (έκθεση, αεροφωτογραφίες, κλπ.). Παρέμβαση με αίτημα διάσωσης και επανάχρησής της, με σκοπό την προστασία και του Αρχαιολογικού χώρου της Αυλίδας, υπό τη μορφή ενός ευρύτερου αρχαιολογικού –πολιτιστικού πάρκου, είχε προηγηθεί από την ίδια ομάδα πολιτών με δελτίο τύπου, αποσταλθέντος στη Γραμματεία του ΚΣΝΜ που διαβιβάστηκε στην ΥΝΤΕΑΑΣΕΚ μας με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/60867/8-12-2022).

Για τη σύνταξη της παρούσας διενεργήθηκε αυτοψία στη βιομηχανική μονάδα και στις ευρύτερες εγκαταστάσεις στον όρμο Μικρό Βαθύ στις 14.3.2023 από κλιμάκιο της ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ παρουσία του κ. Ασημακόπουλου, Διευθυντή Λατομείων & Α' Υλών του Ομίλου Εταιρειών ΗΡΑΚΛΗΣ.

Από την επεξεργασία του διαθέσιμου υλικού εξάγονται συμπεράσματα για την εξέλιξη της επιχείρησης, η οποία είναι αλληλένδετη με την ανάπτυξη των κτηριακών και λοιπών εγκαταστάσεων σε βάθος χρόνου. Κρίνεται σκόπιμο, για λόγους κατανόησης της παρουσίας της παρούσας έκθεσης, να επισημανθούν τα εξής:

A. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90 έχουν συντελεστεί επάλληλες μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι εν γένει αναφορές στο κείμενο συσχετίζονται με τον αρχικό και μακροβιότερο φορέα διαχείρισης και λειτουργίας του βιομηχανικού συγκροτήματος, ήτοι την εταιρεία "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε.", δεδομένου ότι με αυτή την ονομασία είναι ευρέως γνωστές οι εν λόγω εγκαταστάσεις.

B. Στην υπάρχουσα κατάσταση οι εγκαταστάσεις και τα κτήρια που σχετίζονται με τη διαχρονική δραστηριότητα της επιχείρησης, ήτοι της παραγωγής τσιμέντου εκτείνονται:

1) εντός του γεωτεμαχίου με εμβαδόν 245.060,67τ.μ., για το οποίο έχει υποβληθεί αίτημα κατεδάφισης,

2) εντός της Χερσαίας Ζώνης (Χ.Ζ.) Νοτίου Λιμένα Χαλκίδας (βλ. τοπογραφικό διάγραμμα), η οποία έχει προσδιοριστεί με την υπ' αριθμ. 8322.107/07/2013/30-12-2013 απόφαση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (ΦΕΚ 5/ΑΑΠΘ/15-1-2014). Βάσει της από 2-11-2016 Σύμβασης παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του Οργανισμού Λιμένων Νομού Ευβοίας Α.Ε. (ΑΔΑ:6936ΟΞΑΤ-ΨΜ5) έχει παραχωρηθεί στη δεύτερη εξ αυτών με τριακονταετή διάρκεια το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης και εκμετάλλευσης των γηπέδων, κτηρίων και εγκαταστάσεων των χερσαίων λιμενικών ζωνών των Λιμένων Νομού Ευβοίας.

Ενώ εκτός του εξεταζόμενου γεωτεμαχίου:

3) μηχανικό σύστημα μεταφοράς πρώτων υλών από το Λατομείο στο "Μεγάλο Βουνό" προς το εργοστάσιο (ταινιόδρομος στηριζόμενος επί πυλώνων) που διέρχεται υπεργείως άνωθεν του αυτοκινητόδρομου Σχηματαρίου-Χαλκίδας.

4) διάσπαρτα κτήρια και εγκαταστάσεις, καθώς και η αρχική θέση λατόμευσης στο νότιο βραχίονα του όρμου Μικρό Βαθύ.

5) στο Λατομείο ασβεστόλιθου στη θέση "Μεγάλο Βουνό" του όρους Μεσαπίου Βοιωτίας.

Σημειώνεται ότι αν και στην υπ' αριθμ. 9337/21.12.2000 Σύμβαση συγχώνευσης απαριθμούνται τα περιουσιακά στοιχεία-ακίνητα των απορροφώμενων εταιρειών, για τις υποπεριπτώσεις Β.3-Β5 επί του παρόντος δεν έχει εξακριβωθεί αν εξακολουθούν να τελούν υπό την κυριότητα της απορροφούσας εταιρείας, δεδομένου ότι τοπογραφικό διάγραμμα έχει υποβληθεί μόνο για την αιτούμενη κατεδάφιση (Β1).

Βάσει της έρευνας και της μελέτης των προσκομισθέντων στο πλαίσιο της υποβολής του αιτήματος κατεδάφισης στοιχείων προκύπτει ότι παρότι η επιχείρηση εγκαταστάθηκε στον όρμο Μικρό Βαθύ μετά την ίδρυσή της το 1926 με τη δημιουργία της Α' μονάδας παραγωγής, το σύνολο των εξεταζόμενων κτηρίων και

εγκαταστάσεων είναι νεώτερα, αναγόμενα στην περίοδο των 100 τελευταίων ετών. Σύμφωνα με τα υποβληθέντα στελέχη οικοδομικών αδειών (από το 1963 κι έπειτα) η υφιστάμενη κατάσταση έχει προκύψει από διαδοχικές οικοδομικές φάσεις, που κορυφώθηκαν στη δεκαετία του '70.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΕΣ/ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Η ευρύτερη περιοχή, μετά τη διακοπή λειτουργίας της βιομηχανικής εγκατάστασης των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ το έτος 2013, έχει τεθεί στο επίκεντρο προγραμματιζόμενων παρεμβάσεων για τη λειτουργική επανένταξή της.

- Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο (Master plan) Λιμένα Χαλκίδας

Με το Γενικό Προγραμματικό Σχέδιο (master plan) Λιμένα Χαλκίδας (Α', Β' φάση) επιχειρείται η διευθέτηση και βελτίωση της οργάνωσης των διαφόρων λιμενικών δραστηριοτήτων στη Χερσαία Ζώνη του Λιμένα Χαλκίδας, ο οποίος περιλαμβάνει μια μεγάλη έκταση που εκτείνεται εκατέρωθεν του Πορθμού του Ευρίπου τόσο στη Βοιωτική όσο και στην Ευβοϊκή Ακτή. Βάσει αυτού η εκτεταμένη Χ.Ζ. διαχωρίζεται σε 12 τομείς (ΧΖΛ1 έως ΧΖΛ12).

Η εξεταζόμενη θέση εμπίπτει στον Τομέα 6: Νότιες Βοιωτικές ακτές Λιμένα Χαλκίδας [με 10 τμήματα, από Στενό Περάματος -Υψηλή Γέφυρα- μέχρι το αλιευτικό καταφύγιο παραλίας Βαθέως Αυλίδας (νότιο άκρο του όρμου Μεγάλου Βαθέως)], και ειδικότερα στα τμήματα 6.2 έως 6.4, όπου προτείνεται η μεταφορά του εμπορευματικού λιμένα.

Αξιοποιούνται οι υφιστάμενες λιμενικές εγκαταστάσεις έμπροσθεν του συγκροτήματος (ανατολική ακτή), οι οποίες επεκτείνονται προς βορρά και νότο με την κατασκευή/επέκταση παραλιακού κρηπιδώματος, μήκους 250μ. και 100μ. αντίστοιχα, και ικανού πλάτους ώστε να διαμορφώνεται επαρκής χερσαίος χώρος για τις εμπορευματικές δραστηριότητες. Το συνολικό εμβαδόν της προτεινόμενης Χ.Ζ. του εμπορευματικού λιμένα είναι περίπου 11.180τ.μ. και της προτεινόμενης δόμησης 1.050τ.μ. Όσον αφορά τις χρήσεις γης διατυπώνονται τα εξής.

Το τμήμα 6.3 περιλαμβάνει (α) το Ο.Τ.1 (Ε=9.828,50τ.μ.), με νέα κτίσματα, στέγαστρα και υπόστεγα που θα εξυπηρετήσουν τη διοίκηση του εμπορευματικού λιμένα, τις λειτουργίες των Δημόσιων Υπηρεσιών (Λιμεναρχείο, Λιμενική Αστυνομία, Τελωνείο, Πυροσβεστική κλπ.), γραφεία, φυλάκια, αποθήκες, ΚΥΕ για το κοινό, εγκαταστάσεις υγιεινής κλπ. και (β) την υπόλοιπη έκταση εκτός του Ο.Τ.1 -ζώνες κρηπιδωμάτων, για φυλάκια, οικίσκους και λοιπές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των λιμενικών δραστηριοτήτων.

Το τμήμα 6.4 περιλαμβάνει (α) το Ο.Τ.2 (Ε=16.359τ.μ.) για νέα κτίσματα και κατασκευές εξυπηρέτησης των εμπορικών χρήσεων και υπηρεσιών με παράλληλη επέκταση του υφιστάμενου προβλήτα, (β) το Ο.Τ.3 (Ε=12.193τ.μ.) για τα νέα κτίσματα και υφιστάμενα, για την εξυπηρέτηση των εμπορικών χρήσεων και υπηρεσιών και (γ) το υπόλοιπο τμήμα του 6.4 που φιλοξενεί υπαίθριους χερσαίους χώρους και εγκαταστάσεις υποστήριξης εμπορικών χρήσεων και υπηρεσιών.

Το τμήμα 6.2 (λιμενίσκος και βόρειες ακτές του Τσιμεντάδικου) προτείνεται ως χώρος μελλοντικής επέκτασης του νέου εμπορευματικού λιμένα. Η ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ μας με το αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/6340/2-2-2022 έγγραφό της είχε διατυπώσει τις απόψεις της σχετικά με τη Β' φάση του Γενικού Προγραμματικού Σχεδίου ενόψει της εξέτασής του στην Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων (ΕΣΑΛ).

- Ανάπτυξη Επιχειρηματικού Πάρκου Ειδικού τύπου (Ε.Π.Ε.Τ.) Εφοδιαστικής Αλυσίδας στον βιομηχανικό χώρο των «ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ»

Η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, προκειμένου για την αξιοποίηση του ακινήτου στη θέση Μικρό Βαθύ προέβη στη σύνταξη Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Ε.Π.Σ.) για ανάπτυξη Επιχειρηματικού Πάρκου Ειδικού Τύπου (Ε.Π.Ε.Τ.) Εφοδιαστικής Αλυσίδας, το οποίο προεγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/62552/1652/25-11-2021 (ΑΔΑ: ΨΛΒΥ4653Π8-4ΞΞ) απόφαση του ΥΠΕΝ. Σύμφωνα με αυτό στην ΕΠΕΤ, έκτασης 249.092τ.μ., οι προτεινόμενες χρήσεις γης συνίστανται σε:

- Παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής και μέσης όχλησης, κατά το άρθρο 8 του Π.Δ/τος της 21.0.2018 (ΦΕΚ 114/τ.Α') και ειδικότερα:

- καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών, πολυκαταστήματα, εκθεσιακά κέντρα,
- γραφεία/θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων,
- εγκαταστάσεις εφοδιαστικής,
- επαγγελματικά εργαστήρια και βιομηχανικές/βιοτεχνικές εγκαταστάσεις χαμηλής και μέσης όχλησης,
- εγκαταστάσεις ΑΠΕ, χώροι επεξεργασίας λυμάτων, ανακύκλωσης,
- πλυντήρια αυτοκινήτων, πρατήρια υγρών καυσίμων, συνεργεία επισκευής και συντήρησης οχημάτων, Ι.Κ.Τ.Ε.Ο., χώροι στάθμευσης
- Εστίαση, χώροι συνάθροισης κοινού, μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις,
- κοινωνική πρόνοια,
- κατοικίες προσωπικού ασφαλείας κλπ.
- Κατασκευές για διαμόρφωση του εδάφους και εξυπηρέτηση ΑμεΑ, τον εξωραϊσμό τους και την αισθητική τους αναβάθμιση και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προοριζόμενου σκοπού,
- Εγκαταστάσεις: δικτύων υποδομής και κοινής ωφέλειας (υπόγεια και υπέργεια), μετρητικών σταθμών, σταθμών διανομής φυσικού αερίου, εγκαταστάσεις συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας για την παροχή τηλεθέρμανσης, μονάδων αφαλάτωσης κλπ.

- Παραχώρηση δικαιώματος χρήσης τμήματος της Χ.Ζ. με δικαίωμα εκτέλεσης εργασιών στην εταιρεία "ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε."

Με την αρ. πρωτ. 3113.10-9/17439/2021/9-3-2021 (ΑΔΑ: ΨΣΟΗ4653ΠΩ-5Υ2) Απόφαση της Γ.Γ. Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής εγκρίθηκε η υπ' αριθμ. 84/14-7-2020 Απόφαση (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ) του Δ.Σ. της Ο.Λ.Ν.Ε. Α.Ε. (ΑΔΑ:9ΞΜΠΟΞΑΤ-ΩΛΧ) που αφορά στην παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης χώρου, συνολικής εκτάσεως 8.465τ.μ., εντός της Χ.Ζ. Νοτίου Λιμένα Χαλκίδας στην εταιρεία "ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε.", με δικαίωμα εκτέλεσης εργασιών για το έργο «Αποκατάσταση και λειτουργική αναβάθμιση των προβλητών Θ, Β και Β1 και διαμόρφωση χώρου εισόδου-εξόδου και σύνδεσης προβλητών Θ, Β και Β1 με δημόσια οδό στην περιοχή "Μικρό Βαθύ", εντός Χερσαίας Ζώνης Νοτίου Λιμένα Χαλκίδας από την εταιρεία "ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε."». Στο παραχωρηθέν τμήμα εντοπίζονται εγκαταστάσεις και κτήρια της μονάδας παραγωγής τσιμέντου. Ακολούθησε η υπ' αριθμ. 43/17-5-2021 (ΑΔΑ: 9Β300ΞΑΤ-ΡΛΕ) Απόφαση του Δ.Σ. της Ο.Λ.Ν.Ε. Α.Ε. με την οποία εγκρίθηκε η εκτέλεση εργασιών κατεδάφισης κτηρίου εντός της Χ.Ζ. του Λιμένα Μικρού Βαθέως Αυλίδας και η έκδοση της υπ' αριθμ. 482106/19-9-2022 έγκρισης εκτέλεσης εργασιών «Κατεδάφισης επικινδύνως ετοιμορρόπου κτηρίου (Κτήριο Ενσακκίσεως)» του Δήμου Χαλκιδέων. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η Δ/νση ΥΔΟΜ του Δήμου Χαλκιδέων με το αρ πρωτ. 3422/21-6-2022 έγγραφό της (διαβιβάστηκε με το αρ. πρωτ. 294798/24-8-2022 έγγραφο της ΕΦΑ Εύβοιας) είχε απευθυνθεί στην Τριμελή Επιτροπή Επικινδύνως Ετοιμορρόπων Κατασκευών για τον έλεγχο του εν λόγω κτηρίου, ενώ, κατόπιν καταγγελίας της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών «Για τη διατήρηση και επανάχρηση του Τσιμεντάδικου Χαλκίδας, για την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Αυλίδας» εκδόθηκαν σήματα διακοπής εργασιών και ενημέρωσης των εμπλεκόμενων (23/12/2022, 20/1/2023, 1/2/2023). Σε συνέχεια υποβληθείσας επιστολής/καταγγελίας της ως άνω Ομάδας και στην Υπηρεσία μας (αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/57034/7-2-2023), με συνημμένα τα ανωτέρω, με το αρ. πρωτ. 57034/10-2-2023 έγγραφό μας ενημερώθηκαν οι φορείς ότι η Υπηρεσία μας βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης του βιομηχανικού συγκροτήματος των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, βάσει των διατάξεων του άρθρου 6 του Ν.4858/2021 καθώς και για την προγραμματιζόμενη αυτοψία, ενώ ζητήθηκε από την ΥΔΟΜ ο έλεγχος των καταγελλόμενων και η γνωστοποίηση τυχόν πορίσματος της Τριμελούς Επιτροπής εξέτασης ετοιμορρόπων.

- Γνωμοδοτήσεις ΥΠΕΝ επί της αιτούμενης κατεδάφισης

Από τα προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η ενδιαφερόμενη εταιρεία εκ παραλλήλου με την υποβολή αιτήματος κατεδάφισης του συνόλου των

κατασκευών στο πρώην εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου στο ΥΠΠΟΑ είχε καταθέσει αντίστοιχη αίτηση προς εξέταση και στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Π.Ε. Εύβοιας, το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα αρνητικά (θέμα 14ο της 22/13-12-2022 Συνεδρίας) ως προς την καθολική κατεδάφιση «...διότι αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής με ιστορική αξία και μνήμη για την πόλη της Χαλκίδας και συνολικά της Εύβοιας. Να διατηρηθούν και να αναδειχθούν κάποια χαρακτηριστικά κτήρια της προαναφερθείσας αρχιτεκτονικής και να προσαρμοστεί αρμονικά σε αυτά η πρότασή σας για τις νέες χρήσεις».

Ωστόσο, κατόπιν προσφυγής κατά της Σ.Α. 22ο/13-12-2022 Πράξης, το Κεντρικό Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής (ΚΕΣΑ) στην 2η/30-1-2023 Συνεδρίασή του, γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της κατεδάφισης του συνόλου των κατασκευών του πρώην εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου «...καθώς πρόκειται για εγκαταστάσεις, βοηθητικά κτίσματα και δίκτυα κυρίως, αλλά και λίγα μεμονωμένα κτήρια κύριας χρήσης (εστιατόριο, γραφεία, συνεργεία) τα οποία στο σύνολό τους έχουν ανεγερθεί μετά το έτος 1955 και δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό, κατασκευαστικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον. Συμπληρωματικά, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αίτηση προσφυγής, με την κατεδάφιση των κατασκευών του πρώην εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου, μιας δραστηριότητας υψηλής όχλησης η οποία έχει διακόψει τη λειτουργία της από το 2013, θα καταστεί δυνατή η αξιοποίηση του ακινήτου και η εξυγίανση και αποκατάσταση του εδάφους, με τις οποίες θα επέλθει περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στην ευρύτερη περιοχή».

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Η Ε Ξ Ε Λ Ι Ξ Η

A.1 Ο κλάδος της τσιμεντοβιομηχανίας στην Ελλάδα

Η ελληνική βιομηχανία παραγωγής τσιμέντου αποτελεί κλάδο της βαριάς βιομηχανίας της χώρας και είναι δραστηριότητα με πολύ μεγάλη συμβολή στην εθνική οικονομία κατά τον 20ο αιώνα. Στη μακροχρόνια πορεία της, η ελληνική τσιμεντοβιομηχανία γνώρισε φάσεις ανάπτυξης και ύφεσης που συνδέονται με τη δημόσια και ιδιωτική οικοδόμηση της χώρας, αλλά και με τους κανόνες προσφοράς και ζήτησης τόσο για την εσωτερική όσο και για τη διεθνή αγορά. Για αρκετά χρόνια η Ελλάδα υπήρξε η δεύτερη ή η τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγική χώρα τσιμέντου παγκόσμια.

Στην Ελλάδα 4 ήταν οι βασικές εταιρείες, όλες ιδρυθείσες μέσα στο πρώτο ήμισυ του 20ου αιώνα, κατά την ακόλουθη χρονική σειρά: το 1902 ο TITAN, το 1911 η εταιρεία τσιμέντων ΗΡΑΚΛΗΣ, το 1926 η Εταιρεία Τσιμέντων Χαλκίδας και το 1934 τα Τσιμέντα Χάλυψ.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '50 και μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90 οι εγχώριες βιομηχανίες τσιμέντου αναπτύσσονται ραγδαία τόσο από πλευράς τεχνολογίας αλλά και όσον αφορά στη δυναμικότητα παραγωγής. Οι ελληνικές εταιρείες, βασιζόμενες στην υψηλού επιπέδου τεχνολογία και τεχνογνωσία, στην άριστη ποιότητα του προϊόντος και στην εφαρμογή αυτοματισμών με επακόλουθη μείωση του κόστους, κατάφεραν να διατηρηθούν κραταιές και η ελληνική βιομηχανία τσιμέντου να παραμείνει ως μια από τις ισχυρότερες εξαγωγικές βιομηχανίες τσιμέντου σε διεθνές επίπεδο, στρέφοντας το ενδιαφέρον της σε νέες ανεπτυγμένες αγορές (χώρες Δυτικής Ευρώπης, Η.Π.Α.) αλλά και σε αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

Κατά το διάστημα 2010 - 2021, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και των μακροχρόνιων επιπτώσεων στην οικοδομική δραστηριότητα (ελάχιστη) σε όλες τις περιοχές της ελληνικής επικράτειας, ο κλάδος επισκιάστηκε από μακρές περιόδους ύφεσης με κάποιες μικρές εκλάμψεις, οι οποίες συνδέθηκαν κυρίως με την υλοποίηση δημοσίων έργων και την κατασκευή μεγάλων οδικών δικτύων. Η συρρίκνωση σε μεγάλο βαθμό της κατανάλωσης τσιμέντου είχε σημαντικές επιδράσεις στη βιωσιμότητα των Μονάδων παραγωγής.

A.2 Ιστορικό της εταιρείας "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε."

Η εταιρεία Τσιμέντων Χαλκίδας ιδρύεται το 1926 από τοπικούς επιχειρηματίες, και εγκαθιστά το πρώτο εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου με μια μονάδα στον όρμο

Μικρό Βαθύ. Η παραγωγή ανέρχεται στους 60.000 τόνους ετησίως, και μετά την εκτέλεση έργων βελτίωσης των εγκαταστάσεων το 1956 φτάνει τους 80.000.

Το 1960 εκσυγχρονίζεται με την προσθήκη νέας αυτοτελούς γραμμής παραγωγής (Β'). Το 1968 επεκτείνει τις εγκαταστάσεις με τη λειτουργία δυο πρόσθετων Μονάδων παραγωγής (Γ' και Δ').

Ωστόσο εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης και της μείωσης των εξαγωγών το 1982 η εταιρεία γίνεται ζημιολόγος και έκτοτε η μεγάλη συσσώρευση ζημιών την οδηγούν σε χρεοκοπία, καθώς οι πιστωτές αρνούνται την κεφαλαιοποίησή τους και διακόπτουν τη χρηματοδότηση το 1985.

Στη δεκαετία του '90 (1991) η Ιταλική Calzestruzzi κερδίζει τον διαγωνισμό εξαγοράς των Τσιμέντων Χαλκίδας, αλλά στη συνέχεια οπισθοχωρεί. Τον Ιούνιο του 1996 η πλειοψηφία των μετοχών περιέρχεται στην ιδιοκτησία του Ομίλου CONCRETUM που ελέγχεται από τον Ιταλικό όμιλο COMPART, αλλά στο τέλος του ίδιου έτους πλέον ανήκει (η πλειοψηφία των μετοχών) στην ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, η οποία με τη σειρά της περνάει στον έλεγχο του Ομίλου Blue Circle τον Μάιο του 2000.

Η οριστική παύση της εταιρείας ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ επέρχεται το 2001 όταν πλέον απορροφάται δι' εξαγοράς από την ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ και το εργοστάσιο μετονομάζεται σε «ΗΡΑΚΛΗΣ III» και η πλειοψηφία των μετοχών της περνάει στον Γαλλικό Όμιλο LAFARGE. Το εργοστάσιο εκσυγχρονίζεται συνεχώς προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξημένη ζήτηση λόγω της έντασης της οικοδομικής δραστηριότητας (ενόψει της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων) και της κατασκευής δημοσίων έργων.

Ωστόσο η οικονομική ύφεση στα χρόνια των Μνημονίων και η καθίζηση του κατασκευαστικού τομέα που ακολούθησαν συνέργησαν ώστε η παραγωγική δραστηριότητα του εργοστασίου να μειώνεται δραστικά, και έτσι άρχισε να υπολειπεται το 2009 ενώ ετέθη σε αδράνεια τον Ιούλιο του 2011.

Β. Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ - ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ - ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ

1. Πρώτες ύλες

Τα βασικά συστατικά του τσιμέντου συνίστανται κυρίως από ασβεστοπηριτικές ενώσεις και δευτερευόντως από το αργιλικό τριασβέστιο και το σιδηραργιλικό τετρασβέστιο, γι' αυτό και οι πρώτες ύλες για την παρασκευή του πρέπει να εξασφαλίζουν τα κύρια οξειδία στις κατάλληλες μορφές και αναλογίες.

Δεδομένου ότι ο φορέας ασβεστίου συμμετέχει σε ποσοστό 75-80% στο μείγμα των πρώτων υλών, γίνεται εκτεταμένη χρήση του ασβεστόλιθου, πετρώματος ευρύτατα διαδεδομένου στη φύση.

Πολλές φορές στα συστατικά που απαρτίζουν το μείγμα πρώτων υλών για την επίτευξη των απαιτούμενων αναλογιών στα επιμέρους οξειδία προστίθενται μία ή περισσότερες πρώτες ύλες που καλούνται διορθωτικά υλικά, που διακρίνονται σε πυριτικά, σιδηρούχα ή αργιλούχα.

2. Διαδικασία παραγωγής τσιμέντου

Τα τρία βασικά στάδια παραγωγής του τσιμέντου είναι:

(Α) η προετοιμασία των πρώτων υλών, που αποσκοπεί να προσδώσει στο μείγμα την κατάλληλη λεπτότητα (ελάττωση του μεγέθους) που είναι απαραίτητη για την έψηση με τη μικρότερη κατανάλωση ενέργειας χωρίς να υποβαθμιστεί η ποιότητά του, και την απαιτούμενη ομοιογένεια (αναλογία επιμέρους πρώτων υλών) για τη σταθερότητα στην ποιότητα και την αποφυγή προβλημάτων στην περιστροφική κάμινο. Περιλαμβάνει τη θραύση, την προ-ομογενοποίηση, την άλεση του μείγματος και την ομογενοποίηση τους, που οδηγεί στην παρασκευή της φαρίνας. Στο στάδιο αυτό εντάσσεται και η εξόρυξη των πρώτων υλών, διαδικασία που προηγείται και χωροταξικά συντελείται εκτός της κύριας εγκατάστασης της μονάδας.

(Β) η έψηση του μείγματος: είναι το στάδιο της πυρομεταλλουργικής κατεργασίας στην περιστροφική κάμινο, στο οποίο πραγματοποιούνται οι βασικές αντιδράσεις

μετασχηματισμού των πρώτων υλών (ασβεστολίθου και αργίλου) στα διπλά και τριπλά οξειδία που αποτελούν τις διάφορες ορυκτολογικές φάσεις του κλίνκερ, Κύρια διάταξη του σταδίου της έψησης αποτελεί η περιστροφική κάμιнос (rotary kiln), μια κεκλιμένη κυλινδρική κάμιнос που περιστρέφεται αργά γύρω από τον άξονά της. Πέραν αυτής υφίσταται και μια σειρά άλλων υποστηρικτικών διατάξεων, εξασφαλίζοντας τη διαδικασία από την καύση της χρησιμοποιούμενης καύσιμης ύλης έως και την αποκονίωση των απαερίων της περιστροφικής καμίνου, ενώ το κλίνκερ που σχηματίζεται αποθηκεύεται σε κλειστούς χώρους (αρχικά ήταν υπαίθρια η αποθήκευση).

(Γ) η συνάλεση του κλίνκερ με άλλα συστατικά- γύψο ή/και πρόσθετα: το κλίνκερ, συναλέθεται με (καθορισμένη) ποσότητα γύψου για την παραγωγή του τσιμέντου, ενώ η τυχόν προσθήκη ποζολανικών υλικών εξασφαλίζει την παραγωγή όλων των τύπων τσιμέντων.

Μετά το πέρας της διαδικασίας το τσιμέντο αποθηκεύεται σε σιλό. Από εκεί κατά περίπτωση οδηγείται είτε σε κτήριο ενσασκίσεως και παλετοποίησης, είτε σε χύδην μεταφορά του με φορτηγά ή με πλοία μέσω μεταφορικών ταινιών που οδηγούν στις αποβάθρες.

3. Κριτήρια χωροθέτησης Μονάδων Παραγωγής Τσιμέντου

Η επιλογή της χωροθέτησης για την ανάπτυξη μιας τσιμεντοβιομηχανίας είναι κρίσιμης σημασίας για τη βιωσιμότητά της καθώς είναι μείζονος σημασίας η επιλογή της θέσης ώστε να επιτυγχάνεται ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς των πρώτων υλών και των προϊόντων.

Η σημαντικότερη πρώτη ύλη για την παραγωγή του κλίνκερ τσιμέντου είναι τα ασβεστολιθικά πετρώματα και ως εκ τούτου είναι προφανής η αναγκαιότητα εγγύτητας της βιομηχανικής μονάδας παραγωγής κλίνκερ τσιμέντου με τις πηγές των πρώτων υλών και ιδιαίτερος με τη θέση του λατομείου ασβεστολίθου. Πλεονέκτημα, επιπλέον, για την εγκατάσταση μιας τσιμεντοβιομηχανίας είναι και η γειτνίαση με τη θάλασσα, καθόσον επιτρέπει τη μαζική μεταφορά χύδην τσιμέντου με πλοία, αλλά και η ενδοχώρια σύνδεση, που πιθανόν να ευνοεί τόσο την εξαγωγική δραστηριότητα της επιχείρησης όσο και τη μεταφορά πρώτων υλών από απομακρυσμένες περιοχές στον χώρο του εργοστασίου.

3.1 Προσδιορισμός θέσης - Περιγραφή του γηπέδου - Πολεοδομικά δεδομένα και Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Από την εξέταση της υπ' αριθμ. 9337/2000 Σύμβασης συγχώνευσης δι' απορροφήσεως διαπιστώνεται ότι στον όρμο Μικρό Βαθύ στη Δημοτική Κοινότητα Αυλίδος και στην ευρύτερη περιοχή διέθετε η απορροφούμενη εταιρεία «ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» διάφορες εκτάσεις, αδόμητα γεωτεμάχια και γήπεδα με λειτουργικές εγκαταστάσεις, προοριζόμενες για την εξυπηρέτηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, που είχαν αποκτηθεί σε βάθος χρόνου.

Το υπό εξέταση ακίνητο αντιστοιχεί στο υπ' αριθμ. Α.[1] μεταβιβαζόμενο στοιχείο, γήπεδο με εμβαδόν 249.092,51τ.μ., όπου «...υφίστανται διάφορες βιομηχανικές εγκαταστάσεις της άνω εταιρείας ...οι οποίες περιλαμβάνουν τις μονάδες παραγωγής, αποθηκευτικούς χώρους, γραφεία, κατοικίες υπαλλήλων, εκκλησία Αγίου Νικολάου, κτήριο συνεργείου επισκευών, μηχανουργείο, γκαράζ αυτοκινήτων κ.λπ. συνολικής επιφάνειας 43.380τ.μ. ...όπου η εταιρεία ανήγειρε τμηματικά σε διαφορετικές χρονικές περιόδους με χρήματα και φροντίδες της τις επ' αυτού υφιστάμενες βιομηχανικές κλπ. εγκαταστάσεις...». Από τις αναφορές στους τίτλους κτήσης του εν λόγω γηπέδου προκύπτει ότι η ως άνω έκταση διαμορφώθηκε σε βάθος χρόνου, κατόπιν διαδοχικών προσκτήσεων γηπέδων, με την παλαιότερη να αντιστοιχεί στο υπ' αριθμ. 1767/20-1-1927 συμβόλαιο, έναν μεγάλο αριθμό να αφορά σε τίτλους των χρονικών περιόδων 1932-1935 και 1947 και με σποραδικές ενδιάμεσες αγορές επιμέρους γεωτεμαχίων, καθώς και με απαλλοτριώσεις εκτάσεων.

Προσδιορισμός θέσης - Περιγραφή του γηπέδου - Πολεοδομικά δεδομένα

Το υπό εξέταση ακίνητο, χωροθετείται στη βοιωτική ακτή και καλύπτει όλη την έκταση της χερσονήσου που ορίζει προς βορράν τον όρμο Μικρού Βαθέως στη Δημοτική Κοινότητα Αυλίδος του Δήμου Χαλκιδέων. Βρίσκεται κάτωθεν του αυτοκινητοδρόμου Σχηματαρίου-Χαλκίδας (Α11) και πλησίον της Υψηλής Γέφυρας του Ευρίπου. Το εν λόγω γήπεδο, που διαμορφώθηκε τεχνητά σε βάθος χρόνου από τη λατόμηση του ασβεστολιθίου του «λόφου Παρίπα» που βρισκόταν στη θέση αυτή, περιβρέχεται από το Νότιο Ευβοϊκό Κόλπο από τρεις πλευρές (βορρά, ανατολή και νότο), ενώ στα δυτικά διαμορφώνεται ο χώρος προσπέλασης-εισόδου στο εργοστάσιο και οδός που οδηγεί στην κοιλάδα της Αυλίδας, παράλληλα με την οποία χωροθετείται και η σιδηροδρομική γραμμή Αθήνα-Χαλκίδας. Χωροταξικά ανήκει στο Νότιο Λιμένα Χαλκίδας.

Η πρόσβαση στη βιομηχανική μονάδα σήμερα πραγματοποιείται με δυο τρόπους. Η κύρια «πύλη» στην ευρύτερη έκταση εντοπίζεται στο ΒΔ άκρο, η οποία προσεγγίζεται μέσω του ανισόπεδου κόμβου λίγο πριν την Υψηλή Γέφυρα (έξοδος Χαλκίδα Παλαιά Γέφυρα), με όδευση επί της παλαιάς εθνικής οδού Αθηνών-Χαλκίδας και στη συνέχεια επί τοπικής οδού, ακολουθώντας τη σχετική σήμανση. Έμπροσθεν του χώρου της εισόδου-φυλακίου στο εργοστάσιο υφίσταται ικανού μεγέθους υπαίθριος χώρος (εκτός περιφραγής), προοριζόμενος για στάθμευση και προσωρινή αναμονή, αναγκαίου λόγω της εντατικής κυκλοφορίας βαρέων οχημάτων για τη φορτοεκφόρτωση πρώτων υλών και προϊόντων κατά την περίοδο ακμής της επιχείρησης. Δευτερευόντως ο εν λόγω χώρος προς νότο οδηγεί στην οδό Ι. Θρεψιάδη, τοπική οδό με χάραξη παράλληλα στον αυτοκινητόδρομο εντός της κοιλάδας, που συνδέει τα ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ με τον χώρο των ΝΕΩΡΕΙΩΝ, ευρισκόμενων στον όρμο του Μεγάλου Βαθέως. Η οδός αυτή διέρχεται και από τη θέση ανασκαφής του Ιερού της Αυλιδείας Αρτέμιδος, που εντοπίζεται σε απόσταση περίπου 830μ. από την είσοδο του εργοστασίου. Σύνδεση με την εθνική οδό Σχηματαρίου-Χαλκίδας υφίσταται και μέσω της εξόδου Νεώρια.

Το ακίνητο με ΚΑΕΚ 120343809001/0/0, σύμφωνα με το υποβληθέν από Σεπτεμβρίου 2022 συνταχθέν τοπογραφικό διάγραμμα του Αγρονόμου Τοπογράφου Μηχανικού κ. Απ. Ζαχαριάδη, έχει εμβαδόν 245.060,67τ.μ. και πρόσωπο σε αιγιαλό και σε σιδηροδρομική γραμμή. Είναι σχετικά επίπεδο, σε απόλυτο υψόμετρο περίπου 5μ. από τη στάθμη της θάλασσας. Το όριο της ιδιοκτησίας (Κ1,Κ2,..Κ79,Κ1) ταυτίζεται κατά τμήματα (α) με το όριο της Χερσαίας Ζώνης Λιμένα, όπως αυτό καθορίστηκε με την υπ' αριθμ. 29122/18-5-1937 απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνίας (μεταξύ κορυφών Κ5-Κ9, Κ10-Κ12, Κ43-Κ51, Κ56-Κ58, Κ60-Κ66), (β) με το χερσαίο όριο της Θαλάσσιας Ζώνης, ταυτιζόμενου με τον παλιό Αιγιαλό (μεταξύ κορυφών Κ15-Κ27, Κ41-Κ43, Κ51-Κ56, Κ58-Κ60), (γ) όπου δεν έχει οριστεί Παλιός Αιγιαλός το χερσαίο όριο της Θαλάσσιας Ζώνης ταυτίζεται με τη γραμμή αιγιαλού ή παραλίας (μεταξύ των κορυφών Κ9-Κ10, Κ12-Κ15, Κ27-Κ40, Κ66-Κ67) και (δ) επί ξηράς (Κ67 έως Κ79 και Κ1) με το όριο απαλλοτρίωσης του Ο.Σ.Ε. Οι γραμμές αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού, όπως απεικονίζονται με ανάλογη σήμανση στο τοπογραφικό διάγραμμα, έχουν καθοριστεί σε επιμέρους θέσεις με τις ακόλουθες αποφάσεις: 18040/20-11-1979 Απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 41/Δ'/1980), Π.7547/6603/1980 Απόφαση Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 733/Δ'/1980), Φ.121/813/19-5-1987 Απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 525/Δ'/1987) και 1119561/12300/Β0010/30-12-1999 (ΦΕΚ 16/Δ'/2000).

Για την κτηματική περιοχή Βαθέος της Δ.Ε. Αυλίδος υπάρχει μερικώς κυρωμένος δασικός χάρτης (ΦΕΚ 30/Δ/8-2-2018) και αναρτημένος δασικός χάρτης σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 11404/22-1-2021 (ΑΔΑ:6ΚΑΩΟΡ10-Ο5Ξ) απόφαση, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την αριθμ. 113929/7-6-2021 (ΑΔΑ: ΨΞΚΨΟΡ10-6ΞΥ), την αριθμ. 222939/25-10-2021 (ΑΔΑ: Ψ52ΞΟΡ10-Γ1Ξ) και την αριθμ. 59664/4-4-2022 (ΑΔΑ: 6ΙΟΙΟΡ10-Μ9Α) απόφαση της Διεύθυνσης Δασών Εύβοιας. Βάσει των παραπάνω, σύμφωνα με τον μελετητή:

- τμήμα του γεωτεμαχίου - Τμήμα Ι- συνολικού εμβαδού 244.835,25τ.μ. χαρακτηρίζεται ως μη δασικού χαρακτήρα (ΠΑ & ΑΑ).

- τμήμα του γεωτεμαχίου - Τμήμα ΙΙ- συνολικού εμβαδού 225,42τ.μ. χαρακτηρίζεται ως δασικού χαρακτήρα (ΔΑ).

Το γεωτεμάχιο βρίσκεται εκτός ορίων οικισμού, εκτός ζώνης 500 μέτρων και εντός του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δημοτικής Ενότητας Αυλίδος (ΦΕΚ 219/ΑΑΠ/26-8-2011), για το οποίο ισχύουν οι ακόλουθες χρήσεις γης:

- Βιομηχανία Οχλούσα "Εγκαταστάσεις Τσιμεντών Χαλκίδας" - ΒΜ1 για το τμήμα μεταξύ των στοιχείων Κ9.Κ10...Κ71.Χ1.Χ2...Χ5.Κ9 με εμβαδόν 228.777,41τ.μ.

- Περιοχή χωρίς καθορισμένες χρήσεις γης: για το τμήμα μεταξύ των στοιχείων Κ1.Κ2...Κ8.Χ5.Χ4...Χ1.Κ72.Κ73...Κ79.Κ1 με εμβαδόν 16.283,26τ.μ.

Όσον αφορά στους εφαρμοζόμενους όρους δόμησης αναφέρονται οι διατάξεις περί εκτός σχεδίου δόμησης για χρήση βιομηχανικών κτηρίων, ήτοι:

- συντελεστής δόμησης 0,9 (ΦΕΚ 270/Δ/1985)

- ποσοστό κάλυψης 30%

- συντελεστής κατ' όγκον εκμετάλλευσης 5.5 (ΝΟΚ)

- ύψος 11,00μ.

- Απόσταση από τα πλάγια όρια 10μ. (ΦΕΚ 270/Δ/1985)

Στο τοπογραφικό διάγραμμα εντός της υπό εξέταση ιδιοκτησίας, αλλά και στο άμεσο περιβάλλον (Χερσαία Ζώνη Λιμένος), καταγράφονται 101 κτηριακές υποδομές και ειδικές εγκαταστάσεις, νομίμως υφιστάμενες με οικοδομικές άδειες, εκδοθείσες από το 1963 μέχρι το 2001, και 67 διακριτά κτίσματα και κατασκευές, καθώς και προσκτίσματα σε επαφή με νόμιμα περιγράμματα (επεκτάσεις), αυθαίρετα υλοποιημένα, τα οποία έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 4495/2017 (αρχική υπαγωγή στο Ν.4178/2013) με την Α/Α 13061509 δήλωση προς έκδοση άδειας κατεδάφισης. Βάσει των αναγραφόμενων πραγματοποιημένων στοιχείων δόμησης στο τοπογραφικό διάγραμμα ισχύουν τα εξής:

Για τα νομίμως υφιστάμενα κτίσματα και κατασκευές:

Κάλυψη: 45.372,28τ.μ.

Δόμηση: 82.596,90τ.μ.

Όγκος: 837.021,50κ.μ.

Για τις αυθαίρετες κατασκευές:

Κάλυψη: 10.921,36τ.μ.

Δόμηση: 10.921,36τ.μ.

Όγκος: 188.301,31κ.μ.

Τα κτίσματα και οι κατασκευές φέρουν αρίθμηση και κατατάσσονται σε ομάδες με προθέματα ή επιθήματα, με σκοπό να υποδείξουν την κατηγοριοποίησή τους με κοινά κριτήρια, όπως την ένταξη στην ίδια λειτουργική ενότητα (επίθημα Β,Γ,Δ που αντιστοιχεί στη Μονάδα Παραγωγής), την επισημείωση ως μέλους ενός συνόλου όμοιων κατασκευών (επίθημα αριθμητικό σε συνέχεια του στοιχείου της Μονάδας, π.χ. για πυλώνες, βάσεις στήριξης κλπ.) ή την πολεοδομική κατάσταση (πρόθεμα Α για τα αυθαίρετα).

3.2 Αιτούμενη κατεδάφιση υφιστάμενων κτηριακών υποδομών

Το παρόν αίτημα αφορά στην κατεδάφιση του συνόλου των δομικών κατασκευών του πρώην Τσιμεντάδικου στον όρμο Μικρό Βαθύ, εντός των ορίων της υπό εξέταση έκτασης, νυν ιδιοκτησίας της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ.

Κατά τη διενεργηθείσα διαδικτυακή έρευνα για την τεκμηρίωση της βιομηχανικής μονάδας, προκύπτει ότι ήδη από την αναγγελία οριστικής διακοπής της λειτουργίας της (2013), δρομολογείτο από την ιδιοκτήτρια εταιρεία η περιβαλλοντική αποκατάσταση των ανενεργών πλέον χώρων (λατομείου και βιομηχανικής εγκατάστασης). Όπως διαπιστώθηκε, αλλά και επιβεβαιώθηκε από τον εκπρόσωπο της εταιρείας κατά την αυτοψία, έχουν ξεκινήσει από καιρού εργασίες αποσυναρμολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού και δικτύων (μεταφορικών ταινιών κλπ.), με σκοπό είτε τη μεταφορά τους στις σε λειτουργία μονάδες της επιχείρησης στο Μηλάκι Ευβοίας και στον Βόλο (όπως π.χ. νεώτερης τεχνολογίας παλετομηχανή που αγοράστηκε στην περίοδο των τελευταίων επενδύσεων εκσυγχρονισμού) είτε τη χρήση τους ως ανταλλακτικών εξαρτημάτων σε εργασίες επισκευής των εγκαταστάσεων εκεί.

Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΦΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Γενικά – Φάσεις ανάπτυξης της επιχείρησης

Από τα διαθέσιμα στοιχεία-αεροφωτογραφίες ΟΚΧΕ διαφορετικών ετών, παλαιές φωτογραφίες των κτηρίων, αναφορές σε παλαιούς τίτλους κτήσης που μαρτυρούν τις συνεχείς προσκτήσεις νέων γηπέδων, στελέχη οικοδομικών αδειών υφιστάμενων κτισμάτων, και σχέδια επιμέρους κτηρίων τηρούμενων στα ΓΑΚ Εύβοιας, τη διερεύνηση ιστορικών πηγών και τις επιτόπιες παρατηρήσεις, εξάγονται συμπεράσματα για την αρχική θέση εγκατάστασης του εργοστασίου και τις μετέπειτα φάσεις επεκτάσεων των κτηριακών υποδομών. Όπως επιβεβαιώνεται η ανάπτυξη των λειτουργικών υποδομών της επιχείρησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις εκάστοτε ισχύουσες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, που συνεπάγονταν την αύξηση ή την περιστολή της οικοδομικής δραστηριότητας, με άμεσες επιπτώσεις στην ύπαρξη περιόδων ακμής και ύφεσης του κλάδου της τσιμεντοβιομηχανίας.

Βάσει των ανωτέρω διακρίνονται τρεις βασικές φάσεις ανάπτυξης των κτηριακών υποδομών της επιχείρησης, με κριτήριο την προσθήκη νέων γραμμών παραγωγής. Η πρώτη αφορά στην αρχική θέση δημιουργίας του εργοστασίου, με μια μονάδα (Α') παραγωγής και λοιπές υποστηρικτικές εγκαταστάσεις, που καλύπτει την περίοδο 1926-1960, η οποία δεν υφίσταται σήμερα.

Η δεύτερη σχετίζεται με την κατασκευή της Β' μονάδας παραγωγής (1964-1970) με επέκταση των λειτουργικών υποδομών περίξ της αρχικής (νότια πλευρά του λόφου "Παρίπα"), όπου ήδη το φυσικό ανάγλυφο έχει αρχίσει να μεταβάλλεται (λατόμευση και χρήση του υλικού από την εταιρεία).

Τέλος, η τρίτη αφορά στην ανέγερση των Μονάδων Γ' και Δ' στην πλέον επιπεδοποιημένη ευρύτερη έκταση, όπως είναι σήμερα, που καλύπτει την περίοδο 1972-1977, με χρήση πρώτων υλών προερχόμενων από το Λατομείο στη θέση "Μεγάλο Βουνό".

Από το 1980 και μετά η σταθερά δυσμενής οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, και οι επιπτώσεις από τις ευρύτερες ισχύουσες συνθήκες, αντικατοπτρίζονται στην παρατηρούμενη περιορισμένη οικοδομική δραστηριότητα, η οποία αφορά σε ανεγέρσεις κατά κανόνα μικρής κλίμακας κτηρίων, υποστηρικτικής λειτουργίας, πλην κάποιων εξαιρέσεων.

Από την εξέταση του διαθέσιμου υλικού προκύπτει ότι:

- εντός των ορίων της υπό εξέταση έκτασης δεν διασώζονται υλικά τεκμήρια της 1ης φάσης, καθόσον τα κτήρια αυτής έχουν κατεδαφιστεί πριν το 2000, σύμφωνα με ενημέρωση του εκπροσώπου της εταιρείας, και στη θέση τους έχουν ανεγερθεί νεώτερα κτίσματα (συνεργεία, γραφεία, χώροι προσωπικού).
- Από την 2η διατηρούνται μόνο δυο κελύφη της γραμμής παραγωγής, τα σιλό αποθήκευσης τσιμέντου, και σποραδικά κτίσματα υποστηρικτικής λειτουργίας.
- Αντιθέτως, τα κτήρια που ανεγέρθησαν μετά το 1972 υφίστανται μέχρι σήμερα, αποτυπώνοντας ευδιάκριτα τη διαμορφωμένη κατά την τελευταία πενήνταετία κατάσταση των λειτουργικών υποδομών της επιχείρησης.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι δεν κατέστη δυνατόν να ανευρεθούν περισσότερες πληροφορίες για τον εκάστοτε υπό χρήση μηχανολογικό εξοπλισμό του εργοστασίου, χρήσιμων για την κατανόηση τυχόν επίδρασής τους στη διαμόρφωση των κτηριακών κελυφών. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφοροποιήσεις που εντοπίζονται στα υλικά κατασκευής, στην ογκοπλασία και στη μορφολογία των κτισμάτων στις διαφορετικές περιόδους, εκτιμάται ως πιθανότερη, κατά τη συνήθη πρακτική στη βιομηχανία, η προσαρμογή τους βάσει των εκάστοτε τεχνολογικών εξελίξεων στον τομέα της παραγωγής τσιμέντου, ενώ δεν απουσιάζουν μεταγενέστερες κατά περίπτωση προσθήκες μικρής κλίμακας προσκτισμάτων, μηχανολογικού εξοπλισμού εδραζόμενου επί μεταλλικών ικριωμάτων κλπ.

Σημειώνεται ότι στην αναλυτική παρουσίαση των υφιστάμενων κτηρίων που ακολουθεί, για λόγους συσχέτισης με τα υποβληθέντα με το αίτημα κατεδάφισης στοιχεία, υιοθετείται η ίδια ονοματολογία και αρίθμηση των κτηρίων και

εγκαταστάσεων που χρησιμοποιείται από τους μελετητές. Επίσης διευκρινίζεται ότι οι διαστάσεις και τα ύψη που αναγράφονται είναι κατ' εκτίμηση, με χρήση συγκριτικών στοιχείων από όμορα ή γειτνιάζοντα κτίσματα που απεικονίζονται στα σχέδια της ρύθμισης.

2η φάση – Κατασκευή Β' Μονάδας παραγωγής (1964-1972) – Περιγραφή κτισμάτων

Από τα μέσα της δεκαετίας του '50 σχεδιάζεται η ανέγερση μιας νέας πλήρως ανεξάρτητης μονάδας παραγωγής τσιμέντου, παράλληλα στην ακτογραμμή.

Η διάταξη της Β' Μονάδας απεικονίζεται σε σχέδιο του έτους 1962, αλλά οι οικοδομικές άδειες εκδίδονται το 1964. Το 1966 δίδεται από το Υπουργείο Βιομηχανίας εκ νέου άδεια λειτουργίας διάρκειας 20 ετών, μετά και την υπ' αριθμ. 34077/63 άδεια επεκτάσεως.

Τα κτήρια στα οποία συντελούνται οι κύριες διεργασίες της παραγωγής τσιμέντου [μύλος πρώτων υλών, φούρνος φαρίνας (προθερμαντήρας), περιστροφική κάμιнос, κτήριο καυστήρα-ψυχραντηρίου, μύλος τσιμέντου] οργανώνονται σε γραμμική διάταξη, διαδοχικά, με ελεύθερο γύρω χώρο. Οι εγκαταστάσεις για την αποθήκευση του εκάστοτε παραγόμενου ενδιάμεσου προϊόντος χωροθετούνται είτε σε έναν παράλληλο άξονα προς τη θάλασσα και μεταξύ των δυο σταδίων θέση (π.χ. σιλό ανάμειξης) ή υπαίθριως στο κενό μεταξύ των κτισμάτων (π.χ. κλίνκερ), ή ακολουθούν τη χάραξη της ακτογραμμής (π.χ. συγκρότημα σιλό τσιμέντου, με στροφή του διαμήκη άξονά του σε αμβλεία γωνία). Η μεταφορά του προϊόντος πραγματοποιείται με ταινιόδρομους και κλειστούς αγωγούς μεταξύ των κτηρίων σε μεγάλο ύψος, στηριζόμενων επ' αυτών και επί πυλώνων. Στον δευτερεύοντα άξονα προβλέπονται και κτήρια υποστηρικτικής λειτουργίας, όπως υποσταθμοί, δεξαμενές καυσίμων, λεβητοστάσιο, χώρος εναπόθεσης και υπαίθριας αποθήκευσης γύψου και θηραϊκής γης.

Νέα πύλη-είσοδος διαμορφώνεται βορειότερα του τελευταίου κτηρίου της Μονάδας Α', σε συνδυασμό με οδικά έργα στην ευρύτερη περιοχή, για τη δημιουργία νέας πρόσβασης από τα βορειοδυτικά, καθόσον με την προγραμματιζόμενη επέκταση η υπάρχουσα δεν θα δύνατο να εξυπηρετήσει το σύνολο των εγκαταστάσεων μελλοντικά.

Εξετάζοντας τα τυπολογικά, ογκοπλαστικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά των οικοδομημάτων της φάσης αυτής, παρατηρείται η χρήση Ω/Σ εξ ολοκλήρου στην κατασκευή, προσδιορίζοντας καθοριστικά την αρχιτεκτονική των κτηρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος.

Η τυπολογία τους επηρεάζεται από τις απαιτήσεις της ροής παραγωγής και της μεταφοράς/προώθησης των προϊόντων μεταξύ των διαφόρων σταδίων μέσω ταινιόδρομων και δικτύων αγωγών, καθώς και το μέγεθος των μηχανημάτων, κάποια εκ των οποίων, λόγω κλίμακας και μεγέθους, έχουν κυρίαρχη παρουσία (π.χ. τύμπανο στον μύλο φαρίνας, ειδικός μηχανολογικός εξοπλισμός στον ανακομιστή θερμότητας). Ενίοτε, όπως παρατηρείται, δημιουργούνται απαιτήσεις σε μεγάλα ύψη επιμέρους ενδιάμεσων επιπέδων και ζώνες αυξημένης στατικής αντοχής.

Κατά συνέπεια είναι κατανοητό γιατί προτιμώνται τα κανονικά γεωμετρικά σχήματα (τετράγωνη ή ορθογωνική κάτοψη), με ενιαίους χώρους, που αφενός εμποδίζουν κατά το ελάχιστο δυνατό τη χωρική διάταξη των μηχανημάτων και τις διελεύσεις του εκτενούς συστήματος μεταφορών, αφετέρου διευκολύνουν την επίλυση των στατικών φορέων από Ω/Σ.

Άποψη των εγκαταστάσεων της Β' Μονάδας που έχουν κατεδαφιστεί. Από αριστερά Σιλό ομοιογένειας, Ανακομιστής, Περιστροφική κάμιнос, διάταξη ψύξης, χώρος αποθήκευσης κλίνκερ (1963)

Επί της ουσίας τα κτηριακά κελύφη προσαρμόζονται ως περίβλημα του πολυσύνθετου μηχανολογικού εξοπλισμού του εκάστοτε σταδίου της παραγωγικής διαδικασίας. Τα κτίσματα είναι πολυώροφα, με, κατά περίπτωση, ύπαρξη πολλαπλών επιπέδων εργασίας στην ίδια στάθμη ορόφου, διαφοροποίηση των υψών ενδιάμεσων σταθμών, πλακοσκεπή, με τοπικές υπερυψώσεις τμημάτων

τους, κατασκευασμένα με φέροντα οργανισμό και τοιχοπληρώσεις Ω/Σ, που παραμένει εμφανές εξωτερικά.

Ογκοπλαστικά πρόκειται για καθαρά γεωμετρικά, ογκώδη κελύφη, με συνθετικές αρχές που ευρέως εφαρμόζεται στον σχεδιασμό των εργοστασίων, τοπικά διαφοροποιούμενων συναρτήσει των λειτουργικών απαιτήσεων.

Παρά τη μεγάλη κλίμακά τους, διακρίνεται στοιχειώδης η πρόθεση απόδοσης πλαστικότητας στις κατασκευές, ιδίως στις διαμήκεις πλευρές του Σε αυτές συναντώνται ποικίλοι συνδυασμοί αδιάσπαστων επιφανειών με τμήματα όπου στο επίπεδο των όψεων προβάλλει ο φέρων οργανισμός (δοκοί και υποστυλώματα) σε έντονη προεξοχή καθώς και με τμήματα όπου προβάλλουν μόνο οι πεσσοί (απουσία τοιχοπληρώσεων στα φατνώματα) δίνοντας την εντύπωση του «κενού», με αποτέλεσμα τον διαχωρισμό των όψεων σε επιμέρους επάλληλες ή εναλλασσόμενες ζώνες. Η διάταξη των ανοιγμάτων, καίτοι πρωτίστως προσδιορίζεται από τις λειτουργικές ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας, συμμετέχει στην διαμόρφωση των όψεων.. Συναντώνται ποικίλες διατάξεις, όπως ρυθμική επανάληψη τυπικών πλατυμέτρωπων μονάδων, επιμήκεις ενιαίες ζώνες φεγγιτών ή παραθύρων μεταξύ υποστυλωμάτων στην ανώτερη ζώνη κάτω από την οροφή, βιομηχανικού τύπου θύρες ή άλλου τύπου ανοίγματα, υψίκορμα μικρού πλάτους ανοίγματα τύπου «σχισμών» κλπ. Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν τα σιλό με τη χαρακτηριστική υψίκορμη κυλινδρική μορφή τους.

Περιγραφή κτισμάτων Β' μονάδας παραγωγής (1964-1970)

Κάποια από τα κτίσματα της παραγωγικής διαδικασίας της Β' Μονάδας διασώζονται μέχρι σήμερα, ενώ από την ίδια χρονική περίοδο, σύμφωνα με τις αναγραφόμενες οικοδομικές άδειες, εξακολουθούν να υφίστανται κτίσματα υποστηρικτικής λειτουργίας, ευρισκόμενα κυρίως στην προς νότο της Α' Μονάδας θέση επέκτασης.

- Μύλος Φαρίνας και Σιλό Α' υλών (3B) – άδεια 15/1964 «Κατασκευή κτηρίου Πρώτων υλών και (σιλό) αποθήκαι» με μεταγενέστερες αυθαίρετες προσθήκες A36, A37 (Ζυγιστικό σιλό και κτίσμα)

Διευκρινίζεται ότι η αρίθμηση 3B αντιστοιχεί στο κτήριο του Μύλου φαρίνας, καθώς τα προβλεπόμενα από την άδεια σιλό Α' υλών αφορούν στα σιλό ομοιογένειας που διακρίνονται νοτιότερά του στις φωτογραφίες και τα τοπογραφικά διαγράμματα της εποχής, αλλά σε μεταγενέστερη φάση εκσυγχρονισμού και επέκτασης των εγκαταστάσεων κατεδαφίστηκαν.

Κτήριο 3B

Πρόκειται για ένα συγκρότημα που απαρτίζεται από δυο ορθογωνικής κάτοψης πλακοσκεπείς όγκους σε διάταξη T, ενός διαστάσεων 29,00x14,00μ. και ύψους 42μ. και ενός διαστάσεων 22,00x9,00μ. και ύψους 28μ., κάλυψης 600,63τ.μ. και δόμησης: 1.801,89τ.μ.

Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό και πλαγιοκαλύψεις από Ω/Σ. Κατά κανόνα οι χώροι είναι ενιαίοι και συνιστούν το κέλυφος που περιβάλλει μια σύνθετη διάταξη μηχανολογικού εξοπλισμού με επιμέρους επίπεδα εργασίας που συνδέονται με μεταλλικές κλίμακες.

Είναι φανερό ότι οι λειτουργικές απαιτήσεις καθορίζουν τη διαμόρφωση των όψεων. Μέχρι του ύψους των 28μ. οι όψεις είναι συμπαγείς, με περιορισμένη και σποραδική διάταξη μικρών διαστάσεων ανοιγμάτων. Αντιθέτως στα ανώτερα επίπεδα και των δυο προβάλλεται μόνο ο στατικός φορέας (δοκοί-υποστυλώματα-πλάκες), δίχως ύπαρξη τοιχοπληρώσεων. Η διαμόρφωση αυτή οφείλεται στη διάταξη του ηλεκτροφίλτρου (μορφή τυμπάνου) που είναι τοποθετημένο στον υψηλότερο όγκο και αποτελεί τμήμα του συστήματος συλλογής της παραγόμενης σκόνης κατά το στάδιο της άλεσης του μείγματος των πρώτων υλών. Το σύστημα εξαερισμού περιλαμβάνει αεραγωγούς απαγωγής με κατάλληλες χοάνες αναρρόφησης του αέρα, εκκινώντας από το κατώτερο επίπεδο όπου βρίσκεται ο οριζόντιος μύλος, και στην έξοδό του παρεμβάλλεται το φίλτρο κατακράτησης της σκόνης. Στο τελευταίο επίπεδο του χαμηλότερου όγκου δημιουργείται εξώστης.

Κατασκευή A36- Ζυγιστικό σιλό

Πρόκειται για εγκατάσταση σιλό μεταλλικής κατασκευής εδραζόμενου σε βάση Ω/Σ, κάλυψης και δόμησης 96,47τ.μ. και ύψους 21,30μ.

Κατασκευή Α37

Πρόκειται για μικρής έκτασης κτίσμα, κάλυψης και δόμησης 11,03τ.μ. και ύψους 3μ., με μεταλλικό φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη από αυλακωτή λαμαρίνα.

- Μύλος τσιμέντου και σιλό (15B) – άδεια 425/1964 «Κατασκευή κτηρίου Μύλου Τσιμέντου»

Πρόκειται για ένα τριώροφο, επίμηκες, πλακοσκεπές, ορθογωνικής κάτοψης κτήριο, διαστάσεων 50,00x15,00μ. με διάσπαση του όγκου του σε δυο επιμέρους τμήματα, με ύψη 25μ. (στη μεγαλύτερη έκταση) και 30μ., και στοιχεία κάλυψης: 717,10τ.μ. και δόμησης: 1.682,70τ.μ. Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό και πλαγιοκαλύψεις από Ω/Σ. Και στην περίπτωση αυτή η λειτουργική οργάνωση των επιμέρους επιπέδων εργασίας καθορίζεται από την αλληλουχία των σταδίων της ροής παραγωγής και το μέγεθος των μηχανημάτων (μύλος ή πρέσα), τα δίκτυα μεταφοράς των υλικών (κλίνκερ, γύψου, πρόσθετων), το σύστημα εξαερισμού, δημιουργώντας σε τμήματα του κτηρίου απαιτήσεις για μεγάλου ύψους χώρους.

Η βάση του κτηρίου εμφανίζεται ως μια συμπαγής επιφάνεια που διατρύπεται από μια σειρά επαναλαμβανόμενων επιμήκων ανοιγμάτων με μεταξύ τους μικρού πλάτους «πεσσούς», σχηματίζοντας την εντύπωση μιας ενιαίας οριζόντιας ζώνης. Αντιθέτως από το μέσο του κορμού κι επάνω η προβολή σε εξοχή των υποστρωμάτων και του δοκαριού στη στέψη, που διαμορφώνονται με όμοιο τρόπο, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία επάλληλων κατακόρυφων αδιάσπαστων επιφανειών στο βάθος, όπου μετριάζεται η αίσθηση της κατακορυφότητας με τη διακριτική ενσωμάτωση «κενών» σε οριζόντιες ζώνες, είτε με τη μορφή ενιαίων ανοιγμάτων τύπου φεγγιτών μεταξύ των κάθετων δομικών στοιχείων (που εφαρμόζονται και στις πλάγιες πλευρές) ή με την αφαίρεση πλήρως των τοιχοπληρώσεων στη στάθμη ενός επιπέδου. Στις στενομέτωπες όψεις επικρατούν τα πλήρη, όπου με την κατά περίπτωση χρήση στοιχείων (ενιαίας ζώνης ανοιγμάτων ή μεμονωμένων προεξεχόντων ταινιών) επιχειρείται η καθ' ύψος υποδιαίρεση σε επιμέρους οριζόντιες ενότητες.

- Σιλό τσιμέντου (20B) και Σιλό ιπτάμενης τέφρας (17Γ) – άδεια 423/1964 «Κατασκευή τριών (3) σιλό αποθήκευσης τσιμέντου»

με μεταγενέστερες προσθήκες το Κομπρεσοστάσιο ιπτάμενης τέφρας (18Γ), τον Θάλαμο Πινάκων εγκατάστασης ιπτάμενης τέφρας (32Γ), Κομπρεσέρ αέρος (20B2) (νομιμοποίηση με την αρ. 679/2000 άδεια), τον Υποσταθμό ΙΙΑ (21Γ) – άδεια 1311/1975 «Ανέγερση κτηρίου υποσταθμού ΙΙΑ» και τις αυθαίρετες κατασκευές Α64, Α65, Α66 και Α67 (οικίσκος, κτήριο και 2 δεξαμενές)

Πρόκειται για τρία κυλινδρικά, χαρακτηριστικής μορφής και κλίμακας, σιλό από Ω/Σ με ακτίνα βάσης περίπου 6,50μ. και ύψος 45μ., συνολικής κάλυψης και δόμησης 385,84τ.μ. που συγκροτούν ένα σύνολο με αισθητή παρουσία στον χώρο. Δεδομένου ότι αρχικά προοριζόταν η χρήση και των τριών ως σιλό τσιμέντου, με τη μετατροπή του ενός για την αποθήκευση ιπτάμενης τέφρας, κατασκευάστηκαν και συνοδές υποστηρικτικές εγκαταστάσεις για τη διακριτή λειτουργία του, οι οποίες περιοριζόμενες στη στάθμη του εδάφους δεν αλλοιώνουν την οπτική θεώρησή τους.

Κτήριο 18Γ- Κομπρεσοστάσιο ιπτάμενης τέφρας: ισόγειο κτήριο εμβαδού κάλυψης 53,69τ.μ. και δόμησης 56,22τ.μ., με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και πλαγιοκάλυψη από οπτοπλινθοδομή, μικρής κλίμακας δίχως ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Κτήριο 32Γ- Θάλαμος Πινάκων εγκατάστασης ιπτάμενης τέφρας: ισόγειο κτήριο κάλυψης και δόμησης 16,90τ.μ., με φέροντα οργανισμό Ω/Σ, πλαγιοκάλυψη από οπτοπλινθοδομή και επικάλυψη από λαμαρίνα, μικρής κλίμακας δίχως ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Κτήριο 20B2- Κομπρεσέρ αέρος: μεταλλική κατασκευή κάλυψης και δόμησης 39,54τ.μ.

Κτήριο 21Γ- Υποσταθμός ΙΙΑ: ισόγειο κτήριο κάλυψης και δόμησης 97,50τ.μ., με φέροντα οργανισμό Ω/Σ, πλαγιοκάλυψη από οπτοπλινθοδομή και επικάλυψη από επικλινή πλάκα Ω/Σ. Η οργάνωση της όψης είναι όμοια με τα άλλα κτήρια των υποσταθμών (προεξοχή υποστυλωμάτων, ενιαίοι οριζόντιοι φεγγίτες στην άνω ζώνη των τοιχοπληρώσεων).

A64 - ισόγειος οικίσκος: εμβαδού κάλυψης και δόμησης 64,85τ.μ. και ύψους 3,90μ. με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και επικάλυψη από πλάκα Ω/Σ.

A65 - κτήριο: ελαφράς κατασκευής εμβαδού κάλυψης και δόμησης 34,58τ.μ. και ύψους 4,80μ. με μεταλλικό φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη από αυλακωτή λαμαρίνα

A66-A67 Δεξαμενές: μεταλλικής κατασκευής εμβαδού έκαστη 7,07τ.μ. και ύψους 9,80μ.

- Υποσταθμός I (4B) – άδεια 446/1964 «Κατασκευή υποσταθμού I»

Πρόκειται για ισόγειο, πλακοσκεπές κτίσμα συνοδείας, ορθογωνικής κάτοψης, διαστάσεων περίπου 12,00x23,00μ. με εσωτερική διαρρύθμιση και στοιχεία κάλυψης και δόμησης 274,67τ.μ. και όγκου 1300,81κ.μ. Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη Ω/Σ. Η οργάνωση των όψεων είναι λιτή· τα ανοίγματα απαρτίζονται από δίφυλλες ανοιγόμενες θύρες βιομηχανικού τύπου με υπερκείμενο φεγγίτη και δυο σειρές επιμήκων περσιδωτών ανοιγμάτων στα φαντώματα των τοιχοπληρώσεων (στην κατώτερη ζώνη και στο ύψος του φεγγίτη)· τα κάθετα δομικά στοιχεία στις διαμήκεις όψεις προεξέχουν ελαφρώς, ενώ διακοσμητική φάσα ορθογωνικής διατομής πλαισιώνει το κτήριο σε κάθε όψη· στη στέψη διαμορφώνεται περιμετρικό προστέγασμα.

- Υποσταθμός II (16B) – άδεια 447/1964 «Κατασκευή υποσταθμού νο II»

Πρόκειται για ισόγειο, πλακοσκεπές κτίσμα, κάτοψης σχήματος Γ με βραχύ σκέλος, με εσωτερική διαρρύθμιση και στοιχεία κάλυψης και δόμησης 171,73τ.μ. και όγκου 712,22κ.μ. Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη Ω/Σ, και παρουσιάζει τις ίδιες αρχές οργάνωσης με το κτήριο του Υποσταθμού I.

- Κατασκευή κινήσεως και μεταφοράς (2B) – άδεια 454/1964 «Κατασκευή μεταφορέως»

Πρόκειται για διώροφη κατασκευή φέροντα οργανισμού Ω/Σ (υποστυλωμάτων-δοκών-πλακών), με στοιχεία κάλυψης 85,56τ.μ. και δόμησης 171,12τ.μ., που εντοπίζεται ΒΑ του Μύλου Φαρίνας την εποχή εκείνη, ευρισκόμενη, ισαπέχουσα, στη νοητή γραμμή που τον συνδέει με το κτήριο του Σπαστήρα στο μέτωπο του λατομείου στον λόφο Παρίπα. Ως εκ τούτου εκτιμάται ότι χρησιμοποιείτο ως βάση για τη στήριξη μηχανολογικού εξοπλισμού.

- Εστιατόριο-καντίνα (14 και 14α) – άδειες 762/1963 «Προσθήκη ορόφου εις εστιατόριον Τσιμέντα Χαλκίδας Α.Ε.» και 679/2000 «Νομιμοποίηση κτηρίων»

Το κτίσμα βρίσκεται στο ΝΔ άκρο της ιδιοκτησίας, κάτω από τον υπέργειο ταινιόδρομο που διασχίζει την εθνική οδό, ενώ βορειότερα χωροθετούνταν τα γραφεία της επιχείρησης (έχει ήδη κατεδαφιστεί).

Πρόκειται για διώροφο ορθογωνικής κάτοψης κτήριο, διαστάσεων περίπου 13,00x20,00μ., πλακοσκεπές, με τμήμα υπερυψωμένου επιμήκους φωταγωγού και στοιχεία κάλυψης 191,43τ.μ. και δόμησης 382,86τ.μ. Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και οπτοπλινθοδομή (επιχρισμένη), σε δυο οικοδομικές φάσεις, γεγονός που μαρτυρείται και από την απουσία κοινής συνθετικής λογικής στη διάρθρωση των όψεων μεταξύ των δύο επιπέδων. Το ισόγειο είναι προ '55 και είχε χρήση εστιατορίου, ενώ με την καθ' ύψος επέκταση προβλέπεται η δημιουργία 8 δωματίων (4 διαμερισμάτων), πιθανόν ως χώρος ξεκούρασης ή διαμονής προσωπικού. Οι διαφορετικές λειτουργικές χρήσεις εκφράζονται με τη διαφοροποίηση των ανοιγμάτων· στο ισόγειο οι θέσεις είναι τυχαίες και περιορίζονται σε τμήμα του κτηρίου, παραμένοντας το υπόλοιπο τυφλό, ενώ στον όροφο υπάρχει ρυθμική παράθεση τυπικών ανοιγμάτων (πλατυμέτωπων ή με υψίκορμες αναλογίες, αναλόγως της όψης), με ξύλινα κουφώματα. Στις στάθμες των πλακών ορόφου και δώματος κατασκευάζονται μαρκίζα και προστέγασμα

αντίστοιχα, ενώ εμπροσθεν της εισόδου (βορινή πλευρά) δημιουργείται υπόστεγος, μερικώς κλειστός ημιυπαίθριος χώρος, εκτός του κυρίως όγκου του κτίσματος.

- Λεβητοστάσιο (10B) – άδεια 91/1965 «Κατασκευή αντλιοστασίου-λεβητοστασίου-λεκάνης δεξαμενής» με μεταγενέστερη προσθήκη Λεβητοστασίου (12Γ) με την άδεια 1309/1975 «Ανέγερση Λεβητοστασίου» και αυθαίρετη κατασκευή A42 (Δεξαμενή)

Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα, με τρεις αυτοτελείς επικλινείς στεγασείς, που κατασκευάστηκε σε δυο φάσεις, με αρχικό ορθογωνικής κάτοψης πυρήνα (10B), κάλυψης και δόμησης 1.035,35τ.μ. και προσθήκη κατ' επέκταση προς βορρά (12Γ), εμβαδού 99,75τ.μ., Στο ΒΔ του άκρο πλαισιώνεται και από μεταλλική δεξαμενή (A42). Είναι κατασκευασμένο από φέροντα οργανισμό Ω/Σ, οπτοπλινθοδομή επιχρισμένη και επικάλυψη από λαμαρίνα. Οι όψεις είναι λιτές, με περιορισμένα ανοίγματα σε ελεύθερη διάταξη και μαρκίζα στη στέψη.

- Γραφείο Σωματείων (1) – άδεια 1177/1966 «Κατασκευή υποστέγου εισόδου μετά γραφείων» και αυθαίρετη κατασκευή A15 (κτήριο)

Αφορά στη διαμόρφωση νέας κύριας πύλης ελεγχόμενης εισόδου κατά το έτος 1970. Αποτελεί το βορειότερο κτίσμα του τότε εργοστασίου, σε άμεση συσχέτιση με τη σιδηροδρομική γραμμή (διακλάδωση) που διέρχεται έκτος της περιφραξης. Μέχρι τα νεώτερα χρόνια διατηρούνταν οι γραμμές και ως έκθεμα μια μηχανή με βαγονέτα της αρχικής φάσης λειτουργίας.

Πρόκειται για κατασκευή υποστέγου, διαστάσεων 13,60x19,00μ., και ύψους 6μ. με φορέα Ω/Σ, αποτελούμενου από υποστυλώματα σε διάταξη κανάβου με διεύρυνση/διαπλάτυνση στο άνω άκρο επί των οποίων εδράζεται μεγάλου πάχους πλάκα Ω/Σ (μυκητοειδής). Κάτω από το υπόστεγο προβλέπεται η ανέγερση κτηρίου γραφείων διαστάσεων 9,70x7,00μ. σύμφωνα με την άδεια.

Το **κτήριο 1**, με εμβαδόν 47,21τ.μ., είναι ισόγειο, χαμηλότερου ύψους από το υπόστεγο, και περιλαμβάνει διαρρυθμίσεις (χώρος προσωπικού ασφαλείας, γραφείο, χώροι υγιεινής). Έχει κατασκευαστεί με φέροντα οργανισμό Ω/Σ, οπτοπλινθοδομή και επικάλυψη από πλάκα Ω/Σ. Στην οργάνωση των όψεων συναντάται ποικιλία μικρότερων και μεγαλύτερων διαστάσεων ανοιγμάτων, συναρτήσεως των απαιτήσεων για την εξασφάλιση συνθηκών επαρκούς οπτικού ελέγχου για λόγους ασφαλείας λόγω της κίνησης οχημάτων βαρέως τύπου, τα οποία έχουν αντικατασταθεί από νεώτερα συνθετικά ή αλουμινίου.

Κτήριο A15: πρόκειται για ισόγειο κτήριο με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, επιφάνειας 64,86τ.μ.

- Αποστολή B1 (17B) – άδεια 1357/1969 «Ανέγερση κτηρίου ενσακκίσεως»

Αν και το κτήριο αφορά λειτουργική υποδομή της βιομηχανικής μονάδας των «Τσιμέντων Χαλκίδας», με το τρέχον ιδιοκτησιακό καθεστώς τμήμα του εμπίπτει εντός των ορίων της ιδιοκτησίας της ΑΓΕΤ Ηρακλής και τμήμα του εντός της Χερσαίας Ζώνης Λιμένα Χαλκίδας που διαχειρίζεται η ΟΛΝΕ Α.Ε., και έχει παραχωρηθεί στην ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ Α.Ε. Για το κτήριο είχε εκδοθεί άδεια κατεδάφισης μετά από έκθεση της Τριμελούς Επιτροπής Ετοιμορρόπων της ΥΔΟΜ, και κατά την αυτοψία ήδη εκτελούνταν σχετικές εργασίες. Ωστόσο για λόγους πληρότητας των κτηρίων της Β' Μονάδας θα ακολουθήσει συνοπτική παρουσίασή του.

Κατά την κατασκευή της Β' Μονάδας είχε ανεγερθεί κτήριο σάκκευσης τσιμέντου σε όμορη των σιλό θέση. Παρόλαυτα το 1968 χορηγείται νέα άδεια λειτουργίας στη θέση της προς ανατολάς προβλήτας φορτοεκφόρτωσης για την επέκταση και εκσυγχρονισμό της και την ανέγερση νέου κτηρίου ενσακκίσεως κατάλληλα εξοπλισμένου.

Πρόκειται για ένα πενταώροφο, πλακοσκεπές, ορθογωνικής κάτοψης, κτήριο, διαστάσεων περίπου 15,00-x19,00μ. και ύψους 30μ., με διάσπαση του όγκου του σε δυο επιμέρους τμήματα και με στοιχεία κάλυψης 295,70τ.μ. και δόμησης 1.184,70τ.μ. Είναι κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και οπτοπλινθοδομή (επιχρισμένη).

Καθ' ύψος οι όψεις υποδιαιρούνται σε τρεις ζώνες: βάση-κορμός-στέψη με την προβολή του δομικού συστήματος (υποστυλωμάτων και δοκαριών) εκτός της τοιχοποιίας. Αντιθέτως στον κορμό, με την προβολή σε ικανή προεξοχή των κατακόρυφων δομικών στοιχείων, δημιουργούνται φατνώματα υψίκορμων αναλογιών, σε συμμετρική (στη διαμήκη πλευρά) ή ασύμμετρη (στη στενομέτωπη όψη) διάταξη, με έκδηλο το αίσθημα ανάτασης από την κατακορυφότητα των αδιάσπαστων επιφανειών, η οποία αντισταθμίζεται από τη διακριτική παράθεση οριζόντιων ζωνών ανοιγμάτων.

- Δεξαμενή πόσιμου ύδατος (11) – άδεια 1989/1969 «Ανέγερση νέας κατασκευής πύργου νερού»

Πρόκειται για τυπικής μορφής υδατόπυργο, διαστάσεων κάτοψης περίπου 5,50x5,50μ. και ύψους 27μ. με στοιχεία κάλυψης 31,36τ.μ. και δόμησης 62,72τ.μ. κατασκευασμένο από Ω/Σ, Χωροθετείται στο ΝΔ άκρο της βιομηχανικής έκτασης πλησίον του εστιατορίου και των γραφείων (τότε), προφανώς για την παροχή ύδατος στους χώρους του προσωπικού.

3η φάση – Κατασκευή Γ' και Δ' Μονάδων παραγωγής (1972) – Περιγραφή κτισμάτων

Η χωροθέτηση των νέων εγκαταστάσεων επιδιώκει τη βέλτιστη αξιοποίηση του χώρου. Η Γ' Μονάδα αναπτύσσεται παράλληλα προς τη Β', με ανάλογη στροφή του άξονα στο τμήμα που αντιστοιχεί στους Μύλους τσιμέντου-σιλό αποθήκευσης, με προσανατολισμό προς την ανατολική ακτή της χερσονήσου. Η Δ' Μονάδα, με σχεδόν κοινή αφετηρία, αναπτύσσεται προς βορρά, γραμμικά μεν, αλλά λόγω της στενότητας, σε διάταξη Γ, όπου στην κορυφή βρίσκεται ο χώρος εναπόθεσης κλίνκερ. Δεδομένου ότι η μεταφορά της πρώτης ύλης κατά τα διαδοχικά στάδια της κατεργασίας της, απαιτεί ένα πολύπλοκο δίκτυο ταινιόδρομων και αγωγών, με αυτόν τον τρόπο οργάνωσης ελαχιστοποιούνται οι αποστάσεις, ενώ ο κεντρικός χώρος χρησιμοποιείται ως χώρος εναπόθεσης πρόσθετων. Επιπλέον, εκσυγχρονίζονται οι λιμενικές εγκαταστάσεις και δημιουργούνται δυο νέες αποβάθρες στην ανατολική πλευρά, παρέχοντας τη δυνατότητα παράλληλης εξυπηρέτησης και των τριών από διαφορετικά σημεία.

Εξετάζοντας τα τυπολογικά, ογκοπλαστικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά των οικοδομημάτων αυτής της φάσης διαπιστώνονται τα εξής. Οι κτηριακές υποδομές, με μικρή χρονική απόσταση μεταξύ τους, είναι πανομοιότυπες σχεδόν εξ ολοκλήρου. Συγκρινόμενες με τις εγκαταστάσεις της Β' Μονάδας, δεν εντοπίζονται ουσιαστικές διαφορές ως προς τη βασική δομή των κελυφών, συνθήκη που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν καθοριστικές μεταβολές του τεχνολογικού εξοπλισμού των μηχανημάτων μεταξύ των δυο περιόδων. Εν γένει τα κτήρια και οι ειδικές κατασκευές κυριαρχούν στον χώρο με τις γιγαντιαίες διαστάσεις και το μεγάλο ύψος τους.

Γ' ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

- Μύλος φαρίνας (1Γ), Ηλεκτροφίλτρο Μύλου φαρίνας (1αΓ), Πύργος Υγράνσεως (2Γ) – άδεια 1278/1972 «Ανέγερση δυο νέων οικοδομών πολυορόφων (μύλου φαρίνας και μύλου τσιμέντου μετά των αντιστοιχών σιλό)», Κτήριο αντλιών Πύργου υγράνσεως (3Γ) (νομιμοποίηση με άδεια 679/2000), με μεταγενέστερες προσθήκες διατάξεων για την απορρόφηση της σκόνης, ήτοι: Πύργος Κυκλώνων (1βΓ) – άδεια 660/1981 και αυθαίρετες κατασκευές Α33, Α34 και Α35 (κτήριο, κτήριο στήριξης αγωγού, σιλό)

Πρόκειται για ένα επίμηκες συγκρότημα, απαρτιζόμενο από επιμέρους εν σειρά διατεταγμένα πλακοσκεπή κτίσματα, ορθογωνικής κάτοψης και διαφοροποιούμενων υψών, με ανάπτυξη καθ' ύψος πάνω στα δώματα των χαμηλότερων κτηρίων ογκώδους μηχανολογικού εξοπλισμού, που σχετίζεται με τη διαχείριση της εκπεμπόμενης σκόνης κατά την άλεση του μείγματος πρώτων υλών στον μύλο φαρίνας.

Τα κτήρια είναι κατασκευασμένα με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και πλαγιοκαλύψεις, όπου υφίστανται, από Ω/Σ, πλην του κτηρίου 3Γ που είναι από οπτοπλινθοδομή. Το κτήριο του μύλου φαρίνας, με εμβαδόν 2.170,52τ.μ. και δόμησης 5.716,22τ.μ.

έχει ύψος 33μ. και περιλαμβάνει εν επαφή, διωρόφου ύψους, στατικά ανεξάρτητο πλακοσκεπές κτίσμα, επί του οποίου εδράζεται το Ηλεκτροφίλτρο (κλειστή μεταλλική διάταξη, με θέσεις εισόδου και εξόδου μεγάλης διατομής εύκαμπτων αγωγών). Το σύστημα συμπληρωνόταν από τον πύργο ύγρανσης (σήμερα δεν υφίσταται), κυλινδρικής διατομής, υψίκορμη μεταλλική κατασκευή επενδεδυμένη εξωτερικά, εδραζόμενη επί εδάφους, εκτός του κτηρίου, που παρέχει το ύδωρ για την κατακάθιση της σκόνης, και το κτήριο των αντλιών πύργου ύγρανσης, μονώροφο μεγάλο ύψους κέλυφος, κάλυψης και δόμησης 94,50τ.μ. Αργότερα οι υποδομές ενισχύθηκαν με τη συμπλήρωση πρόσθετου ηλεκτροφίλτρου επί νέου κτηριακού κελύφους, με στοιχεία κάλυψης 317,13τ.μ. και δόμησης 791,25τ.μ., εν σειρά τοποθετημένου στο υπάρχον συγκρότημα.

Όλος ο μηχανολογικός εξοπλισμός και οι αγωγοί έχουν ήδη αποξηλωθεί.

A33 – κτήριο αποθήκης: ισόγειο επιφάνειας 121,95τμ. με μεταλλικό φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη από πτυχωτή λαμαρίνα.

A34 – κτήριο στήριξης αγωγού: κατασκευασμένο από Ω/Σ με εμβαδόν κάλυψης και δόμησης 98,06τ.μ.

A35 – Σιλό μεταλλικής κατασκευής: με εμβαδόν κάλυψης και δόμησης 32,97τ.μ

- Σιλό Φαρίνας και Ομοιογένειας (6Γ) – άδεια 752/1973 «Σιλό Φαρίνας και 3 Σιλό Ομοιογένειας»

Πρόκειται για κτήριο σιλό, κυκλικής κάτοψης με ακτίνα βάσης περίπου 11,50μ. και συνολικού ύψους 50μ. Παρουσιάζει ιδιαίτερη μορφολογία καθώς μέχρι του ύψους περίπου των 34,50μ. από το έδαφος εκτείνεται ένας κυλινδρικός χώρος αποθήκευσης της φαρίνας, μετά την ομογενοποίηση των υλικών, ενώ κατά το υπόλοιπο ύψος υφίστανται τρία μικρότερα σιλό, με την παρεμβολή μιας ζώνης που λειτουργεί ως βάση στήριξης τους με σφηνοειδούς σχήματος συμπαγή βάρθρα, ενώ κεντρικά είναι εμφανής η χωνοειδής διαμόρφωση της απόληξης του μεγαλύτερου σιλό.

- Πύργος Κυκλώνων (5Γ) και Βάσεις Περιστροφικού Κλιβάνου (8Γ) – άδεια 645/1973 «Ανέγερση νέας οικοδομής επεκτάσεως εργοστασίου (κτήρια: Πύργος Κυκλώνων και βάρθρα περιστροφικού κλιβάνου)»

με πρόσθετες εγκαταστάσεις Βάρθρα στήριξης παράλληλου αγωγού 3ης Μονάδας - άδεια 537/1981, Αντλιοστάσιο-Προασβεστοποίηση (10Γ) νομιμοποίηση 679/2000

Αναλογιζόμενοι τη ροή της παραγωγικής διαδικασίας, ο Πύργος Κυκλώνων (Ανακομιστής ή Προθερμαντήρας) εντάσσεται στο στάδιο που προηγείται της έψησης, ως τμήμα της προετοιμασίας δια της θερμάνσεως, ακολουθεί η έψηση στην περιστροφική κάμινο, με τελική θερμοκρασία στους 1450°C, και εντέλει το μείγμα, κατά την έξοδο του ψύχεται τάχιστα στο κτήριο του Καυστήρα-Ψυχραντηρίου, συνεπώς αποτελούν ένα αναπόσπαστο λειτουργικό σύνολο.

Όσον αφορά τον Πύργο Κυκλώνων πρόκειται για πολυώροφο κτήριο ύψους 66μ., ορθογωνικής κάτοψης, διαστάσεων 15,00x18,00μ., κατασκευασμένο από φέροντα οργανισμό Ω/Σ, χωρίς τοιχοπληρώσεις, με εσωτερικό μεταλλικό κλιμακοστάσιο. Επί της ουσίας είναι ένα χωρικό πλαίσιο όπου προβάλλει ο στατικός φορέας (υποστυλώματα και δοκοί) εν είδει «ικριώματος», με μεγάλα διάκενα στις «πλάκες» για την κατακόρυφη διέλευση και διάταξη του πολύπλοκου και συνεχούς συστήματος μεταλλικών σιλό, αγωγών και καμινάδων. Η εμφανής διαφοροποίηση των διαστάσεων βάσης-ύψους έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός υψίκορμου όγκου με ραδινές αναλογίες που προσομοιάζει σε πύργο, με επικράτηση των κενών που καθιστούν ορατό τον μηχανολογικό εξοπλισμό. Το κτήριο, συγκρινόμενο με τα υπόλοιπα κελύφη, δεσπόζει στο βιομηχανικό συγκρότημα.

Η περιστροφική κάμινο, περιστρεφόμενος μεταλλικός κύλινδρος με ισχυρή θωράκιση, διαμέτρου περίπου 5,00μ. και μήκους 85,00μ., με τον άξονά της οριζόντια τοποθετημένο σε ύψος περίπου 14μ. από το έδαφος, εκκινεί από το κτήριο του Πύργου Κυκλώνων, εγκατεστημένη σε ισχυρή βάση στήριξης και καταλήγει, με μικρή κλίση, στο κτήριο του Ψυχραντηρίου, με τρεις ενδιάμεσες στηρίξεις σε βάρθρα Ω/Σ (8Γ). Ένα δίκτυο αγωγών, ευρισκόμενων κάτωθεν αυτής, παρέχουν την απαιτούμενη θερμότητα. Παράλληλα στον άξονά της σε απόσταση

είναι εγκατεστημένος και ο αγωγός που μεταφέρει τα απαέρια που εκλύονται από την απότομη ψύξη του μείγματος, όταν απέρχεται από τον φούρνο στο κτήριο του Ψυχραντηρίου, πίσω στον Προθερμαντήρα για την αξιοποίηση της εκλυόμενης θερμότητας.

Αποτελεί ίσως το χαρακτηριστικότερο στοιχείο των υποδομών/εγκαταστάσεων μιας τσιμεντοβιομηχανίας, ενώ η περιστροφική κάμιнос καθώς και άλλος μηχανολογικός εξοπλισμός έχουν ήδη αποξηλωθεί από την Γ' Μονάδα.

- Καυστήρας – Ψυχραντήρι (13Γ) – άδεια 644/1973 «Ανέγερση νέας οικοδομής επεκτάσεως εργοστασίου (κτήριο καυστήρος-ψυχραντηρίου)»

με μεταγενέστερη προσθήκη Βοηθητικού Ψυχραντηρίου (14Γ) – άδεια 729/1981, Ηλεκτροστατικό φίλτρο Ψυχραντηρίου (37Γ) – άδεια 271/1998 και αυθαίρετες κατασκευές Α43,Α44,Α45 (Ζυγιστικό σιλό, Οικίσκος πινάκων, κτήριο)

Πρόκειται για ένα πλακοσκεπές διώροφο κτήριο, ορθογωνικής κάτοψης, διαστάσεων 38,00x19,50μ. και ύψους 20,40μ. με στοιχεία κάλυψης 780τ.μ. και δόμησης 1.418τ.μ., κατασκευασμένο από φέροντα οργανισμό Ω/Σ και πλαγιοκάλυψη από οπτοπλινθοδομή επιχρισμένη μόνο στις διαμήκεις όψεις. Η περιστροφική κάμιнос δημιουργεί διαφορετικές απαιτήσεις σε ύψη χώρου στα δυο επίπεδα, με συνέπεια η κατασκευαστική δομή να εξυπηρετεί τη στερέωση και κάλυψη της εισόδου της και τα μηχανήματα ψύξης. Εν επαφή, προς βορρά, σε μεταγενέστερο χρόνο δημιουργήθηκε συμπληρωματική υποδομή, με την προσθήκη διωρόφου κτίσματος κάλυψης 218τ.μ. και δόμησης 309τ.μ. με φέροντα; οργανισμό Ω/Σ.

- Πυλώνες μεταφοράς κλίνκερ (15Γ) – άδεια 643/1973 «Ανέγερση νέας οικοδομής επεκτάσεως εργοστασίου (κτήρια: κατασκευών μεταφοράς κλίνκερ)»

Πρόκειται για ειδικές κατασκευές από Ω/Σ για τη στήριξη της διερχόμενης οριζοντίως σε μεγάλο ύψος μεταφορικής ταινίας που μεταφέρει το κλίνκερ μεταξύ των κτηρίων και στη θέση των πυλώνων αποδεσμεύει το υλικό και δια της βαρύτητας καταλήγει στο έδαφος (υπαίθριος χώρος αποθήκευσης). Κατά την κατασκευή κλειστού χώρου αποθήκευσης κλίνκερ κατεδαφίστηκαν και διατηρείται μόνο η μια, πλέον ως πυλώνας στήριξης και αλλαγής διεύθυνσης στο σύστημα των εναέριων μέσων μεταφοράς.

- Μύλοι Τσιμέντου με σιλό (16Γ) – άδεια 646/1973 «Ανέγερση νέας οικοδομής επεκτάσεως εργοστασίου (κτήριο: Β' Μύλος Τσιμέντου και Σιλό Β' Μύλου Τσιμέντου)»

με προσθήκες αναβατορών τροφοδοσίας Α' υλών (57,58,59) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000 και αυθαίρετες κατασκευές Α53, Α57,Α58,Α59,Α60,Α61 (σκέπαστρο (χ2), σιλό, οικίσκος πινάκων (χ2), κτήριο στήριξης σιλό)

Πρόκειται για δυο πλακοσκεπή κτήρια που διατάσσονται σε επαφή, κατά τη διαμήκη πλευρά, σχηματίζοντας κάτοψη ορθογωνίου σχήματος, διαστάσεων περίπου 36,00x40,00μ. και ύψους 33μ., με στοιχεία κάλυψης 999.39τ.μ. και δόμησης 2.469,69τ.μ., στο ένα εκ των οποίων είναι εγκατεστημένο το σιλό τσιμέντου. Είναι κατασκευασμένα με φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη Ω/Σ. Ο όγκος παρουσιάζεται συμπαγής, με πλήρη επικράτηση των πλήρων έναντι των κενών, που εμφανίζονται περιορισμένα σε αριθμό σε λειτουργικές ζώνες (στο τελευταίο επίπεδο από την πλευρά που εισέρχεται το μεταφερόμενο προϊόν, στη στάθμη του ισογείου στην πλάγια όψη για την πρόσβαση, σε θέσεις αναβατόρων τροφοδοσίας Α' υλών).

Α53 επιφάνειας 43,21τ.μ. και Α57 επιφάνειας 25,97τ.μ στέγαστρα, από μεταλλικό φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη από πτυχωτή λαμαρίνα.

Α58 δυο μεταλλικά σιλό με λεκάνη ασφαλείας από Ω/Σ με κάλυψη και δόμηση 57,95τ.μ.

Α59 και Α60: οικίσκοι πινάκων επιφάνειας 80,83τ.μ. έκαστος, από μεταλλικό φέροντα οργανισμό και πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη από πτυχωτή λαμαρίνα.

Α61- κτήριο στήριξης σιλό από Ω/Σ, κάλυψης 24,25τ.μ. και δόμησης 63,56τ.μ.

- Σιλό Τσιμέντου (22Γ) – άδεια 754/1973 «Ανέγερση 4 Σιλό Τσιμέντου» με πρόσθετες κατασκευές Μεταλλικού πυλώνα έδρασης Ζυγιστικού Σιλό (20Γ), κτηρίου (36Γ) και Σταθμού φόρτωσης χύδην τσιμέντου (23Γ) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000 και αυθαίρετη κατασκευή Α62 (Σιλό)

Πρόκειται για τέσσερεις κυλινδρικές κατασκευές από Ω/Σ με ακτίνα βάσης περίπου 11,50μ. και ύψους 46μ. που διατάσσονται σε κάτοψη νοητού τετραγώνου. Στη βορινή πλευρά τους εντοπίζεται ο σταθμός φόρτωσης χύδην τσιμέντου, τριώροφο πλακοσκεπές, πλατυμέτωπο κτήριο, με στοιχεία κάλυψης 384,30τ.μ. και δόμησης 859,21τ.μ. κατασκευασμένο με φέροντα οργανισμό Ω/Σ και πλαγιοκάλυψη από οπτοπλινθοδομή επιχρισμένη.

- Ενσάκκιση Γ (24Γ) – άδεια 753/1973 «Ανέγερση νέας μονάδος εργοστασίου (κτηρίου Ενσακκίσεως)» με αυθαίρετη κατασκευή Α63 (κτήριο)

Πρόκειται για πολυώροφο πλακοσκεπές κτήριο, διαστάσεων περίπου 43,00x26,50μ. με στοιχεία κάλυψης 1.164,02τ.μ. και δόμησης 5.080,22τ.μ., κατασκευασμένο εξ ολοκλήρου από Ω/Σ. Οι λειτουργίες αναπτύσσονται σε 6 στάθμες, με τον τελευταίο όροφο να υποχωρεί σε ικανό βάθος παράλληλα στη διαμήκη πλευρά.

Δ' ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

- Μύλος Φαρίνας (1Δ), Ηλεκτροφίλτρο (1αΔ), Πύργος υγράνσεως (2Δ), – άδεια 865/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδος (κτηρίου Μύλου Φαρίνας & Σιλό Μύλου Φαρίνας)», με μεταγενέστερες προσθήκες Ηλεκτροφίλτρο (Προασβεστοποίηση) (1βΔ) – άδεια 659/1981, Αντλιοστάσιο Πύργου Υγράνσεως (3Δ) – άδεια 1723/1983 και αυθαίρετες κατασκευές Α17, Α18 (κτήριο στήριξης αγωγού, σιλό)

1Δ-1αΔ: Κάλυψη 1.220,09τ.μ., δόμηση: 3.415,79τ.μ.

1βΔ: Κάλυψη 390,93τ.μ., δόμηση: 886,13τ.μ.

3Δ: Κάλυψη, δόμηση: 96,29τ.μ.

A17: Κάλυψη 67,60τ.μ., δόμηση: 67,60τ.μ., ύψος 18,25μ.

A18: Κάλυψη, δόμηση: 32,80τ.μ., ύψος 13,50μ.

- Σιλό Φαρίνας και Ομοιογένειας (6Δ) – άδεια 947/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδος (κτήρια Σιλό Φαρίνας και 3 Σιλό ομοιογένειας)», με μεταγενέστερη κατασκευή Τούνελ Σιλό Φαρίνας και Ομοιογένειας (6Δβ) – άδεια 1723/1983

Κάλυψη: 397,40τ.μ. Δόμηση: 632,90τ.μ.

- Πύργος Κυκλώνων (5Δ) και Βάσεις Περιστροφικού Κλιβάνου (8Δ1,2,4) – άδεια 867/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου (κτήρια: Πύργου Κυκλώνων και βάρθρα περιστροφικού κλιβάνου)»

με πρόσθετες εγκαταστάσεις Βάρθρα στήριξης παράλληλου αγωγού 4ης Μονάδας - άδεια 536/1981, Βάσεις ανεμιστήρων (4Δ1,3,4) – άδεια 659/1981 και Βάσεις ανεμιστήρων (4Δ2,5) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000

5Δ: Κάλυψη 569,75τ.μ., δόμηση 3.204,55τ.μ

- Περιστροφική Κάμιнос

- Καυστήρας – Ψυχραντήριο (10Δ) – άδεια 868/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδος (κτήριο καυστήρος-ψυχραντηρίου)» με μεταγενέστερη προσθήκη Βοηθητικού Ψυχραντηρίου (11Δ) – άδεια 1723/1983, Ηλεκτροστατικού φίλτρου ψυχραντηρίου (28Δ) και Κτήριο πινάκων (29Δ) – άδεια 271/1998 και αυθαίρετες κατασκευές Α11,Α12 (Οικίσκος πινάκων, Ζυγιστικό σιλό)

10Δ: Κάλυψη 646,40τ.μ., δόμηση 1.292,80τ.μ.

- Πυλώνες μεταφοράς κλίνκερ (16Δ2-4) – άδεια 949/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδας (κτήρια: κατασκευή μεταφοράς κλίνκερ)»

- Μύλοι Τσιμέντου με σιλό (17Δ) – άδεια 866/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδας (κτήρια: Α' και Β' Μύλοι τσιμέντου

και Σιλό Α' και Β' Μύλων τσιμέντου)» με προσθήκες αναβατορών τροφοδοσίας Α' υλών (57,58,59) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000 και αυθαίρετες κατασκευές Α53, Α57,Α58,Α59,Α60,Α61 (σκέπαστρο (χ2), σιλό, οικίσκος πινάκων (χ2), κτήριο στήριξης σιλό)

Κάλυψη: 1.940,00τ.μ. Δόμηση: 4.748,00τ.μ.

- Σιλό Τσιμέντου (19Δ) – άδεια 948/1975 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου 4ης Μονάδας (κτήρια: 2 Σιλό τσιμέντου)» με πρόσθετες κατασκευές Κτήριο κομπρεσέρ μεταξύ Σιλό (20Δ), Τούνελ υπογείου Δ' Αποστολής (21Δβ) – άδεια 1723/1983

- Ενσάκκιση Δ (21Δ) – άδεια 1378/1975 «Ανέγερση νέου κτηρίου Ενσακκίσεως (Μονάς Δ')» και Κτήριο Φόρτωσης χύδην τσιμέντου (22Δ)- άδεια 1379/1975

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Γραφεία Παλαιά Πτέρυγα (10) – άδεια 191/1974 «Προσθήκη ορόφου» με κατ' επέκταση κτήρια Γραφεία-Χημείο (9) και Εργαστήρια Μπετόν (8) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000 και αυθαίρετες κατασκευές Α39, Α40 (κτήρια)

Κάλυψη 688,45τ.μ. δόμηση 995,61τ.μ. συνολικά

Αφορά σε διώροφη προσθήκη καθ' ύψος στο υπάρχον ισόγειο κτίσμα της Διοίκησης που χωροθετείται στο ΝΑ άκρο της έκτασης.

Οικοδομική δραστηριότητα μετά το 1980

Η επέκταση των κτηριακών εγκαταστάσεων της δεκαετίας του '70 αποτελεί το τελευταίο στάδιο δυναμικής ανάπτυξης της επιχείρησης. Οικοδομικές άδειες εκδίδονται και στα μεταγενέστερα χρόνια. όσον αφορά τις υφιστάμενες υποδομές σχετίζονται κυρίως με έργα βελτίωσης και εκσυγχρονισμού. Περαιτέρω αφορούν σε μικρότερης κλίμακας κτίσματα υποστηρικτικής λειτουργίας (συνεργεία, βοηθητικές εγκαταστάσεις), σε χώρους διοίκησης, χώρους προσωπικού και πώλησης, σε δημιουργία κλειστών αποθηκών πρώτων υλών και προϊόντων (κλίνκερ, πρόσθετων ουσιών, γύψου) και συστημάτων μεταφοράς τους, για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από την εκπεμπόμενη σκόνη λόγω της μέχρι τότε υπαίθριας αποθήκευσής τους και σε εγκαταστάσεις συσκευασίας/ενσάκκισης τσιμέντου.

- Γραφείο πωλήσεων (2) – άδεια 553/1981 «Ανέγερση νέων ισόγειων οικοδομών (γραφείων, φυλάκιο, Ζυγιστήρ)» με αυθαίρετη κατασκευή και έτερου κτηρίου Α1

- Υποσταθμός ΙΙΒ (18Δ) –άδεια 607/1981 «Ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου Δ' Μονάδος: Υποσταθμός ΙΙΒ» [Δ' ΜΟΝΑΔΑ]

- Λεβητοστάσιο (12Δ), Προθάλαμος αντλιοστασίου (12αΔ), Αντλιοστάσιο μαζούτ (13Δ) – άδεια 626/1981 «Ανέγερση νέας μονορόφου οικοδομής αντλιοστασίου- Λεβητοστασίου- Αεροσυμπιεστών» [Δ' ΜΟΝΑΔΑ]

- Λεβητοστάσιο (Προασβεστοποίηση) (9Δ) – άδεια 627/1981 «Ανέγερση νέας μονορόφου οικοδομής Αντλιοστασίου-Λεβητοστασίου» [Δ' ΜΟΝΑΔΑ]
Υπαίθρια αποθήκη κάρβουνου (1Κ) – άδεια 1722/1983 «Ανέγερση νέας κτηρ. εγκαταστάσεων εναποθηκεύσεως κάρβουνου», Κτήριο Μύλων Κάρβουνου (3Κ) – άδεια 1723/1983 «Ανέγερση νέων εγκαταστάσεων αλέσεως κάρβουνου ήτοι κτηρίων μύλων κάρβουνου και υποσταθμού» και Πυλώνες ταινιόδρομου (33Γ1) - άδεια 1726/1983 «Ανέγερση νέων εγκαταστάσεων μεταφοράς κάρβουνου» [συστοιχία πυλώνων στήριξης μεταφορικής ταινίας]

Πρόκειται για εξαώροφο κτήριο, ύψους 51μ., κάλυψης 1.485,29τ.μ. και δόμησης 3.541,69τ.μ. με σπαστήρες για τη θραύση κάρβουνου, χρησιμοποιούμενου ως καύσιμης ύλης. Η τσιμεντοβιομηχανία είναι από τις πιο ενεργειοβόρες βιομηχανικές δραστηριότητες που λειτουργεί χωρίς διακοπή (24ώρες/7μέρες). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, ως καύσιμη ύλη στο εργοστάσιο χρησιμοποιείτο το μαζούτ μέχρι τότε. Η πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του '70, με την αστάθεια ως προς τις διαθέσιμες ποσότητες, λόγω των σημαντικών ελλείψεων, και την αύξηση του κόστους, αφενός είχε επιπτώσεις στη διαμόρφωση της τιμής πώλησης του

τσιμέντου, αφετέρου και κυρίως έθετε σε κίνδυνο την απρόσκοπτη λειτουργία του εργοστασίου. Συνεπώς η εταιρεία στράφηκε σε οικονομικότερη και υπάρχουσα σε αφθονία πρώτη ύλη, με την κατασκευή των νέων μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεων. Το κάρβουνο μεταφερόταν με ταινιόδρομους στηριζόμενους επί πυλώνων.

- **Συνεργείο περιελίξεων (26), Αποθήκη υλικών-εργαλείων (29), Συνεργείο εφαρμοστών (30) – άδεια 1723/1983, με πρόσθετα κτήρια Επέκταση Συνεργείου περιελίξεων (26α), Συνεργείο εργαλειομηχανών (31), Συνεργείο Επισκευών Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων (32), - νομιμοποίηση με άδεια 679/2000**

- **Κτήρια παλετομηχανών KVL (25Γ) και MOELLERS (26Γ) και Αποθήκες Ενσακκισμένου Τσιμέντου (27Γ), (28Γ), (29Γ) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000**

- **Γραφείο Σωματείων (7) – νομιμοποίηση με άδεια 679/2000**

- **Ναός Αγίου Νικολάου (33-33α) - νομιμοποίηση με άδεια 679/2000**

- **Αποθηκευτικοί χώροι κλίνκερ Μονάδων Γ' και Δ' - άδεια 79/2001**

- **Σιλό ιπτάμενης τέφρας**

- **Αποθήκη πρώτων υλών (πρόσθετων) (A29)**

Πρόκειται για υπόστεγο τύπου "hanger" με διαστάσεις 57,50x90,00μ. και ύψος 27μ. όπου αποθηκεύονται πρόσθετες πρώτες ύλες (ποζολάνη, θηραϊκή γη, γύψος).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

Τα "Τσιμέντα Χαλκίδας" υπήρξε μια βιομηχανία με μακρόχρονη παρουσία στον κλάδο της τσιμεντοβιομηχανίας κατά το μεγαλύτερο τμήμα της λειτουργίας της. Προσέφερε στον τομέα της ελληνικής οικονομίας, μέσω της κάλυψης των εγχώριων αναγκών σε περιόδους αιχμής, στηρίζοντας την οικοδομική ανάπτυξη στην Αθήνα, στη Χαλκίδα και στην περιφέρεια τους, και της προσφοράς εργασίας σε πλήθος εργαζομένων.

Η εγκατάσταση της στο Μικρό Βαθύ δημιούργησε αναμφίβολα ένα χωρικό αποτύπωμα. Ωστόσο, εντός της εξεταζόμενης έκτασης δεν διασώζονται κτηριακές υποδομές και εξοπλισμός από τις πρώτες φάσεις ανάπτυξης, όπου η ενδεχόμενη διατήρησή τους θα αποτελούσε ιστορική μαρτυρία της εξέλιξης της επιχείρησης ή υλικά τεκμήρια της τεχνολογικής προόδου της βιομηχανίας παραγωγής τσιμέντου και της αρχιτεκτονικής διαμόρφωσης των κελυφών που την περιβάλλουν.

Οι υφιστάμενες μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις, που διατηρούνταν σε χρήση μέχρι τη διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου το 2011, δημιουργήθηκαν κυρίως στη δεκαετία του '70, με σύγχρονα τότε μηχανήματα, που δέχονταν έκτοτε βελτιώσεις στον τομέα λήψης μέτρων κυρίως για τη διαχείριση των εκπεμπόμενων ρύπων. Δεδομένου ότι εξυπηρετούν μια ειδική λειτουργία, με συγκεκριμένες απαιτήσεις ως προς τις διατάξεις και το διάγραμμα ροής εντός του κελύφους, τυπολογικά πρόκειται για κτήρια που προσαρμόζονται στις θέσεις του ειδικού μηχανολογικού εξοπλισμού και του συστήματος μεταφοράς, με πολλαπλά επίπεδα εργασίας στο εσωτερικό, δίχως ευελιξία σε διαφορετική χρήση. Ογκοπλαστικά αντιμετωπίζονται ως καθαρά, γεωμετρικά κελύφη, δίχως ιδιαίτερες αρχιτεκτονικές αξιώσεις, ενώ στη διάρθρωση των όψεων εφαρμόζονται τυπικές και συνήθεις λύσεις, ευρέως διαδεδομένες και χρησιμοποιούμενες σε βιομηχανικά κτήρια μεγάλης κλίμακας, για την αποφυγή των μονότονων συμπαγών επιφανειών.

Επιπλέον η ήδη σε προχωρημένο βαθμό αποξήλωση του μηχανολογικού εξοπλισμού (όπως συστήματος μεταφοράς, περιστροφικής καμίνου), υποχρέωση της επιχείρησης μετά την παύση της λειτουργίας του εργοστασίου, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αποκατάστασης και επαναφοράς του τοπίου, αποστερεί του οποιοδήποτε νοήματος αποσπασματικής διατήρησης κτηρίων/κελυφών, δίχως να καθίσταται αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη η λειτουργική τους ταυτότητα και η μεταξύ τους συσχέτιση, ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας, όπου αυτός διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο.

Πέραν αυτών ένας μεγάλος αριθμός κτηρίων αφορά σε ισόγεια, μικρής κλίμακας και υποστηρικτικής λειτουργίας υποδομές (συνεργεία, υποσταθμούς, λεβητοστάσια, οικίσκους πινάκων κλπ.), γραφειακούς χώρους της δεκαετίας του

’80, ογκώδη κτήρια αποθήκευσης (κλίνκερ, πρώτων υλών) κατασκευασμένα στα τέλη του 20ου αιώνα, για τα οποία δεν συντρέχουν λόγοι διατήρησης.

Άποψη της ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ

«Η Υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω στοιχεία και τις προθέσεις αξιοποίησης του ακινήτου η οποία θα συμβάλλει στην αναβάθμιση της περιοχής, προτείνει τον μη χαρακτηρισμό ως νεώτερων μνημείων κτηριακών εγκαταστάσεων στο βιομηχανικό συγκρότημα της μονάδας παραγωγής τσιμέντου της (πρώην) εταιρείας "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε." στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος της Δ.Κ. Αυλίδας, του Δήμου Χαλκιδέων, φερόμενης ιδιοκτησίας "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ", σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4858/2021 (ΦΕΚ 220/τ.Α'/19-11-2021) περί προστασίας των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, άρθρο 2, παρ. (ββ) και άρθρο 6, παρ. 1(γ), καθώς δεν συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες ιδιαίτερα αυξημένες προϋποθέσεις, διότι:

(α) πρόκειται για κτήρια τυπολογικής διάταξης προσαρμοσμένης στον ειδικό εξοπλισμό, απαιτούμενο για την παραγωγή τσιμέντου, δίχως ευελιξία σε εναλλακτικές διαμορφώσεις για τη φιλοξενία νέων χρήσεων,

(β) ογκοπλαστικά αντιμετωπίζονται ως καθαρά, γεωμετρικά κελύφη, δίχως ιδιαίτερες αρχιτεκτονικές αξιώσεις, και στη διάρθρωση των όψεων εφαρμόζονται τυπικές και συνήθεις λύσεις, ευρέως διαδεδομένες και χρησιμοποιούμενες σε βιομηχανικά κτήρια μεγάλης κλίμακας, για την αποφυγή των μονότονων συμπαγών επιφανειών,

(γ) η σε προχωρημένο βαθμό αποξήλωση του μηχανολογικού εξοπλισμού, υποχρέωση της επιχείρησης μετά την παύση της λειτουργίας του εργοστασίου, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αποκατάστασης, καθιστά μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη τη λειτουργική τους ταυτότητα και τη μεταξύ τους συσχέτιση, ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας, όπου αυτός διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο,

(δ) οι λοιπές κτηριακές υποδομές αφορούν σε μικρής κλίμακας κτίσματα υποστηρικτικής λειτουργίας και πολύ νεώτερες (τέλη του 20ου αιώνα) κατασκευές».

Άποψη ΔΠΑΝΣΜ

Η ΔΠΑΝΣΜ εξετάζοντας όλα τα στοιχεία του φακέλου θεωρεί πως

A) Στο εν θέματι βιομηχανικό συγκρότημα μονάδας παραγωγής τσιμέντου δεν σώζονται κτήρια της αρχικής φάσης 1926-1960 αλλά νεότερα κτήρια που κατασκευάστηκαν σε διαφορετικές φάσεις από το 1964 έως και τη δεκαετία του 1980.

B) Τα κτήρια έχουν δεχθεί μεταγενέστερες επεμβάσεις και έχει γίνει αποξήλωση του μηχανολογικού τους εξοπλισμού καθιστώντας μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη τη λειτουργική τους ταυτότητα και τη μεταξύ τους συσχέτιση, ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας.

Γ) Από αρχιτεκτονική και μορφολογική άποψη τα κτήρια δεν φέρουν τα ιδιαίτερα αξιόλογα στοιχεία ώστε να συγκεντρώνουν τις αυξημένες προϋποθέσεις που ορίζει ο ν 4858/2021 για τον χαρακτηρισμό τους ως νεότερα μνημεία από το ΥΠΠΟΑ. Κατά συνέπεια εισηγείται τον μη χαρακτηρισμό ως μνημείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν 4858/2021, των κτηριακών εγκαταστάσεων στο βιομηχανικό συγκρότημα της μονάδας παραγωγής τσιμέντου της (πρώην) εταιρείας "ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ Α.Ε." στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος της Δ.Κ. Αυλίδας, του Δήμου Χαλκιδέων, φερόμενης ιδιοκτησίας "ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ" διότι τα νεότερα κτήρια που σώζονται και κατασκευάστηκαν σε διαφορετικές φάσεις από το 1964 έως και τη δεκαετία του 1980 δεν φέρουν τα ιδιαίτερα αξιόλογα στοιχεία ώστε να συγκεντρώνουν τις αυξημένες προϋποθέσεις που ορίζει ο ν 4858/2021 για τον χαρακτηρισμό τους ως νεότερα μνημεία από το ΥΠΠΟΑ. Επιπλέον, έχουν δεχθεί μεταγενέστερες επεμβάσεις και έχει γίνει αποξήλωση του μηχανολογικού τους εξοπλισμού καθιστώντας μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη τη λειτουργική τους ταυτότητα και τη μεταξύ τους συσχέτιση, ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας, σημαντικά στοιχεία τεκμηρίωσης της βιομηχανικής τους ταυτότητας.

**Στο σημείο αυτό προσέρχεται και προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας
Πολιτισμού του ΥΠΠΟ και Πρόεδρος του ΚΑΣ-ΚΣΝΜ
κ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

I. ΚΑΡΑΝΗ: Σας παρακαλώ να δούμε το power point. Το θέμα έχει έρθει από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων μετά από αίτημα κατεδάφισης των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ. Το αίτημα υποβλήθηκε για την κατεδάφιση του συνόλου των οικοδομών, κτηρίων και εγκαταστάσεων βιομηχανικής μονάδας παραγωγής τσιμέντων, ευρισκόμενης σε εκτός σχεδίου περιοχή στον όρμο Μικρό Βαθύ Αυλίδος. Είναι όλη αυτή η χερσόνησος, μια πάρα πολύ μεγάλη έκταση, 245.000τ.μ.

Η επόμενη φωτογραφία. Φαίνεται η θέση. Είναι εντός του αρχαιολογικού χώρου. Έχει υποβληθεί η δήλωση ιδιοκτησίας. Είναι μία σύμβαση συγχώνευσης διά απορροφήσεως των εταιρειών ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ και ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε. από την εταιρεία με την επωνυμία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΗΡΑΚΛΗΣ.

Η επόμενη φωτογραφία. Υπάρχουν διάφορα αιτήματα από φορείς, οι οποίοι αναφέρονται επί του θέματος. Μία από αυτές είναι η Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών, που υπέβαλε αίτημα χαρακτηρισμού της εγκατάστασης και παρέμβαση με αίτημα διάσωσης και επανάχρησης, με σκοπό την προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Αυλίδας, υπό τη μορφή ενός ευρύτερου αρχαιολογικού-πολιτιστικού πάρκου.

Η επόμενη φωτογραφία. Έχει γίνει αυτοψία από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και έχουν εντοπιστεί όλα τα κτήρια τα οποία βρίσκονται σε αυτή τη χερσόνησο, εντός δηλαδή της εγκατάστασης.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι ένα σχέδιο όπου φαίνονται όλα τα κτήρια.

Η επόμενη φωτογραφία. Με ένα master plan του Λιμένα Χαλκίδας, α' και β' φάση, επιχειρείται η διευθέτηση και βελτίωση της οργάνωσης των διάφορων λιμενικών δραστηριοτήτων στη χερσαία ζώνη του Λιμένα Χαλκίδας, η οποία περιλαμβάνει μία μεγάλη έκταση, που εκτείνεται εκατέρωθεν του πορθμού του Ευρίπου, τόσο στη Βοιωτική όσο και στην Ευβοϊκή Ακτή.

Η επόμενη φωτογραφία. Η εξεταζόμενη θέση εμπίπτει στον τομέα 6, «Νότιες Βοιωτικές Ακτές Λιμένα Χαλκίδας», με δέκα τμήματα, από το Στενό Περάματος, Ψηλή Γέφυρα μέχρι το Αλιευτικό Καταφύγιο Παραλίας Βαθέος Αυλίδας. Και εκεί προτείνεται η μεταφορά του εμπορευματικού λιμένα.

Αυτές είναι κάποιες παλιές φωτογραφίες της περιοχής.

Η επόμενη φωτογραφία. Η οποία η εγκατάσταση στην περιοχή ξεκινάει από το 1926 από τοπικούς επιχειρηματίες που εγκαθιστούν το πρώτο εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου με μία μονάδα στον όρμο Μικρό Βαθύ. Η εγκατάσταση αυτή είναι ανερχόμενη, και γίνονται συνεχώς έργα βελτίωσης μέχρι το 1956, ενώ το 1960 εκσυγχρονίζεται με την προσθήκη νέας αυτοτελούς γραμμής παραγωγής. Και το 1968 επεκτείνει τις εγκαταστάσεις με τη λειτουργία δύο πρόσθετων μονάδων παραγωγής. Μετά το '60, δηλαδή, είναι ο μεγαλύτερος εκσυγχρονισμός, ανάμεσα στο 1960 και το 1990.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η μονάδα τσιμέντου σε μία παλιότερη φωτογραφία.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι το 1960 όπως ήταν το συγκρότημα εκείνη την εποχή.

Η επόμενη φωτογραφία. Το '68 επεκτείνεται με δύο ακόμα πρόσθετες μονάδες, τη Γ και τη Δ.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι το '73, που έχει ίσως τα περισσότερα κτήρια. Η επόμενη φωτογραφία. Το 1982 η εταιρεία γίνεται ζημιόγonos και έκτοτε η μεγάλη συσσώρευση ζημιών την οδηγούν σε χρεοκοπία. Από εκείνη την εποχή αρχίζει η καθοδική πορεία της εταιρείας.

Η επόμενη φωτογραφία. Το 2001 το εργοστάσιο εκσυγχρονίζεται συνεχώς προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξημένη ζήτηση λόγω της έντασης της οικοδομικής δραστηριότητας ενόψει της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων και

της κατασκευής δημοσίων έργων. Ίσως είναι η τελευταία φάση ακμής της εταιρείας.

Η επόμενη φωτογραφία. Όμως, η οικονομική ύφεση από το 2009 και μετά, την οδηγεί στο να υπολειπουργεί και να τεθεί σε αδράνεια τον Ιούλιο του 2011.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι σε μία εποχή ακμής, που λειτουργεί το εργοστάσιο.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ φαίνονται οι διάφορες μονάδες, οι Α, Β, οι Γ και Δ. Οι Γ και Δ είπαμε γίνονται το '68, οι Α και Β είναι του '60. Δεν σώζονται στοιχεία από την παλαιότερη φάση λειτουργίας γιατί, όπως είπαμε, ξεκινάει το '26. Δεν έχουμε εντοπίσει εκείνης της εποχής, ούτε εμείς ούτε η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων, παλαιότερα κτήρια.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ επίσης είναι μία εικόνα του '76, στην εποχή ακμής. Η επόμενη φωτογραφία. Το '92.

Η επόμενη φωτογραφία. Είναι ένα πλήρες εργοστάσιο παραγωγής τσιμέντου, με τρία στάδια παραγωγής: Το πρώτο είναι η προετοιμασία των πρώτων υλών. Το δεύτερο είναι η έψηση του μίγματος. Η τρίτη φάση είναι συνάλεση του κλίνκερ με άλλα συστατικά, γύψο ή και πρόσθετα. Το κλίνκερ συναλέθεται με καθορισμένη ποσότητα γύψου για την παραγωγή του τσιμέντου, ενώ η τυχόν προσθήκη ποζολανικών υλικών εξασφαλίζει την παραγωγή όλων των τύπων τσιμέντου.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι οι διάφορες φάσεις παραγωγής, από τις πρώτες ύλες μέχρι το τελικό προϊόν. Ένα διάγραμμα δηλαδή.

Η επόμενη φωτογραφία. Και εδώ είναι ένα τοπογραφικό διάγραμμα με τα διαφορετικά κτήρια που σώζονται στον χώρο, σε όλο το οικόπεδο.

Η επόμενη φωτογραφία. Όπως είπαμε, καλύπτει όλη την έκταση της χερσονήσου που ορίζει προς Βορρά τον Όρμο Μικρού Βαθέος στη Δημοτική Κοινότητα Αυλίδος. Βρίσκεται κάτωθι του αυτοκινητόδρομου Σχηματαρίου-Χαλκίδας και πλησίον της Υψηλής Γέφυρας του Ευρίπου.

Η επόμενη φωτογραφία. Το γήπεδο διαμορφώθηκε τεχνητά σε βάθος χρόνου από τη λατόμηση του ασβεστόλιθου του Λόφου Παρίπα, που βρισκόταν στη θέση αυτή, και περιβρέχεται από τον Νότιο Ευβοϊκό Κόλπο από τρεις πλευρές, Βορρά, Ανατολή και Νότο, ενώ στα δυτικά διαμορφώνεται χώρος προσπέλασης εισόδου στο εργοστάσιο και οδός που οδηγεί στην κοιλάδα της Αυλίδας, παράλληλα με την οποία χωροθετείται και η σιδηροδρομική γραμμή Αθήνας-Χαλκίδας, που βοήθησε και στη μεταφορά του προϊόντος.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι μια αεροφωτογραφία.

Η επόμενη φωτογραφία. Και εδώ είναι τα διάφορα κτήρια. Λοιπόν, είναι το κτήριο των πρώτων υλών, ο μύλος, το 1, είναι ο μύλος της φαρίνας και το σιλό. Ο καυστήρας-ψυχαντήρας. Υπαίθρια αποθήκευση κλίνκερ το 5. Ο μύλος του τσιμέντου το 6. Σιλό τσιμέντου και κτήριο ενσάκισης το 7. Υποσταθμός το 8. Σιλό το 9. Αποθήκη καυσίμων το 10.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτή είναι η μονάδα Β. Είναι πριν το '68 αυτή η εικόνα. Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η πιο τελευταία εικόνα όλου του εργοστασίου με

σε πλήρη ανάπτυξη όλα τα κτήρια που υπάρχουν, μαζί με τις καμίνους.

Η επόμενη φωτογραφία. Αριστερά η Β μονάδα παραγωγής, με το κόκκινο.

Η επόμενη φωτογραφία. Και τα κτήρια της β' φάσης ανάπτυξης δεξιά, που σώζονται μέχρι σήμερα. Είναι ο μύλος της φαρίνας, το σιλό πρώτων υλών. Είναι άδειες του 1964, κατασκευή κτηρίου πρώτων υλών και σιλό-αποθήκες, με μεταγενέστερες αυθαίρετες προσθήκες, ζυγιστικό σιλό και ακόμα ένα κτίσμα. Αυτός είναι ο μύλος φαρίνας, κατασκευή του 1964.

Η επόμενη φωτογραφία. Και το ίδιο σημείο το 2023, σύγχρονη εικόνα. Φαίνεται η αλλαγή που υπάρχει.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ, επίσης, είναι ο μύλος φαρίνας Β, ένα σχέδιο που βρέθηκε σχετικά με αυτό. Και η εικόνα του.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτός είναι ο μύλος τσιμέντου και το σιλό. Και αυτό είναι άδεια του 1964. Είναι ένα τριώροφο επίμηκες κτίσμα. Όλα τα κτήρια είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Στο σημείο αυτό αποσυνδέεται και αποχωρεί από την τηλεδιάσκεψη το μέλος του ΚΑΣ κ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Η επόμενη φωτογραφία. Ακριβώς, μέσα σε αυτά τα χρόνια έχουν γίνει πολλές τροποποιήσεις. Και κάποιες από αυτές είναι και αυθαίρετες, χωρίς άδειες.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτό είναι το σιλό τσιμέντου, επίσης άδεια του 1964. Η άδεια αναφέρει κατασκευή τριών σιλό αποθήκευσης τσιμέντου.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ, επίσης, η άδεια του υποσταθμού, και αυτό άδεια του 1964. Και αυτό είναι ένα ισόγειο κτίσμα από οπλισμένο σκυρόδεμα, όπως φαίνεται στο σχέδιο και όπως είναι σήμερα.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είμαστε στον δεύτερο υποσταθμό, και αυτό άδεια του 1964.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτό είναι επίσης άδεια του '64, κατασκευή κινήσεως και μεταφοράς. Και αυτό, επίσης, από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Εστιατόριο-καντίνα, άδεια του 1963, προσθήκη ορόφου σε εστιατόριο ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ. Και το 2000 έχει γίνει η νομιμοποίηση του κτηρίου.

Η επόμενη φωτογραφία. Το λεβητοστάσιο. Και αυτό άδεια του '65 και του '75.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι το γραφείο σωματείων, και αυτό άδεια του 1966, δεκαετίας του '60, κατασκευή υποστέγου εισόδου μετά γραφείων. Και υπάρχει και εδώ αυθαίρετη κατασκευή μεταγενέστερη. Και αυτό από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλάκα επίσης από οπλισμένο σκυρόδεμα και οπτοπλινθοδομή στις μη φέρουσες τοιχοποιίες.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η άδεια, επίσης, του 1969, ανέγερση κτηρίου ενσακίσεως. Και αυτό από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Δεξαμενή πόσιμου ύδατος. Πρόκειται για έναν υδατόπυργο ύψους 27μ., και αυτό από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η γ' φάση, κατασκευή της Γ και της Δ μονάδας παραγωγής.

Εδώ είναι αεροφωτογραφία του '77. Μετά το '68 μάλλον είναι η Γ και η Δ μονάδα.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι ο μύλος φαρίνας, ηλεκτροφίλτρο μύλου φαρίνας, πύργος υγράνσεως, άδειες του 1972, και νομιμοποίηση αυθαίρετων το 2000, όλα από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Υπήρχε Η/Μ εξοπλισμός και αγωγοί οι οποίοι έχουν αποξηλωθεί και δεν σώζονται πια. Σώζονταν μόνο οι θέσεις στήριξής τους.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι το σιλό φαρίνας και ομοιογένειας, του 1973. Είναι μία τεράστια κατασκευή από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Ο πύργος κυκλώνων και βάσεις περιστροφικού κλιβάνου, άδεια του 1973, με πρόσθετες εγκαταστάσεις, βάρθρα στήριξης παράλληλου αγωγού Γ μονάδας. Αυτό είναι άδεια του 1981, και με νομιμοποίηση του 2000.

Η επόμενη φωτογραφία. Είναι πάλι ο πύργος των κυκλώνων.

Η επόμενη φωτογραφία. Και αυτό ένα πολυώροφο κτήριο ύψους 66μ. από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Ο καυστήρας-ψυχαντήρια, άδεια του 1973. Και αυτό από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Πυλώνες μεταφορές κλίνκερ. Και αυτό του 1973.

Η επόμενη φωτογραφία. Μύλοι τσιμέντου σε σιλό, άδεια του 1973.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι προσθήκες αναβατορίων τροφοδοσίας πρώτων υλών. Και αυτό έχει αυθαίρετες κατασκευές, νομιμοποιημένες το 2000.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτά είναι τα τσιμέντα, τα τσιμεντάδικα. Είναι όλα από οπλισμένο σκυρόδεμα, γιατί είναι από την παραγωγή στην κατανάλωση κατευθείαν. Έχουμε κάποιες παρεμβάσεις που λένε ότι δεν είναι ωραία αυτά που βλέπουμε, αλλά εξαρτάται πώς τα βλέπει κανείς.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ επίσης είναι ένα σιλό τσιμέντου, άδεια του 1973, και μεταλλικός πυλώνας έδρασης ζυγιστικού σιλό, σταθμός φόρτωσης χύδην τσιμέντου. Έχει και αυτό αυθαίρετη κατασκευή, η οποία έχει νομιμοποιηθεί το 2000.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η άδεια μιας μονάδας ενσακίσεως. Και αυτό από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Η επόμενη φωτογραφία. Και πάμε στη Δ μονάδα παραγωγής, είναι του '75 και του '81 αυτά που βλέπουμε εδώ. Μύλος φαρίνας, ηλεκτροφίλτρο, πύργος υγράνσεως, ανέγερση νέας οικοδομής εργοστασίου Δ μονάδας, κτήριο φαρίνας και σιλό, είναι άδεια, όπως αναφέρεται, η άδεια του 1975. Αντλιοστάσιο πύργου υγράνσεως με άδεια του 1983.

Η επόμενη φωτογραφία. Σιλό φαρίνας και ομοιογένειας, άδεια του 1975. Και μεταγενέστερη κατασκευή του σιλό φαρίνας και ομοιογένειας, άδεια του 1983.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ φαίνεται ο πύργος κυκλώνων, άδεια του 1975, βάσεις ανεμιστήρων, είναι περιστροφική κάμιнос, αυτό που βλέπουμε εδώ με το κόκκινο.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι ο καυστήρας-ψυχαντήρια, άδεια του 1975.

Η επόμενη φωτογραφία. Ο πυλώνας μεταφοράς κλίνκερ αυτό.

Η επόμενη φωτογραφία. Ο μύλος τσιμέντου, άδεια του 1975.

Η επόμενη φωτογραφία. Μύλος τσιμέντου εσωτερικά.

Η επόμενη φωτογραφία. Σιλό τσιμέντου, άδεια του 1975.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι το κτήριο ενσακίσεως και κτήριο φόρτωσης χύδην τσιμέντου.

Η επόμενη φωτογραφία. Στα επόμενα κτήρια είναι η Διοίκηση.

Η επόμενη φωτογραφία. Γραφεία της παλιάς πτέρυγας, με άδεια του 1974.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι η οικοδομική δραστηριότητα μετά το 1980 από εδώ και πέρα. Είναι κάποιο γραφείο πωλήσεων, άδεια του 1981. Υποσταθμός, επίσης άδεια του 1981.

Η επόμενη φωτογραφία. Λεβητοστάσιο και προασβεστοποίηση, επίσης άδειες του 1981.

Η επόμενη φωτογραφία. Υπαιθρια αποθήκη κάρβουνου, άδεια του 1983. Είναι και αυτό ένα ψηλό εξάωρο κτήριο, ύψους 51μ., με σπαστήρες, για τη θραύση κάρβουνου, που χρησιμοποιείται ως καύσιμος ύλη.

Η επόμενη φωτογραφία. Συνεργείο περιελίξεων, άδεια του 1983.

Η επόμενη φωτογραφία. Κτήριο πελετομηχανών και αποθήκευσης ενσακίσεως τσιμέντου, νομιμοποιήθηκε το 2000.

Η επόμενη φωτογραφία. Γραφείο σωματείων, και αυτό αυθαίρετο, με νομιμοποίηση το 2000.

Η επόμενη φωτογραφία. Ναός του Αγίου Νικολάου.

Η επόμενη φωτογραφία. Αποθηκευτικοί χώροι κλίνκερ μονάδων Γ και Δ.

Η επόμενη φωτογραφία. Σιλό ιπτάμενης τέφρας.

Η επόμενη φωτογραφία. Αποθήκη πρώτων υλών.

Πρόκειται για μία βιομηχανία που λειτούργησε σε βάθος χρόνου, σημαντική για την κάλυψη των αναγκών της ανοικοδόμησης της Αθήνας και γενικότερα της Ελλάδας. Μετά το 2011 παρουσιάζει ύφεση και σταματάει σιγά - σιγά τη λειτουργία του το εργοστάσιο. Υπάρχει ένας πολύ μεγάλος αριθμός κτηρίων, και χαμηλών αλλά και ψηλών, που είναι κατασκευασμένα τα περισσότερα μετά το 1960.

Η άποψη της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων. Προτείνει τον μη χαρακτηρισμό ως νεώτερων μνημείων των κτηριακών εγκαταστάσεων στο βιομηχανικό συγκρότημα της μονάδας παραγωγής τσιμέντου, καθώς δεν συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες ιδιαίτερα αυξημένες προϋποθέσεις, διότι:

Πρόκειται για κτήρια τυπολογικής διάταξης προσαρμοσμένης στον ειδικό εξοπλισμό απαιτούμενο για την παραγωγή τσιμέντου, δίχως ευελιξία σε εναλλακτικές διαμορφώσεις για τη φιλοξενία νέων χρήσεων.

Ογκοπλαστικά αντιμετωπίζονται ως καθαρά γεωμετρικά κελύφη δίχως ιδιαίτερες αρχιτεκτονικές αξιώσεις και στη διάρθρωση των όψεων εφαρμόζονται τυπικές και συνήθεις λύσεις, ευρέως διαδεδομένες και χρησιμοποιούμενες σε βιομηχανικά κτήρια μεγάλης κλίμακας, για την αποφυγή των μονότονων συμπαγών επιφανειών.

Η σε προχωρημένο βαθμό αποξήλωση του μηχανολογικού εξοπλισμού, υποχρέωση της επιχείρησης μετά την παύση της λειτουργίας του εργοστασίου στο πλαίσιο της

περιβαλλοντικής αποκατάστασης, καθιστά μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη τη λειτουργική τους ταυτότητα και τη μεταξύ τους συσχέτιση ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας όπου αυτός διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο.

Οι λοιπές κτηριακές υποδομές αφορούν σε μικρής κλίμακας κτήρια υποστηρικτικής λειτουργίας και πολύ νεώτερες, περί τα τέλη του 20ού αι., κατασκευές.

Η ΔΠΑΝΣΜ θεωρεί ότι στο βιομηχανικό συγκρότημα μονάδας παραγωγής τσιμέντου δεν σώζονται κτήρια της αρχικής φάσης, 1926-1960, αλλά νεώτερα κτήρια που κατασκευάστηκαν σε διαφορετικές φάσεις από το 1964 έως και τη δεκαετία του 1980. Τα κτήρια έχουν δεχθεί μεταγενέστερες επεμβάσεις και έχει γίνει η αποξήλωση του μηχανολογικού τους εξοπλισμού, καθιστώντας μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη τη λειτουργική τους ταυτότητα και τη μεταξύ τους συσχέτιση ως διαδοχικά τμήματα μιας παραγωγικής διαδικασίας. Από αρχιτεκτονική και μορφολογική άποψη τα κτήρια δεν φέρουν τα ιδιαίτερα αξιολογικά χαρακτηριστικά ώστε να συγκεντρώνουν τις αυξημένες προϋποθέσεις που ορίζει ο Ν.4858/2021 για τον χαρακτηρισμό τους ως νεώτερα μνημεία από το Υπουργείο Πολιτισμού. Και εισηγούμαστε τον μη χαρακτηρισμό ως μνημείων των κτηρίων. Τώρα, ένα δύο από αυτά ίσως έχουν ένα ενδιαφέρον και θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως τοπόσημα, αλλά σε γενικές γραμμές η εισήγησή μας είναι αρνητική.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Σας παρακαλώ να δούμε το PowerPoint. Αναφέρθηκε από την κα Καράνη ότι η θέση στην οποία έχει αναπτυχθεί η βιομηχανική εγκατάσταση εμπίπτει εντός των ορίων του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Αυλίδας. Η κήρυξη είναι από το 1966.

Η επόμενη φωτογραφία. Γενικά η θέση και ο χώρος ο αρχαιολογικός είναι πάρα πολύ σημαντικός. Πρέπει να το τονίσω αυτό.

Η επόμενη φωτογραφία. Βλέπουμε την κήρυξη του αρχαιολογικού χώρου, έτσι αναφέρεται, ο χώρος του Λιμένος της Αυλίδας μετά τον πέριξ λόφων, όπου διατηρούνται λείψανα αρχαιοτήτων.

Η επόμενη φωτογραφία. Να σημειώσω όμως ότι στη θέση πριν από την ίδρυση, την εγκατάσταση του εργοστασίου τσιμέντων, γνωρίζουμε ότι υπήρχε νεκροταφείο των Μυκηναϊκών Χρόνων, το οποίο μάλιστα καταστράφηκε και από την οικοδομική δραστηριότητα και για την επέκταση του εργοστασίου και όλες αυτές τις κτηριακές εγκαταστάσεις.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ είναι ο αρχαιολογικός χώρος. Πάνω κάτω έχει καταληφθεί από τις εγκαταστάσεις.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτό το νεκροταφείο είχε εντοπιστεί ήδη από το 1928, κατά την πρώτη θεμελίωση του εργοστασίου ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ. Και στη συνέχεια, κατά την εποχή που άρχισε να επεκτείνεται το εργοστάσιο, ο τότε Έφορος Αρχαιοτήτων Αττικής, Βοιωτίας και Εύβοιας, ο Ιωάννης Θρεψιάδης, πήγε στην περιοχή, γνώριζε την ύπαρξη του νεκροταφείου, και έκανε κάποιες έρευνες, όσο του επιτρεπόταν, γιατί είχε ξεκινήσει όλη αυτή η δραστηριότητα του εργοστασίου, με επεκτάσεις, που δεν πρόλαβε να δει, αν θέλετε, τι είχε συμβεί με τις αρχαιότητες.

Η επόμενη φωτογραφία. Από τις σύντομες έρευνες που διενήργησε, έβγαλε στο φως πολύ σημαντικούς τάφους των Μυκηναϊκών Χρόνων, θαλαμωτούς, τα ευρήματα των οποίων βρίσκονται στο Μουσείο Χαλκίδας. Και πρέπει να πω ότι είναι από τα πιο σημαντικά που έχουμε από την Εύβοια, να μην πω τα πιο σημαντικά.

Η επόμενη φωτογραφία. Η αρχαιολογική ανασκαφή τώρα που πραγματοποιήθηκε στον χώρο, αφήνω τα μυκηναϊκά, κατά το χρονικό διάστημα από το '56 έως το '62, ήρθε να φωτίσει τον μύθο της Ιφιγένειας και τη λατρεία της Άρτεμις, καθώς αποκαλύφθηκε ναϊκό οικοδόμημα του 5ου αι. π.Χ., το οποίο ταυτίστηκε, σύμφωνα με επιγραφή με το Ιερό της Αυλιδείας Αρτέμιδος.

Η επόμενη φωτογραφία. Αυτές είναι άλλες θέσεις. Δεν τις αναφέρω.

Η επόμενη φωτογραφία. Αφορμή μάλιστα για αυτό αποτέλεσμα η διαπλάτυνση το '41 της αγροτικής οδού που συνέδεε το εργοστάσιο τσιμέντων στον Όρμο Μικρό Βαθύ με τον οικισμό του Βαθέος, κατά την οποία αποκαλύφθηκαν οι τοίχοι του

κτηρίου αυτού καθώς και κατάλοιπα άλλων περιόδων λουτρού των Υστερορωμαϊκών Χρόνων κ.λπ.

Αυτή η ανασκαφή έγινε παλαιότερα, και ο Θρεψιάδης επανήλθε μετά τον πόλεμο, το '56, όπου τότε αποκάλυψε πλήρως το κτήριο του ναού, λουτρό και κατάλοιπα άλλων περιόδων, που δείχνουν τη διαχρονική χρήση του χώρου, επιγραφές, όπως είπαμε, που ταυτίζουν τον ναό, και ένα πολύ σημαντικό άγαλμα, πολύ μεγάλων διαστάσεων, το οποίο βρίσκεται και εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θήβας. Το άγαλμα ήταν ελλιπές, από ό,τι θυμάμαι, στην κεφαλή και στα άκρα. Ταυτίζει, όμως, βάσει της επιγραφής, ότι ο ναός ήταν αφιερωμένος στη λατρεία της Αρτέμιδας.

Η επόμενη φωτογραφία. Εδώ βλέπουμε την κάτοψη του ιερού με όλες αυτές τις εγκαταστάσεις. Έχει κάνει και μία πάρα πολύ ωραία μελέτη η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας για την ανάδειξη του χώρου. Πνίγηκε όταν έγιναν οι εγκαταστάσεις. Ήταν όμως μία άλλη περίοδος.

Η επόμενη φωτογραφία. Έγιναν οι ανασκαφές, όπως είπαμε, αυτού του πολύ σημαντικού ιερού, περιορισμένα αν θέλετε, και μέσα σε αυτό το πνίξιμο που δημιουργούσαν οι εγκαταστάσεις των τσιμεντών. Και σήμερα ο χώρος είναι πνιγμένος. Δηλαδή, όποιος περνάει από εκεί δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει ότι εκεί είναι από τα πιο σημαντικά ιερά, και μάλιστα ταυτισμένο, αν θέλετε, με όλο αυτό τον μυθολογικό κύκλο. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Είπαμε ότι είναι το προϋπάρχον μυκηναϊκό νεκροταφείο.

Η επόμενη φωτογραφία. Επίσης σημαντικές θέσεις, άλλες θέσεις στη θέση Νησί, στη θέση Μεγάλο Βουνό, που βλέπουμε εκεί. Δηλαδή, και η ευρύτερη περιοχή έχει σημαντικές αρχαιότητες.

Για να μη μακρηγορώ φτάνω στο ζητούμενο, το οποίο είναι ότι τόσο η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας όσο και η Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων δεν συμφωνούμε με τον χαρακτηρισμό των κτηρίων του εργοστασίου ως μνημείων. Δεν θα πούμε άποψη. Για εμάς είναι σύγχρονες κατασκευές. Δεν φαίνεται να έχουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, αλλά αυτό είναι αρμοδιότητα της ΔΙΠΑΝΣΜ.

Εμείς θα πούμε ότι επιβαρύνουν το τοπίο, επιβαρύνουν το άμεσο περιβάλλον του ιερού και των αρχαιοτήτων, και σίγουρα η διατήρησή τους δεν θα συμβάλει στην ανάδειξη των αρχαιοτήτων, αντίθετα θα μονιμοποιήσει την όχληση και την επιβάρυνση που έχει ως σήμερα υποστεί αυτός ο πραγματικά εμβληματικός χώρος, που του αξίζει άλλη αντιμετώπιση. Τόσα χρόνια δεν μπορούσε να την έχει αλλά νομίζω ότι τώρα ανοίγει αυτός ο δρόμος.

Σαφώς υποβαθμίστηκε από την κατασκευή του εργοστασίου. Και είναι μια ευκαιρία αυτή που παρουσιάζεται τώρα, με την κατεδάφιση κάποιων κτηριακών ή του συνόλου των κτηριακών εγκαταστάσεων, να έχει μια άλλη αντιμετώπιση αυτός ο χώρος. Σημείωσα πριν ότι η Εφορεία έχει προχωρήσει σε προσπάθειες, σε μελέτη για να αναδειχθεί ο χώρος, και νομίζω ότι με αυτό τον τρόπο θα του δοθεί αυτή η δυνατότητα.

Και έχει υπογραφεί και προγραμματική σύμβαση από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας για τη χρηματοδότηση, για να γίνει αποδέκτης χρηματοδότησης από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, να δημιουργεί ένα οργανωμένο επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο εκεί, σε όλη αυτή την έκταση, και μετά την ολοκλήρωση αυτών των εργασιών, των κατεδαφίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Υπάρχει ένα υπόμνημα. Να μας το διαβάσει η Γραμματέας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Είναι από την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, παράρτημα Θεσσαλονίκης, λέει «Προστασία της περιοχής εγκαταστάσεων πρώην εταιρείας ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ. Τα μέλη του Συμβουλίου Βιομηχανικής Κληρονομιάς της ΕΛΜΕΤ ενημερώθηκαν για την υποβολή αιτήματος για τον χαρακτηρισμό ως βιομηχανικού μνημείου του συγκροτήματος των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ εκ μέρους της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών για τη Διατήρηση και Επανάχρηση του Τσιμεντάδικου Χαλκίδας και για την Προστασία και Ανάδειξη του

αρχαιολογικού χώρου της Αυλίδας, και αποδέχονται και συμφωνούν με την τεκμηρίωση που έχει κατατεθεί και τα σχετικά αιτήματα, εκτιμώντας ότι:

1.Ο χώρος που έχει ανεγερθεί το συγκρότημα έχει τα χαρακτηριστικά του ιστορικού τόπου από πλευράς κτηρίων της Κλασικής Αρχαιολογίας ως χαρακτηρισμένος αρχαιολογικός χώρος, αλλά και από πλευράς των κτηρίων της Βιομηχανικής Αρχαιολογίας.

2.Το τοπίο που έχει διαμορφωθεί στην περιοχή του όρμου του ονομαζόμενου Μικρό Βαθύ Αυλίδας κατά τη διάρκεια των τελευταίων εκατό ετών, το οποίο προέκυψε από την επιχειρηματική εξόρυξη και βιομηχανική παραγωγική δραστηριότητα τσιμέντου, ανταποκρίνεται στις αρχές της Χάρτας του Nizhny Tagil, TICCIH 2003, και της Σύμβασης του Δουβλίνου ICOMOS-TICCIH 2011 για τη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς ως σημαντικός τόπος βιομηχανικής κληρονομιάς, που αξίζει προστασίας.

3.Τα διαχρονικά κατάλοιπα εκατό ετών της παραγωγικής δραστηριότητας της παραγωγής τσιμέντου της μονάδας ως μιας από τις παλαιότερες επιχειρήσεις του κλάδου στην Ελλάδα που διατηρούνται σε πληρέστερο βαθμό από άλλες ιστορικές επιχειρήσεις του κλάδου Ελευσίνας Δραπετσώνας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συγνώμη για τη διακοπή, αλλά βοηθήστε με, το υπόμνημα αναφέρει ότι όλη αυτή η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί ανταποκρίνεται στις αρχές προστασίας του πολιτιστικού χώρου και τοπίου; Εδώ μιλάμε για μια εξορυκτική διαδικασία, η οποία ουσιαστικά, κατά την προσωπική μου άποψη, κατέστρεψε το τοπίο παρά προσαρμόστηκε ή το προστάτευσε το τοπίο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: «Τα διαχρονικά κατάλοιπα εκατό ετών της παραγωγικής δραστηριότητας παραγωγής τσιμέντου της παλαιάς μονάδας ως μιας από τις παλαιότερες επιχειρήσεις του κλάδου στην Ελλάδα που δραστηριοποιούνται σε πληρέστερο βαθμό από άλλες ιστορικές επιχειρήσεις του κλάδου, Ελευσίνας-Δραπετσώνας, αποτελούν ένα μοναδικό ιστορικό βιομηχανικό σύνολο το οποίο χρήζει προστασίας, καθώς α) ιστορικά έχει συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, β) διατηρεί στοιχεία από την τεχνολογική εξέλιξη της παραγωγής του τσιμέντου, γ) αποτελεί επιχειρηματική δραστηριότητα συνδεδεμένη κοινωνικά με την αστική ανάπτυξη της Χαλκίδας, δ) συμβάλλει στην εικόνα και ταυτότητα της ευρύτερης περιοχής ως χαρακτηριστικό τοπόσημο, ε) είναι συνδεδεμένο τα τελευταία χρόνια με σημαντικές πολιτιστικές δραστηριότητες των κατοίκων της περιοχής, στ) προσφέρει ένα ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα για την ευρύτερη περιοχή, με δυνατότητες ένταξης νέων χρήσεων, που μπορούν να έχουν και ανταποδοτικά οφέλη για την περιοχή.

Προτείνει την αποδοχή της πρότασης χαρακτηρισμού του συνόλου του ιστορικού κτηριακού συγκροτήματος των εγκαταστάσεων των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ με τον υπάρχοντα μηχανολογικό εξοπλισμό και τον περιβάλλοντα χώρο του, ως μνημείο βιομηχανικής κληρονομιάς.

Συντάσσεται με τις σχετικές προτάσεις του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Επιτροπής Διατήρησης Βιομηχανικής Κληρονομιάς, TICCIH.

Επισημαίνει την ανάγκη ειδικής μελέτης αξιολόγησης των καταλοίπων της βιομηχανικής δραστηριότητας στην περιοχή, καταγραφή, αξιολόγηση, συσχέτιση με τον υφιστάμενο και προγραμματιζόμενο σχεδιασμό της περιοχής, και στη συμβατή επανάχρηση, ανάπλαση και παράλληλη ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου.

Καλεί τους αρμόδιους τοπικούς φορείς να μην προχωρήσουν σε έκδοση αδειών κατεδάφισης για την περιοχή ως την τελική γνωμοδότηση του συμβουλίου και σχετική απόφαση διατήρησης ή μη των κτισμάτων και συνόλων της περιοχής.

Θεσσαλονίκη, 12 Σεπτεμβρίου 2023,

Όλγα Δεληγιάννη, Αρχιτέκτων ε.τ. ΥΠΠΟ, Υπεύθυνη Συντονισμού ΣΥΒΙΚ ΕΛΛΕΤ, εκ μέρους του Συμβουλίου Βιομηχανικής Κληρονομιάς της ΕΛΛΕΤ».

Α. ΣΙΜΩΣΙ: Ήθελα να πω ότι το Ιερό της Αυλιδείας Αρτέμιδος, όπως πολύ σωστά είπε η κα Κουντούρη, είναι πολύ σημαντικό και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας έχει κάνει μία προγραμματική σύμβαση για να καταργηθεί ο επαρχιακός δρόμος, ο οποίος πραγματικά διασπά σε δύο κομμάτια τον αρχαιολογικό χώρο και να

μεταφερθεί προς τη μεριά των εργοστασίων αυτών. Δηλαδή, μία επαρχιακή οδός να καταργηθεί εντελώς, να ενοποιηθεί με τον χώρο του ιερού, γιατί κάτω από τον δρόμο υπάρχουν και αρχαίοι ξενώνες, να το πω έτσι, που ανήκαν στο ιερό, και να ενοποιηθεί όλος αυτός ο χώρος. Όμως, τείνω να συμφωνήσω πάρα πολύ με το υπόμνημα, διότι πραγματικά ο βιομηχανικός αυτός χώρος χρήζει προστασίας και όχι κατεδαφίσεως. Είχαμε κηρύξει και τον ενάλιο χώρο, γιατί ήταν ο χώρος μυθολογικός, να το πούμε έτσι, για την εκστρατεία της Τροίας, αλλά υπάρχει μία συνέχεια στα βιομηχανικά κτήρια και στον ναό της Αυλιδείας Αρτέμιδος, στο ιερό. Δηλαδή, όλο αυτό, θα πρέπει, κατά τη δική μου άποψη, να διατηρηθεί.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Ίσως να κάνω, αν θέλετε, ένα σχόλιο, πριν καλέσουμε τις παραστάσεις, γιατί θα ακούσουμε πολλά. Το θέμα το συζητήσαμε πράγματι και άλλη φορά, και είχα κάνει μία πρόταση καταρχήν την προηγούμενη φορά, την οποία θα ήθελα να την επαναλάβω τώρα. Αντιλαμβάνομαι πλήρως ότι βρισκόμαστε εμπρός σε ένα πάρα πολύ σύνθετο θέμα, γιατί έχουμε μία πολύ σοβαρή αρχαιότητα, η οποία είναι ολόγυρα στον χώρο μας, αλλά έχουμε και μία πολύ σημαντική βιομηχανική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται στον χρόνο, είναι όμως σε μεγάλο βαθμό μία μεταπολεμική δραστηριότητα.

Η διατήρηση του συνόλου του τσιμεντάδικου είναι μάλλον ανέφικτη από πάρα πολλές πλευρές, και η ανάδειξή του παρά μόνο ως ερειπίου που θα συνεχίσει να καταρρέει. Νομίζω ότι αυτό είναι μια άγονη κατάσταση. Από αυτό το τσιμεντάδικο τα περισσότερα στοιχεία είναι ήδη σε εγκατάλειψη, σε αχρηστία, σκουριασμένα. Δεν νομίζω ότι μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ουσιαστικής ανάδειξης, αποκατάστασης ή οτιδήποτε άλλο.

Λόγω προσωπικών ενδιαφερόντων, θέλω να πω τα ενδιαφέροντά μου για την προστασία της νεώτερης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, έχω επισκεφθεί βιομηχανικούς χώρους που έχουν προστατευθεί και αναδειχθεί, στην Κοιλιάδα της Ρουρ για παράδειγμα, αναλαμβάνοντας και σοβαρές πολιτιστικές δραστηριότητες. Έχουν αναδειχθεί πάντα σε επιμέρους σημεία. Δηλαδή, είτε κάποια κτήρια έχουν αναδειχθεί, αποκατασταθεί και επαναχρησιμοποιηθεί και κάποια ερειπωμένα πεδία έχουν αποδοθεί στην ερείπωση, δηλαδή αφήνονται να ερειπωθούν και άλλο σε μια σχετική προστασία, αλλά ένα μεγάλο μέρος έχει αποσυρθεί, έχει δηλαδή κατεδαφιστεί προκειμένου να διαμορφωθεί ένα περιβάλλον αντίστοιχο στην ανάδειξη, στη διατήρηση αλλά και στην εξέλιξη.

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις και έχοντας μελετήσει προσεκτικά όχι μόνο την εισήγηση αλλά και όλα τα στοιχεία τα οποία μας έχουν σταλεί τον τελευταίο καιρό, διακρίνω μία φάση του 1960, η οποία ήταν φανερή σε όσα μας εισηγήθηκε η κα Καράνη, στην οποία φάση που είναι ίσως και της μεγαλύτερης ακμής της τσιμεντοβιομηχανίας στη Χαλκίδα, στο μέτωπό εμπρός στη θάλασσα υπάρχουν τρεις κύλινδροι, τρία σιλό, και αμέσως πίσω από αυτά ένα ορθογωνικής δομής πρίσμα από οπλισμένο σκυρόδεμα, τα οποία είναι χαρακτηριστικά και του δομικού ορθολογισμού και της αρχιτεκτονικής προσέγγισης, και πιθανότατα αποτελούν αντικείμενο υπολογισμού από έναν πάρα πολύ αγαπητό και σε εμένα πολιτικό-μηχανικό, που ήταν και καθηγητής μου.

Νομίζω ότι αυτά αν διατηρούνταν, εννοώ η τριάδα των σιλό μαζί με το γειτονικό ορθογωνικό πρίσμα, θα διατηρούσαν την ταυτότητα του συγκροτήματος στον χώρο, τη μνήμη την οποία θέλουμε να αναδείξουμε. Ίσως στην πρώτη εικόνα, κα Καράνη, τη γενική, και μετά μία εικόνα του '60 αν μπορούσατε να μας τη δείξετε. Υπήρχε μία πολύ ωραία φωτογραφία του '60 στην παρουσίασή σας. Ναι, αυτή. Λοιπόν, σε αυτή την εικόνα οι τρεις κύλινδροι διατηρούνται σήμερα. Το ακριβώς γειτονικό, κολλητό στον τρίτο κύλινδρο, δεν υπάρχει, αλλά υπάρχει το επόμενο πρίσμα, αυτό που κάνει και ένα δόντι προς τα πάνω, με τα κατακόρυφα στοιχεία, ενώ δεν υπάρχει η συνέχεια. Η γνώμη μου είναι ότι αν διατηρήσουμε αυτά τα τρία στο μέτωπο συν το κτήριο, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί κάλλιστα για πολλές σύγχρονες χρήσεις, οι κύλινδροι δυσκολότερα, θα είναι περισσότερο ένα τοπόσημο, τότε το τσιμεντάδικο θα μείνει στη μνήμη, θα συνεχίσει να είναι το τσιμεντάδικο. Πιθανά μπορεί στη διαμόρφωση να γίνουν και άλλες παρεμβάσεις σχετικές. Θα δοθεί η δυνατότητα ο χώρος να αποδοθεί σε νέες χρήσεις. Η δική μου

εκτίμηση, όταν έβλεπα το τσιμεντάδικο από μικρός, ήταν μάλλον σε σχέση με την παρέμβαση που είχε γίνει σε αυτό το εξαιρετικό τοπίο, άρα δεν θα με πείραζε να φύγει ένα μεγάλο μέρος του τσιμεντάδικου αλλά και να διατηρηθεί αυτή η βιομηχανική μνήμη.

Εάν κινηθούμε σε μία τέτοια κατεύθυνση, που είναι περίπου μια σολομώντεια λύση απέναντι στην αντιπαράθεση που υπάρχει, νομίζω ότι μπορούμε να επιτύχουμε πολλά.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Θα συμφωνήσω με τον κ. Τουρνικιώτη. Απλώς αυτό, να διατηρηθεί η μνήμη της περιοχής και ίσως σε αυτό το κτήριο να αναγράφονται και πέντε κουβέντες τι ήταν εκεί όλος ο χώρος πριν γίνει αυτό που θα βλέπουμε μετά.

Στο σημείο αυτό προσέρχονται οι κ.κ. ΓΡΑΤΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ Εκπρόσωπος MONUMENTA, ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ΚΩΣΤΗΣ Μέλος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών - Δικηγόρος, ΚΑΤΣΑΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Διευθυντής 5ου Πρότυπου Γυμνασίου Χαλκίδας - Καλλιτεχνικός Διευθυντής Θεάτρου Χαλκίδας, ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ ΜΑΙΡΗ Αρχιτέκτων-Μηχανικός Εκπρόσωπος Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών, ΝΤΟΒΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ Αρχιτέκτων-Μηχανικός Μέλος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών, ΚΑΡΑΤΖΑ ΜΑΙΡΗ Εκπρόσωπος του φορέα Place Identity Clusters

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Είμαι μέλος και δικηγόρος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών. Είμαι Χαλκιδάιος. Είμαι από αυτούς που έχουν δουλέψει στα ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ για ένα διάστημα, και τα γνωρίζω από τη λειτουργία. Και είμαι και εκδότης της τοπικής εφημερίδας «Προοδευτική Εύβοιας». Με ιστορία 50 χρόνων στη δεύτερη μονάχα περίοδο της, και διακοπή στη δικτατορία.

Γ. ΚΑΤΣΑΝΟΣ: Είμαι Διευθυντής του 5ου Πρότυπου Γυμνασίου Χαλκίδας και Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Θεάτρου Χαλκίδας. Δραστηριοποιούμαι στον χώρο της Αυλίδας, του αρχαιολογικού εννοώ, με το Φεστιβάλ Bio-Mechanical, που γίνεται από το 2017 μέχρι σήμερα.

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Είμαι αρχιτέκτονας, είμαι κάτοικος της Χαλκίδας. Εκπροσωπώ την Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών που έχει κάνει την αίτηση για τη διατήρηση του τσιμεντάδικου.

Β. ΝΤΟΒΡΟΣ: Βασίλης Ντόβρος, Αρχιτέκτων-μηχανικός, και ακαδημαϊκός υπότροφος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, κάτοικος και μέλος της Ομάδας Πολιτών, Πρωτοβουλία.

Μ. ΚΑΡΑΤΖΑ: Είμαι εκπρόσωπος του φορέα Place Identity Clusters, ένας φορέας που ασχολείται με έργα και δράσεις ταυτότητας τόπου και συμμετοχής πολιτών, και τυχαίνει και έχω μεγαλώσει στην πόλη της Χαλκίδας.

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Απλώς διαδικαστικό. Έχω και την εντολή και από την ομάδα. Να πω ότι ήταν πολύ μικρή η περίοδος που ειδοποιηθήκαμε. Δηλαδή, το μάθαμε την Τρίτη, ίσα ίσα που προλάβαμε, την Τετάρτη. Και γι' αυτό, οπωσδήποτε είναι ελλιπής η προετοιμασία μας. Η κα Ζαρογκίκα, όπως σας έχει ενημερώσει, έχει δίκη στη Χαλκίδα. Σας παρακαλώ, εξετάστε το αίτημα της αναβολής, αν θα συζητήσετε σήμερα ή αν θα αναβάλετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να σας ενημερώσω ότι εξετάστηκε το αίτημα αναβολής και απορρίφθηκε, και για αυτό συνεχίζεται η διαδικασία, από ό,τι αντιληφθήκατε και εσείς. Και επίσης, να σας ενημερώσω ότι το θέμα αυτό δεν έρχεται για πρώτη φορά στο συμβούλιό μας. Η πρώτη φορά ήταν 14 Σεπτέμβρη. Από 14 Σεπτέμβρη μέχρι 23 Νοέμβρη που έχουμε σήμερα, νομίζω και τότε το είχατε πληροφορηθεί, ότι είχατε ένα μεγάλο διάστημα. Είχατε υποβάλει και τότε αίτημα αναβολής, το οποίο έγινε δεκτό. Πέρασαν μήνες. Και σήμερα επανέρχεται διότι πρέπει να προχωρήσει η διαδικασία, γιατί δεν μπορούμε να αναβάλλουμε συνεχώς τη συζήτηση των θεμάτων.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Εκπροσωπώ τη MONUMENTA. Έχω φέρει και τις επιστολές του ΤΙΣΣΙΗ, του Ελληνικού Τμήματος του ΤΙΣΣΙΗ, και της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, που τασσόμαστε υπέρ του χαρακτηρισμού του συνόλου του συγκροτήματος των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΟΣ, γιατί θεωρούμε ότι δεν

υπάρχει καμία αξία που να μη τη φέρουν από τις αξίες που κηρύσσουν ως διατηρητέα τα μνημεία και τα σύνολα, όπως την αρχιτεκτονική, την ιστορική. Και βέβαια και ποιος δεν βλέπει ότι έχουμε ένα παλίμψηστο και με τη σύνθεση αυτή του αρχαιολογικού χώρου και με τα βιομηχανικά κτήρια αλλά και το τοπόσημο και την άυλη μαρτυρία που φέρουν με τις ιστορίες των ανθρώπων που έζησαν. Είναι ένα από τα τέσσερα παλαιότερα συγκροτήματα που κατασκεύαζαν τσιμέντο μέσα στον Μεσοπόλεμο. Είναι αυτά που έκτισαν την Αθήνα, για την οποία τώρα αγωνιζόμαστε να σώσουμε, που κατεδαφίζεται. Και θεωρούμε ότι πρέπει να σωθούν και να παραμείνουν και να βρουν τη χρήση που θα είναι συμβατή σε αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το παλίμψηστο, πώς το τεκμηριώσατε;

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ότι είναι η σύνθεση και της νεώτερης αρχιτεκτονικής αλλά και των αρχαιοτήτων, που όλα μαζί έχουν συνθέσει, όπως η Ελευσίνα, ένα καινούριο πολιτισμικό τοπίο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αλλά αυτό, ότι κατασκευάστηκαν σε έναν αρχαιολογικό χώρο χωρίς εγκρίσεις, και ουσιαστικά έχουν πατήσει πάνω στις αρχαιότητες και τις έχουν πνίξει; Και πολλές από αυτές φαντάζομαι ότι θα τις έχουν καταστρέψει.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Είναι το ίδιο ακριβώς που έχει συμβεί και στην Ελευσίνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στην Ελευσίνα δεν είναι πάνω σε αρχαιότητες. Ο αρχαιολογικός χώρος είναι ανεξάρτητος και είναι αλλού. Είναι κοντά αλλά δεν είναι πάνω.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Είναι δίπλα. Αλλά αυτό συνθέτει μία νέα πραγματικότητα, ένα πολιτισμικό τοπίο, που και τα δύο, αυτό που έχει μείνει, αξίζει να σωθούν.

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Θα συνεχίσω σε αυτή την κουβέντα που ξεκινήσατε. Σήμερα, λοιπόν, έχουμε μία νέα χρήση προτεινόμενη στην περιοχή του αρχαιολογικού χώρου, την εγκατάσταση των logistics, και με παράλληλη παραχώρηση και κατασκευή ενός νέου λιμένα στο Μικρό Βαθύ. Αυτά τα δύο σχέδια, που ενημερωθήκαμε κάποια στιγμή, πριν από ένα χρόνο περίπου, ήταν η αφορμή για να ασχοληθούμε και να ξεκινήσουμε την προσπάθειά μας. Το ένα σχέδιο είναι πάνω στη χερσόνησο που βρίσκεται αυτή τη στιγμή το τσιμεντάδικο. Και περιμετρικά, στον Όρμο Μικρό Βαθύ, δηλαδή στη χερσαία ζώνη, σχεδιάζεται η παραχώρηση, και αυτή τώρα, σήμερα, εκδικάζεται στο δικαστήριο της Χαλκίδας, για την κατασκευή ενός νέου λιμένα μέσα στο Μικρό Βαθύ.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Ξέρετε ότι όλα αυτά είναι αρχαιολογικός χώρος, και θα περάσουν από εδώ και θα πρέπει να εγκριθούν από εδώ. Άρα, δεν είναι δεδομένο αυτό που λέτε.

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Εμείς μιλάμε τώρα επί του σχεδιασμού. Επί, λοιπόν, του σχεδιασμού αυτού, εμείς ξεκινήσαμε ως ομάδα, είμαστε 50 μέλη αυτή τη στιγμή, να τεκμηριώσουμε την αξία καταρχήν των κτηριακών κελυφών του τσιμεντάδικου, τα οποία θεωρούμε, και αναπόσπαστο μέρος πλέον, μετά από εκατό χρόνια ιστορίας στην περιοχή. Αυτό, λοιπόν, να συνεχίσω λίγο με το θέμα του logistic, θεωρούμε ότι δεν θα επιφέρει κάποια αναβάθμιση και ανάδειξη της περιοχής που πιθανόν κάποιοι να ισχυριστούν, αλλά το αντίθετο. Θα είναι μια αφορμή για να στραγγαλιστεί ο αρχαιολογικός χώρος που περιβάλλει τον ναό της Αυλιδείας Αρτέμιδος, που βρίσκεται πάρα πολύ κοντά στο Μικρό Βαθύ, καθώς εννέα δίκτυα πολύ εκτεταμένα θα χρειαστούν για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των logistic. Επίσης, θα αποκόψουν τον ναό από τη Χαλκίδα. Είναι τέτοιες οι κινήσεις, που αν δει κάποιος ένα τοπογραφικό, θα το διαπιστώσει. Επιπλέον, η χρήση των logistic απαιτεί τεράστια σε μέγεθος tanker ας πούμε, καράβια, τα οποία θα μεταφέρουν τα εμπορεύματα.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Θα σας διακόψω. Εμείς σήμερα συζητούμε για τον χαρακτηρισμό. Δεν υπάρχει αυτό το θέμα για εμάς.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Αλλά αυτό που περιγράφετε, μήπως είναι κάτι που μας έχει διαφύγει; είναι κάτι το οποίο έχει εγκριθεί από το υπουργείο αυτό που περιγράφετε;

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Όχι, είναι ένας σχεδιασμός όμως που προχωράει από το Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Ποιος τον κάνει αυτό τον σχεδιασμό;

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Η εταιρεία φαντάζομαι που έχει κάνει και το αίτημα εδώ για την κατεδάφιση. Νομίζω ότι έχετε το αίτημα της κατεδάφισης.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Έχει κάνει αίτημα κατεδάφισης, αλλά αυτό που λέτε εσείς τώρα, logistics, κτήρια, λιμάνι, για αυτά υπάρχει κάποιος σχεδιασμός τέτοιος;

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Ναι, βέβαια.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Αυτά όλα για να γίνουν, το ξέρετε πάρα πολύ καλά, θα πρέπει να πάρουν έγκριση από το Συμβούλιο. Άρα, ο όποιος σχεδιασμός είναι λίγο στον αέρα αν δεν έχει πάρει σάρκα και οστά με σχέδια, μελέτες κ.λπ. και δεν έχει υποβληθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες. Εσείς πώς το γνωρίζετε;

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Εμείς το γνωρίζουμε γιατί έχει γίνει αίτημα, υπάρχει προέγκριση των logistics. Και επιπλέον, υπάρχει αίτημα για την κατεδάφιση. Έχουν κατατεθεί στην Πολεοδομία Χαλκίδας σχέδια και, δεν ξέρω, τον φάκελο για κατεδάφιση του συνόλου του εργοστασίου.

Αυτό ήταν το θέμα των logistics. Το αφήνουμε. Και θέλουμε λίγο να απαντήσουμε σε κάποια θέματα που έχουν τεθεί και τα οποία είναι, ότι τα κτήρια, τα κελύφη του εργοστασίου, δεν μπορεί να δεχθούν μία επανάχρηση. Γιατί στην πρότασή μας εμείς λέμε ότι αυτά μπορούν να πάρουν νέες χρήσεις, οι οποίες θα είναι συμβατές και με τον αρχαιολογικό χώρο αλλά και με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη φέρουσα ικανότητα του τόπου βέβαια και του περιβάλλοντος. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα επανάχρησης τέτοιων βιομηχανικών κτηρίων, και ειδικά τσιμεντάδικων. Ένα παράδειγμα είναι το κτήριο La Fábrica του Bofill.

Επιπλέον, πρέπει να πούμε ότι υπάρχει ο ισχυρισμός ότι έχουν αποξηλωθεί, και όντως έχουν αποξηλωθεί, από την εταιρεία μεγάλα ποσοστά του μηχανολογικού εξοπλισμού παρανόμως. Δηλαδή, έχει κάνει όλες αυτές τις αποξηλώσεις, και μάλιστα αυτή τη στιγμή έχει πάρει και πρόστιμο για αυτές τις αποξηλώσεις, γιατί έγιναν χωρίς κάποια έγκριση, ενός μεγάλου μέρους του εξοπλισμού. Όμως, εμείς αυτό δεν θωρούμε ότι είναι πρόβλημα στη διατήρηση των κελυφών και στην αξιολόγησή τους ως διατηρητέα, γιατί λόγω της χωροθέτησης και της τοπολογίας του είναι ακόμη αναγνωρίσιμα τα διαδοχικά τμήματα της παραγωγικής διαδικασίας. Και επιπλέον, ακόμη και απογυμνωμένα, προσαρμόζονται πιο εύκολα οι νέες χρήσεις μέσα σε αυτά.

Τα κτήρια αυτά είναι αποτέλεσμα μελέτης και εγκρίσεων. Δηλαδή, έχουν βγει και οι οικοδομικές άδειες και έχουν μελετηθεί από σπουδαία μελετητικά γραφεία της εποχής, όπως είναι του Σωκράτη Αγγελίδη και Συνεργάτες Ε.Ε. Οι μελετητές αυτοί είναι μελετητές και των τριών φάσεων της επέκτασης, των τριών επεκτάσεων που έχει το τσιμεντάδικο. Ξέρετε, θα έπρεπε να σας πω ότι από την αρχή ότι υπάρχουν τέσσερις παραγωγικές μονάδες: Η μία είναι του 1928, η άλλη είναι του 1963, 1962-1963, η τρίτη είναι του 1971-1972, και η τέταρτη είναι του 1975 περίπου. 1974 ξεκίνησε η κατασκευή της και ολοκληρώθηκε αργότερα. Αυτή τη στιγμή είμαστε στη φάση της έρευνας, και πραγματικά τεκμηριώνουμε συνεχώς νέα πράγματα πάνω σε αυτό.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι οι μελετητές, ο Σωκράτης Αγγελίδης, όπως είπα, ήταν βασικός συνεργάτης του Τάκη Ζενέτου και άλλων αρχιτεκτόνων του Μοντέρνου Κινήματος, όπως ο Βαλσαμάκης, ο Μπίρης κ.λπ. Είναι καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων, της Δομοστατικής, του Τομέα της Δομοστατικής, και Μέλος της Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως, ΕΣΜΑ. Ο Βίκτωρ Αμπακούμκιν υπήρξε σπουδαίος πολιτικός-μηχανικός, με πληθώρα εξειδικευμένων έργων, και πρώτος Πρόεδρος του Συλλόγου Πολιτικών-Μηχανικών Ελλάδας.

Θα μου επιτρέψετε να διαβάσω στοιχεία που βρέθηκαν πολύ πρόσφατα σε ένα ανάτυπο από το περιοδικό «Τεχνοδομικά» του 1974, στο οποίο περιγράφονται πάρα πολλά τεχνικά και κατασκευαστικά στοιχεία του εργοστασίου. Και θέλω να αναφέρω ότι «για την κατασκευή του συνόλου των έργων πολιτικού-μηχανικού και για τις τρεις παραγωγικές μονάδες απαιτήθηκαν συνολικά 200 κυβικά σκυροδέματος, 20 τόνοι χάλυβα, τεράστιες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας. Για τη θεμελίωση ορισμένων κατασκευών, λόγω ύπαρξης κενών στο έδαφος και γεωλογικών ρηγμάτων, απαιτήθηκαν κατά περιπτώσεις εργασίες τσιμεντενέσεων,

ενισχυμένες θεμέλια και στη θέση σιλό τσιμέντου της γ' φάσης χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των μικροπασσάλων διαμέτρου 150mm και βάθους τάξης 10μ.»

Αυτό το αναφέρω, όπως και το παρακάτω που θα σας διαβάσω, ότι υπήρξαν μελέτες πολύ εξειδικευμένες και πολύ προηγμένες για την εποχή τους για την κατασκευή αυτών των κτηρίων. Συγκεκριμένα, «το συγκρότημα των σιλό φαρίνας και ομοιογένειας έχει συνολικό ύψος περίπου 60μ.» μιλάμε για γιγάντιες κατασκευές, «ενώ τρία σιλό ομοιογένειας διαμέτρου 9μ. το καθένα και 6.300 τόνων συνολικά επικάθονται επί οροφής του σιλό φαρίνας, διαμέτρου 22μ. Η εν λόγω λύση», όπως αναφέρεται στο φυλλάδιο αυτό, «είναι από στατικής πλευράς εντελώς πρωτότυπη». Υπάρχει η σχετική εικόνα 10 σε αυτό που σας έχω δώσει, στο σύντομο ανάτυπο.

Η αρχιτεκτονική αξία. Το κτηριακό συγκρότημα συστήνει μία υπερμεγέθη μηχανή παραγωγής σκυροδέματος, όπου τα επιμέρους κτήρια αποτελούν κατά ομάδες κτήρια-μηχανές. Δηλαδή, από τη μία τροφοδοτεί με σκυρόδεμα όλη την ανάπτυξη της μοντέρνας κατασκευής, της αντιπαροχής και την υλοποίηση της ελληνικής εκδοχής του Ντόμινο, ενώ ταυτόχρονα τροφοδοτείται συμβολικά και ουσιαστικά ως συγκρότημα με τις ίδιες αρχές και δυνατότητες του νέου υλικού. Δηλαδή, το ίδιο είναι ένα έργο προβολής του υλικού.

Ως κτήρια-μηχανές, με τα δομικά τους στοιχεία να είναι το εμφανές σκυρόδεμα και το μέταλλο, συνδιαλέγονται με αρχιτεκτονικές μορφές από τις πρωτοβιομηχανικές εγκαταστάσεις της πρώτης μονάδας, από το Μοντέρνο Κίνημα και τον Μπρουταλισμό η Β και η Γ μονάδα, από το Νέο Κίνημα, από το Κίνημα του Νεομπρουταλισμού η Δ μονάδα.

Η ιστορική του αξία. Λοιπόν, λόγω της διαδοχικής προσθήκης μονάδων κατά το διάστημα λειτουργίας, το συγκρότημα είναι μια ζωντανή μαρτυρία της εξέλιξης της παραγωγής τσιμέντου από τον Μεσοπόλεμο ως τα τέλη του 20ού αι. Το εξαιρετικό υλικό του ασβεστόλιθου, ανάλογο με την περιοχή Portland της Αγγλίας, γίνεται τσιμέντο για μικρά και μεγάλα έργα της Ελλάδας και του εξωτερικού, όπως είναι το φράγμα των Κρεμαστών, το Ολυμπιακό Στάδιο της Καλογρέζας, σε μία διαρκή διαδικασία παραγωγής, μεταφοράς, μετατροπής και χρήσης του πρωτογενούς υλικού και τοπίου σε δομημένο περιβάλλον.

Το 1941, όπως γνωρίζουμε, αποκαλύφθηκε ο ναός της Αυλιδείας Αρτέμιδος από τον Ιωάννη Θρεψιάδη, ο οποίος βρισκόνταν σε μία επιγραφή, κατάφερε να ταυτοποιήσει τον αρχαίο ναό με τον συγκεκριμένο ναό, άρα με τον μύθο της Ιφιγένειας και με την απαρχή του Τρωικού Πολέμου.

Είναι γεγονός όμως ότι το εργοστάσιο, παρά την αποκάλυψη του ναού, όχι μόνο συνέχισε τη λειτουργία του, αλλά επεκτάθηκε με επιπλέον τρεις μονάδες. Ο αρχαιολογικός χώρος της Αυλίδας, με το σύνολο των μνημείων του, σκόπιμα όμως όλο αυτό το διάστημα έμεινε στην αφάνεια, ενώ το μεγάλο βουνό καταφαγώθηκε, με το λατομείο να φτάνει μερικά μέτρα από το ελληνιστικό τείχος και το φρούριο που υπάρχει στην κορυφή. Έτσι, βήμα βήμα και ο λόφος Παρίπα, με τις καταγεγραμμένες μυκηναϊκές ταφές, υποχωρεί για να ορθώσει στην ίδια ακριβώς θέση το τσιμεντάδικο τον δικό του όγκο. Αφανίζεται το φυσικό αρχαιολογικό τοπίο και στο ίδιο σημείο εμφανίζεται η σύγχρονη εποχή, με το αντιπροσωπευτικότερο τεχνούργημα της Βιομηχανικής Επανάστασης, που θα ορίσει τον τόπο κατασκευής της σύγχρονης πόλης και τον τρόπο διαβίωσης των κατοίκων της.

Η λειτουργία του τσιμεντάδικου ήταν ένα περιβαλλοντικό μειονέκτημα, με την τσιμεντόσκονη να επιβαρύνει επί χρόνια την περιοχή, τη θάλασσα και την πόλη της Χαλκίδας. Ωστόσο, σήμερα, η ύπαρξη των βιομηχανικών κελυφών του ενεργού εργοστασίου εντός του αρχαιολογικού χώρου στον Όρμο Μικρό Βαθύ είναι η συνέχεια της ιστορίας της περιοχής, με έργα σύγχρονων ανθρώπων.

Επιπλέον, θα ήθελα να αναφέρω ότι στην έκθεση δεν αναφέρεται το σημαντικό γεγονός ότι υπάρχουν ακόμη κτήρια της πρώτης παραγωγικής μονάδας. Όλα αυτά αποτυπώνονται σε τεύχος το οποίο σας έχει σταλεί ηλεκτρονικά. Έχουν γίνει αποτυπώσεις αυτών των κτηρίων. Υπάρχει η διαδρομή του. Υπάρχει, λοιπόν, η διαδρομή που έκανε το τρενάκι με το υλικό από τον πρώτο λατομικό χώρο μέχρι την πρώτη μονάδα του τσιμεντάδικου περιμετρικά του Όρμου του Βαθέος. Υπάρχει

ακόμη και σήμερα. Όπως υπάρχει η πρώτη περιγραφή του εργοστασίου με προκατασκευασμένα δομικά στοιχεία, με επίσης λύσεις πολύ έτσι έξυπνες στην κατασκευή της.

Υπάρχει ένα μέρος της α' φάσης στο εστιατόριο, που δέχθηκε και επέκταση με τη β' φάση του εργοστασίου. Και υπάρχει ακόμα ο οικισμός των ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, έτσι αναφέρεται, η Οικισμός Μικρού Βαθέος, με μικρά λαϊκά κτήρια των εργατών, πάνω από την περιοχή που είναι οι ράγες του τρένου που περνάει από εκεί, και ο οποίος καταγράφεται το 1928, στην απογραφή του 1928. Όμως φαντάζομαι είναι και παλαιότερος. Αυτό, λοιπόν, επίσης είναι ένα στοιχείο το οποίο πρέπει να είναι σημαντικό και θα θέλαμε να το αναφέρουμε.

Και επίσης, ένα ακόμα σημείο που διατρέχει την πρότασή μας είναι η ανάγκη για μια βιώσιμη, προσαρμοστική, κυκλική οικονομία. Δηλαδή, η εποχή μας χαρακτηρίζεται από έλλειψη φυσικών πόρων και ενέργειας για την υλοποίηση νέων έργων, αλλά και από την ανάγκη διατήρησης και συντήρησης των παλαιότερων. Η εξοικονόμηση είναι πλέον απαραίτητη διεργασία, στη βάση της οποίας θα πρέπει να κινούνται οι νέοι σχεδιασμοί. Για τη δημιουργία των κτηρίων του τσιμεντάδικου απαιτήθηκαν χιλιάδες κυβικά ασβεστόλιθου και κιλά χάλυβα, τεράστιες ποσότητες ενέργειας, εργατώρες σε σχεδιασμούς και κατασκευή. Η διατήρηση και επανάχρηση των γιγάντιων και σε καλή κατάσταση κτηριακών κελυφών, μεγάλων ανοιγμάτων και υψών, εξοικονομεί αυτούς τους πόρους για μία βιώσιμη, προσαρμοστική, κυκλική οικονομία.

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Το αρχιτεκτονικό μέρος το έχει καλύψει η κα Μουρσελλά, επομένως θα πω τέσσερις επικεφαλίδες, ξεκινώντας με το εξής: Έχετε υπόψη σας προφανώς λόγω και του χώρου στον οποίο βρισκόμαστε, την ιστορία με το τζαμί που έγινε ναός χριστιανικός στην Κόρδοβα. Ξέρετε το δάσος με τις κολώνες; Την άδεια την απέσπασαν επίσκοποι από ένα βασιλιά ο οποίος ταυτόχρονα ήταν και της Ισπανίας και της Αυστρίας, αν θυμάμαι καλά, κάπου εκεί, και ο οποίος όταν είδε αυτό που έφτιαξαν είπε μετάνιωσα, διότι αυτό που καταστρέψατε δεν υπήρχε πουθενά στον κόσμο, αυτό που φτιάξατε το βρισκουμε παντού.

Επομένως, ξεκινώντας, ήθελα να πω ότι αυτό το οποίο κρίνεται αν θα αναγνωρισθεί, διότι και εσείς φαίνεται σαν να κρίνετε το μνημείο, αλλά βασικά το μνημείο κοιτάει εσάς και βλέπει αν θα το αναγνωρίσετε, αυτό που είναι να αναγνωρισθεί είναι κάτι μοναδικό παγκόσμια ως έχει πριν το καταστρέψουν ακόμη και χωρίς την άδειά σας, διότι το καταστρέφουν και λένε δεν βαριέσαι, θα πληρώσουμε και ένα πρόστιμο.

Έχουμε, λοιπόν, τέσσερα κεφάλαια, και θα σας τα πω επιγραμματικά.

Το ένα είναι το ζήτημα της βιομηχανικής αρχαιολογίας. Το ζήτημα της βιομηχανικής αρχαιολογίας αναφέρεται σε μία σειρά ρευμάτων του 20ού αι., και θα πρέπει να εξεταστεί καθ' εαυτό. Δεν θα το αναπτύξω παραπέρα. Υπάρχουν εδώ αρχιτέκτονες. Σας το έχει αναπτύξει εν μέρει και η κα Μουρσελλά. Αλλά διερωτάται κανείς, αν ψάχνετε στο τσιμεντάδικο να βρείτε ακροκέραμα και νεοκλασικές προσόψεις, δεν θα βρείτε, θα βρείτε αυτό που έχει το τσιμεντάδικο να δώσει, το οποίο είναι ένα από τα λίγα τσιμεντάδικα, μου φαίνεται, που στέκονται όρθια, αν όχι και το τελευταίο. Θα σας το πουν άλλοι πιο γνώστες. Αλλά το ζήτημα του τσιμεντάδικου αντιμετωπίζεται, το κτήριο του οποίου κρίνεται αυτή τη στιγμή η διάσωση, ως έχει, όχι ως κάτι άλλο. Ένα αυτό.

Δεύτερον, το ζήτημα της ιστορικής αξίας. Και σας μιλάω εδώ και ως συντάκτης παλιότερα και εκδότης εδώ και τρία χρόνια της «Προοδευτικής Εύβοιας», συντάκτης από το 1974, και ως ένας άνθρωπος που τη δεκαετία του '70 είχε δουλέψει ως φοιτητής του Πολυτεχνείου, γιατί εμένα το πρώτο μου επάγγελμα είναι μηχανολόγος-ηλεκτρολόγος. Σαν φοιτητής του Πολυτεχνείου είχα δουλέψει στο τσιμεντάδικο. Υπάρχει μία σημαντική ιστορική αξία για τον τόπο και την κοινωνία του. Είναι ένα ζήτημα το οποίο νομικά αποτελεί κριτήριο. Και αν, ξέρω εγώ, φτάσουμε παραπέρα από τη διοίκηση, αν εξαντληθεί η διοίκηση, είναι ένα ζήτημα το οποίο θα, τουλάχιστον, θα τεθεί. Το ζήτημα της ιστορικής αξίας του συγκεκριμένου κτηρίου είναι ένα ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί διότι είναι μέσα στα κριτήριά σας.

Το τρίτο είναι το παλίμψηστο. Και άκουσα με μεγάλο ενδιαφέρον την ερώτησή σας, κ. Πρόεδρε. Και ήθελα να πω τη δικιά μου τουλάχιστον αντίληψη, γιατί η λέξη παλίμψηστο μπορεί να είναι και παραπλανητική. Είναι παραπλανητική γιατί πολλές φορές όταν λέμε για παλίμψηστο εννοούμε μία πλάκα στην οποία πάνω από ένα παλιό κείμενο έχει γραφτεί ένα άλλο, ξέρω εγώ, πάνω από το «Σατιρικών» του Πετρώνιου έχει γραφτεί κάποιο θρησκευτικό κείμενο, οπότε πρέπει να ξύσεις το δεύτερο κείμενο για να αποκαλύψεις το «Σατιρικών», τα αποσπάσματα. Και είναι μεγάλη ζημιά που δεν έχουμε ολοκληρω το «Σατιρικών» – αριστούργημα.

Αλλά εδώ δεν το εννοούμε με αυτό τον τρόπο. Το εννοούμε με ένα διαφορετικό. Και το ζήτημα είναι ότι εμείς βλέπουμε, και σας καλούμε να δείτε και ως συμβούλιο, το τσιμεντάδικο ως σύνολο. Προσέξτε, από κάτω έχω έναν αρχαιολογικό χώρο ο οποίος είναι κατεστραμμένος. Υπάρχουν συζητήσεις και στο Αρχαιολογικό Συμβούλιο, που το λένε, και ωστόσο τελικά το 2000 ετέθηκε το ζήτημα της άρσης του χαρακτηρισμού ως αρχαιολογικού χώρου, και τελικά εν γνώσει του, γιατί τότε ό,τι είχε καταστραφεί έχει καταστραφεί, το διατήρησαν, προς τιμήν τους, και μάλιστα με αντίθετη εισήγηση.

Έχω, λοιπόν, από κάτω έναν αρχαιολογικό χώρο κατεστραμμένο, έχω πάνω ένα κτήριο το οποίο κηρύσσω, επειδή αγνώω τη βιομηχανική κ.λπ., χωρίς αρχιτεκτονική αξία, επομένως έχουμε έναν αναγωγισμό: Ανοίγετε τον δρόμο για την πλήρη καταστροφή ενός μοναδικού τοποσήμου της πόλης μας, και το λέω ως Χαλκιδαίος από γεννησιμιού μου.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Τοπόσημο; συνώνμη που επεμβαίνω, τοπόσημο σημαίνει ένα ιστορικό σημείο. Πώς το λέτε ως τοπόσημο ένα εργοστάσιο το οποίο, κυριολεκτικά, επειδή μελέτησα τον δρόμο, τη νέα εθνική οδό η οποία περνάει από εκεί, δεν έβρισκα διάκλαση να μετρήσω, γιατί είχαν καλυφθεί από τσιμέντο τα πάντα στη διπλανή περιοχή. Δηλαδή, μιλάμε για μία καταστροφή κυριολεκτικά. Και προσπαθώ αυτό να καταλάβω γιατί το λέτε ως τοπόσημο.

K. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: κ. Μουρτζά, αυτή τη στιγμή, να μην έχουμε αυτή την, θέλω να πω, την προοπτική. Σας είπα ότι είναι λάθος πολιτική. Δεν μιλάμε για ένα εργοστάσιο εν λειτουργία. Ό,τι έκανε το έκανε. Αυτή τη στιγμή είναι ιστορία και μιλάμε για ιστορία.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Ιστορία καταστροφής.

K. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Και οι Έλληνες, αν θέλετε, είμαστε ιστορία καταστροφής των προελληνικών πολιτισμών εδώ. Θέτετε ένα ζήτημα κρίσιμο και μου δίνετε λαβές. Πάρα πολλά αποτελέσματα και παρανομιών, και εγκλημάτων, σε μια στιγμή αποκτούν τη δικιά τους ιστορία και έχουν το δικό τους δικαίωμα στη διατήρηση και στη διαφύλαξη και στη μνήμη.

Εφόσον δεν γκρεμίστηκε το τσιμεντάδικο ως παράνομο διότι κτίστηκε σε αρχαιολογικό χώρο τότε, τώρα έχει αλλάξει εντελώς η προοπτική υπό την οποία το βλέπουμε. Το βλέπουμε ως ένα συγκρότημα ενσωματωμένο στην ιστορία της Χαλκίδας. Και μάλιστα, θα σας έλεγα κάτι το οποίο εμένα με εκφράζει, δεν ξέρω, για εσάς μπορεί να είναι υπερβολικά τολμηρό, αλλά ότι αυτή τη στιγμή το τσιμεντάδικο είναι η παρούσα μορφή του αρχαιολογικού χώρου, ο οποίος, οτιδήποτε μπορεί να διασωθεί, θα διασωθεί πολύ καλύτερα με τη διατήρησή του παρά με το γκρέμισμά του, το οποίο βεβαίως θα είναι καταστροφή προκειμένου να κτιστεί μία προεγκριθείσα, βρισκόμαστε στα δικαστήρια για αυτό, χρήση logistics.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εδώ κρίνουμε, απλώς για να το ξεκαθαρίσουμε, αν θα κηρυχθεί μνημείο ή όχι το συγκεκριμένο συγκρότημα. Σε ό,τι αφορά τη χρήση πραγματικά το συμβούλιό μας δεν έχει καμιά ενημέρωση, ούτε ξέρουμε τις προθέσεις. Όταν και εφόσον αυτές αποτυπωθούν σε κάποιο αίτημα, θα τοποθετηθεί σε μια άλλη συνεδρίαση. Γιατί από τη στιγμή που είναι ο συγκεκριμένος χώρος αρχαιολογικός, αντιλαμβάνεστε ότι θα πρέπει να δώσει έγκριση και το Υπουργείο Πολιτισμού. Θα είναι μια άλλη διαδικασία.

K. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Να σας πω, κ. Πρόεδρε, μονάχα, συμφωνώντας, ότι λόγος ακυρώσεως της σχετικής προέγκρισης είναι ότι δεν το πέρασαν από το συμβούλιό σας. Καταλάβατε; Και αν εμείς δεν προλαβαίναμε, θα είχε τεκμήριο νομιμότητας και θα ίσχυε χωρίς να έχει περάσει από το συμβούλιό σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Υπάρχει έγκριση, δηλαδή, από τις Υπηρεσίες;

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Προέγκριση, μία παλιά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Από τις Υπηρεσίες; Από το Υπουργείο Πολιτισμού;

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Όχι, δικιά σας. Σας λέω ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι ότι δεν το πέρασαν από εσάς. Εγώ την έχω κάνει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Άρα, καμία Υπηρεσία του υπουργείου δεν έχει γνωμοδοτήσει.

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Όχι του δικού σας. Εμείς είπαμε, είναι άκυρο. Εμάς μας φόρτωσαν με μία αίτηση ακυρώσεως στο ΣΤΕ διότι δεν το πέρασαν από εσάς. Εάν εμείς δεν προσφεύγαμε, αυτό θα αποκτούσε τεκμήριο νομιμότητας, που ξέρετε ότι το τεκμήριο νομιμότητας σημαίνει ότι μια πράξη ισχύει ακόμη και αν είναι παράνομη.

Και της συσχέτισης, δηλαδή της ολιστικής αντιμετώπισης. Αυτό είναι το τρίτο κεφάλαιο. Και ο τέταρτο είναι το ζήτημα της μοναδικότητας του τοπίου με το συγκεκριμένο κτήριο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όπως διαμορφώθηκε με την κατασκευή.

Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ: Προσέξτε κάτι. Αναφέρομαι πάλι και σε αυτό που είπε ο κ. Μουρτζάς. Δηλαδή, όποιος περνάει από εκεί βλέπει ένα συγκρότημα το οποίο δεσπόζει στο τοπίο. Λοιπόν, αν αυτό το συγκρότημα είναι εκεί 80 χρόνια, μεγαλώσαμε με αυτό και το έχουμε ενσωματώσει. Έχουμε όνειρα για το τι θα μπορούσε να γίνει. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, είναι σαν να μας απαλλοτριώνουν το τοπίο μέσα στο οποίο μεγαλώσαμε. Αυτό το οποίο δεν είναι μονάχα μία συναισθηματική έννοια. Είναι μία έννοια που προστατεύεται και από το Σύνταγμα αλλά προστατεύεται ειδικότερα από την έννοια του τόπου ή του τοπίου στις Συμβάσεις της Γρανάδας και των Παρισίων, τις οποίες τις γνωρίζετε καλά διότι παραπέμπει ο ελληνικός νόμος σε αυτές. Δηλαδή, είναι και τα κτήρια, είναι και το συγκρότημα, αλλά είναι και το τοπίο. Το τοπίο, δηλαδή η ενσωμάτωση του κτηρίου στο τοπίο. Εγώ αυτά ήθελα να πω.

Β. ΝΤΟΒΡΟΣ: Ήθελα να επισημάνω, για τη χρήση των logistics υπάρχει μέσα σημειωμένα και στην εισήγηση που έχετε από την Υπηρεσία σας ότι υπάρχει η πρόθεση, και είναι καταγεγραμμένη. Οπότε, θέλω να πω μιλάμε και επ' αυτού. Και ότι θα αναβαθμίζει την περιοχή. Υπάρχει καταγεγραμμένη στην εισήγηση που έχει δοθεί από την Υπηρεσία του υπουργείου σε εσάς. Την έχετε στα χέρια σας. Όχι από την Εφορεία Αρχαιοτήτων. Την ΥΝΜΤΕΑΑΣΕΚ. Από την εισήγηση υπάρχει καταγεγραμμένο αυτό το σημείο, το οποίο ορίζει και ότι την αναβαθμίζει.

Μ. ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ: Θα μου επιτρέψετε να σημειώσω ότι παρόλα αυτά είναι δύο πράγματα συνδεδεμένα η χρήση και η κατεδάφιση, διότι η χρήση αυτή απαιτεί την κατεδάφιση. Και έτσι έχει έρθει το αίτημα από την εταιρεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εμείς δεν εξετάζουμε εδώ ούτε κατεδάφιση ούτε χρήση. Μην τα συγχέουμε. Εμείς εξετάζουμε χαρακτηρισμό ή όχι βάσει του θεσμικού πλαισίου που καλούμαστε να ακολουθήσουμε.

Γ. ΚΑΤΣΑΝΟΣ: Υπήρξα και για ένα μεγάλο διάστημα Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Θεάτρου Χαλκίδας. Δραστηριοποιηθήκαμε στον χώρο αυτό. Είμαι φιλόλογος, Διευθυντής του 5ου Προτύπου Γυμνασίου Χαλκίδας. Το 2012 που έκλεισε το εργοστάσιο, έπαψε να λειτουργεί, το Θέατρο Χαλκίδας άρχισε να δραστηριοποιείται στον χώρο που θα δείτε εδώ, που είναι το πρώτο λατομείο. Οπότε, εδώ το κάναμε ένα είδος θεάτρου, όπου ανεβάζαμε παραστάσεις. Το 2017, όταν ήμουν Καλλιτεχνικός Διευθυντής, έγινε το λεγόμενο Bio-Mechanical Festival, το οποίο μέχρι σήμερα λειτουργεί.

Εδώ τώρα να κάνω και εγώ την παρένθεση. Ονομάσαμε το φεστιβάλ Bio-Mechanical ενώ δίπλα, το βλέπετε και εδώ, ήταν ο αρχαιολογικός χώρος της Αυλίδειας Αρτέμιδας. Υπήρχε μια μεγάλη συζήτηση αν θα το ονομάζαμε Αυλίδεια, Αυλίδειο Φεστιβάλ, Φεστιβάλ της Αυλίδας, ή Bio-Mechanical. Εμείς είπαμε ότι η παρουσία ακριβώς αυτού του βιομηχανικού συγκροτήματος με την καταστροφή του αρχαιολογικού χώρου συνθέτει ένα νέο χώρο, ο οποίος λειτουργεί, ζει, με αυτόν ζούμε, και τον οποίο η νέα γενιά πρέπει να μάθει. Όταν κάνω «Ιλιάδα», πηγαίνω τους μαθητές εκεί να δουν από πού ξεκίνησε ο Τρωικός Πόλεμος. Και παράλληλα, τους δείχνω και το εργοστάσιο από όπου στην παραγωγή του

τισμέντου κτίστηκε σχεδόν η μισή Ελλάδα, και πάρα πολλά κτήρια και στη Χαλκίδα.

Κατά συνέπεια, αν κάποια στιγμή «βιάστηκε» ο αρχαιολογικός χώρος για λόγους μεγάλης, ύψιστης, εθνικής ανάγκης, έτσι αναφέρεται, δηλαδή καταστράφηκε το μυκηναϊκό νεκροταφείο, καταστράφηκε ένα κομμάτι, αυτό πρέπει να υπάρξει και να συνεχιστεί. Καταστράφηκε όχι χωρίς λόγο. Αυτό που κατέστρεψε, έβαλε στη θέση του ένα άλλο, μία βιομηχανία. Πρέπει οι μαθητές να μάθουν ότι δεν λατρεύουμε μόνο την αρχαία Ελλάδα, αλλά ότι υπάρχει και ένα μνημείο βιομηχανικό πολύ σαφές, καλά τοποθετημένο, το οποίο οφείλει να παραμείνει για τους επόμενους, για τις επόμενες γενιές.

Για αυτούς τους δύο λόγους, θεωρώ ότι πραγματικά είναι ένα ιδιαίτερο τοπόσημο, πιο ιδιαίτερο και από την Ελευσίνα, γιατί δένει το ένα με το άλλο.

Και θα τελειώσω με την οδό Θρεψιάδη. Βλέπετε, αυτός είναι ο αρχαιολογικός χώρος. Ξέρετε, η Στερεά Ελλάδα στα επίσημα site δεν έχει έναν πολύ σημαντικό αρχαιολογικό χώρο. Δεν έχει την Αυλίδα. Έχει τους Δελφούς, έχει τη Θήβα. Η Αυλίδα σκοπίμως, χρόνια τώρα, απουσιάζει. Το έχουμε πει, το έχουμε ξαναπεί. Ο Θρεψιάδης, λοιπόν, που έδωσε το όνομα στον δρόμο, και ο οποίος πέθανε κάτω από περίεργες συνθήκες το 1960, όταν έγινε η ανασκαφή για το παλιό τσιμεντάδικο και βρήκε αυτό, εν πάση περιπτώσει υπάρχει ένα φοβερό κείμενο που έχει γράψει ο ίδιος, αν θέλετε να σας το στείλω, που λέει με ποιον τρόπο η μνήμη κάθε φορά που έρχεται κάτι το καινούριο είτε διαγράφεται είτε καταστρέφεται είτε βιάζεται.

Παρόλα αυτά, και καταλήγω, το Bio-Mechanical Festival και η ύπαρξη αυτού του εργοστασίου σηματοδοτεί ένα ιδιαίτερο τοπόσημο, να το επαναλάβω, μία ζεύξη αρχαίου, μεσοπολεμικού, γιατί μιλάμε για την περίοδο όπου κτίζεται το πρώτο εργοστάσιο, και νεώτερου. Και νομίζω ότι και αισθητικά είναι, αν το δείτε βράδυ, ένα πολύ ωραίο θέαμα, πολύ τουριστικό. Αυτή είναι η παράσταση που έχουμε ανεβάσει με το Θέατρο Χαλκίδας. Είναι η «Ιφιγένεια εν Ταύροις». Στην παράσταση αυτή συμμετείχε η Χαρίκλεια Μυταρά, που έχει το κέντρο, όπου είχε φτιάξει όλο τον χώρο ως χώρα ταύρων. Οπότε, νομίζω ότι αξίζει η δική σας η θέση να είναι τέτοια που να αφήσει αυτό το κουφάρι, όπως είναι σήμερα, να συνεχίσει να υπάρχει. Σας ευχαριστούμε πολύ.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Επειδή τέθηκε και από εσάς και από τον κ. Μουρτζά ότι κατέστρεψε τον αρχαιολογικό χώρο, αυτό δεν επηρεάζει τον χαρακτηρισμό ή μη του κτηρίου. Είναι κάτι ανεξάρτητο, γιατί μοιάζει λίγο σαν να είμαστε προκατειλημμένοι με το εργοστάσιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι. Έχει να κάνει με όλο αυτό το παλίμψηστο που επικαλεστήκατε.

Ε. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι, γιατί έχει δημιουργεί μία συνέχεια.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Να επισημάνω ο Θρεψιάδης δεν πέθανε από περίεργες συνθήκες. Πέθανε από έμφραγμα.

Στο σημείο αυτό αποχωρούν οι κ.κ. ΓΡΑΤΣΙΑ ΕΙΡΗΝΗ Εκπρόσωπος ΜΟΝΥΜΕΝΤΑ, ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ΚΩΣΤΗΣ Μέλος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών - Δικηγόρος, ΚΑΤΣΑΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ Διευθυντής 5ου Πρότυπου Γυμνασίου Χαλκίδας - Καλλιτεχνικός Διευθυντής Θεάτρου Χαλκίδας, ΜΟΥΡΣΕΛΛΑ ΜΑΙΡΗ Αρχιτέκτων-Μηχανικός Εκπρόσωπος Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών, ΝΤΟΒΡΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ Αρχιτέκτων-Μηχανικός Μέλος της Ομάδας Πρωτοβουλίας Πολιτών, ΚΑΡΑΤΖΑ ΜΑΙΡΗ Εκπρόσωπος του φορέα Place Identity Clusters

Στο σημείο αυτό προσέρχονται οι κ.κ. ΦΛΩΡΟΥ ΕΙΡΗΝΗ Δικηγόρος ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΚΑΤΡΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Διευθύντρια Ακίνητης Περιουσίας ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Αρχιτέκτων-Μηχανικός, ΚΑΜΠΕΡΗΣ ΝΙΚΟΣ Πολιτικός-Μηχανικός, ΜΟΥΓΚΑΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Δικηγόρος ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ Διευθυντής στον Όμιλο

**ΗΡΑΚΛΗΣ και ΣΙΜΙΤΖΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Ειδική Τεχνική Σύμβουλος Δήμου
Χαλκιδέων**

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Με τον συνάδελφο τον αρχιτέκτονα τον Τσονούλη Νίκο είμαστε στην ομάδα της μελέτης που έχουμε καταρτίσει τα σχέδια προς έγκριση για κατεδάφιση των κτηρίων. Μιλάμε για μία ολική κατεδάφιση των εγκαταστάσεων του ακινήτου της ΑΓΕΤ.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Αυτή τη στιγμή αυτό που απασχολεί ως θέμα το συμβούλιο είναι ο χαρακτηρισμός του ως μνημείου ή όχι. Επ' αυτού. Δηλαδή, δεν μας ενδιαφέρει γιατί θέλετε την κατεδάφιση.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Μιλάμε για ένα κτηριακό απόθεμα που σχεδόν το σύνολό του είναι κατασκευασμένο στη δεκαετία του '70, και πρέπει όλοι να το αντιληφθούμε αυτό, με κάποιες εξαιρέσεις, ελάχιστες, για κτήρια μετά το '64 με '70. Η κατασκευή κτηρίων, δηλαδή, όλο το κτηριακό απόθεμα, το κυρίως κτηριακό απόθεμα, μιλάμε για κτήρια μετά το '64 με '70.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Να σας διακόψω. Τα τρία σιλό που είδαμε σε μία φωτογραφία, νομίζω ήταν του '60 - '65. Όχι;

Ν. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Όχι. Δεν υπάρχει τίποτα.

**Στο σημείο αυτό συνδέεται στην τηλεδιάσκεψη το μέλος του ΚΑΣ κ.
ΠΑΝΕΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτή είναι μια φωτογραφία του '60.

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Αν μου επιτρέπετε, η παλαιότερη άδεια που υπάρχει σήμερα στο κτηριακό συγκρότημα είναι από το '66.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Βλέπετε, έχουμε αυτή τη φωτογραφία, για αυτό σας ρωτώ.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Θα μας πείτε ποια είναι η πρώτη άδεια, με ποια κτήρια συνδέεται. Αλλά και πριν, χωρίς άδεια, υπήρχαν κτήρια; Και ποια είναι αυτά;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Η πρώτη μονάδα, η μονάδα Α, κατασκευάστηκε από το 1927. Έχει κατεδαφιστεί όλη. Και έχει κατεδαφιστεί περίπου τη δεκαετία του '90, '89 με '93-'94, στο σύνολό της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Άρα, η αρχική φάση όλη έχει χαθεί.

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Ακριβώς.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Και αυτό τεκμηριώνεται;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Βεβαίως. Τεκμηριώνεται με την άδεια κατεδάφισης που είχε εκδοθεί περίπου το '89-'90-'91, εκεί. Έχουμε υποβάλει ένα σχετικό υπόμνημα, μάλλον έχουμε υποβάλει τις θέσεις μας επί της εισήγησης που έχει γίνει από την Υπηρεσία σας, και εκεί αναφέρεται. Εκεί αναφέρεται η πλήρης ανάπτυξη των μονάδων που κατασκευάστηκαν και κατεδαφίστηκαν. Εκεί έχει αποτυπωθεί, λοιπόν, όλη η πορεία εξέλιξης του συγκροτήματος στο βάθος των ετών, πώς ξεκίνησε, μετά ποια κατεδαφίστηκαν, τότε κτίστηκαν καινούρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και αυτό το έχετε καταθέσει στην Υπηρεσία;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Ακριβώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό το συγκρότημα, τα τρία σιλό και το διπλανό κτήριο, εκεί που βλέπετε τώρα, που σας δείχνουμε στον προτζέκτορα, υφίστανται; Και τότε κατασκευάστηκαν, αν το γνωρίζετε;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Εγώ δεν μπορώ να τα αναγνωρίσω, δεν μπορώ να τα αναγνωρίσω αυτά τα σιλό.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Υπήρχε στην αρχή της παρουσίασης μία φωτογραφία της σημερινής κατάστασης. Μήπως να τη δούμε αυτή, να μας πουν αν αληθεύει η κατάσταση ή μιλάμε για άλλο τόπο; Τα τρία σιλό είναι αυτά με το γαλάζιο. Είναι η σημερινή κατάσταση ή δεν είναι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να τα δούμε και στην κατάσταση του '60, στη φωτογραφία. Ταυτίζονται;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Η μονάδα που υπήρχε το '60 έχει κατεδαφιστεί στο σύνολό της.

N. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Το ότι βλέπουμε μία εικόνα του '60 δεν σημαίνει ότι μπορεί να μοιάζει με τη σημερινή κατάσταση, δεν σημαίνει ότι αυτά τα κτήρια υπάρχουν σήμερα.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Να δούμε την εικόνα τη σημερινή, να μας πείτε τι υπάρχει; Εδώ πείτε αν υπάρχουν αυτά που βλέπουμε στη σημερινή εικόνα; Αυτή που είναι η πρώτη εικόνα της παρουσίασης. Από αυτά που βλέπουμε, τι υπάρχει σήμερα και τι έχετε σβήσει; Είναι η πραγματική εικόνα ή όχι;

N. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Εμείς μιλάμε τώρα με τη σημερινή κατάσταση. Για τη σημερινή κατάσταση, κανείς δεν το αμφισβητεί με τις αεροφωτογραφίες που υπάρχουν, με τα τοπογραφικά που υπάρχουν, με όλη την τεκμηρίωση που υπάρχει, κανείς δεν αμφισβητεί ότι από την αρχική μονάδα με, ας πούμε, χρονολογία το '64 σαν πρώτη καταγραφή που μπορούμε να επιβεβαιώσουμε πότε κατασκευάστηκε το παραμικρό μέσα στο ακίνητο, δεν υπάρχει κάτι πριν το '64. Το μεγαλύτερο απόθεμα είναι στη δεκαετία του '70. Έχουν μείνει κάποια του '64 με '70, κάποια λίγα. Το μεγαλύτερο κτηριακό απόθεμα είναι δεκαετία του '70. Ό,τι και να πούμε από την κατασκευαστική φάση της εξέλιξης όλων αυτών των έργων, πολλά κτήρια μπορεί στο μάτι σε πρώτη φάση να μοιάζουν σαν κατασκευή, γιατί, κακά τα ψέματα, την ίδια λειτουργία εξυπηρετούσαν στο εργοστάσιο. Αλλά μετά από την έρευνα των μηχανικών, μετά από την έρευνα αεροφωτογραφιών, μελετών παλιών οικοδομικών αδειών, που διαπιστώνεται η παλαιότητα όλων αυτών εδώ πέρα, έχουμε καταλήξει ότι δεν έχουμε κτηριακό απόθεμα πριν το '64.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Υπάρχουν τα τρία σιλό, που είναι με το γαλάζιο στην εικόνα. Και αριστερά τους εκεί που μοιάζει το χιαστί, αυτό το κτήριο μαζί με το σαν δώμα που έχει είναι το κτήριο που στη φωτογραφία του '60 υπάρχει. Αυτά τα τρία και αυτό.

A. ΝΤΑΡΛΑΣ: Ακριβώς, αν μου επιτρέπετε, και φαίνεται και στο Google Earth αυτή τη στιγμή, στην εικόνα που φαίνεται, αυτά φαίνονται.

N. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Αυτά τα κτήρια είναι της μονάδας Β και κατασκευάστηκαν, και τα σιλό, με την υπ' αριθμ. 423/1964 οικοδομική άδεια.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Αυτό λέμε και εμείς.

N. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Όχι του '60.

N. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Δεν είναι κάτι που έμεινε από τις δύο προηγούμενες μονάδες.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Δεν είπαμε τις προηγούμενες. Του '64. Συμφωνούμε.

N. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Άρα, ερχόμαστε σήμερα να συζητήσουμε αν έχουμε κάποια κατασκευή πριν το '64, ας το θέσουμε όλοι μας σαν αρχή, που όλοι βλέπουμε από αεροφωτογραφίες αποδεδειγμένα ότι δεν υπάρχει κάτι πριν το '64. Για το δεύτερο κομμάτι, οι κατασκευές που υπάρχουν στο ακίνητο είναι στην πλειοψηφία τους όλες βιομηχανικής χρήσεως, με πολύ ειδική χρήση λόγω του εργοστασίου τσιμέντων, που το κύριο βιομηχανικό απόθεμα των κτηρίων αυτών εδώ πέρα είναι ψηλές κατασκευές για να στεγάζουν είτε ψηλά μηχανήματα ή να έχουν καυστήρες ή να αποθηκεύουν, κλιβάνους και όλα αυτά εδώ πέρα, με πολύ ύψος κατασκευές, και όχι κτήρια.

Δηλαδή, μιλάμε περισσότερο για κατασκευές παρά κτήρια, που η οποιαδήποτε σημερινή κατάσταση αυτών των πραγμάτων, αν επισκεφθεί κάποιος το ακίνητο, όποια κατασκευή ή κτήριο κοιτάξει θα δει ότι η χρήση αυτή εδώ πέρα, που ήταν η αρχική, η βιομηχανική, είναι πολύ ειδική, και η σημερινή της κατάσταση, η σημερινή κατάσταση των κτηρίων αυτών εδώ πέρα και των κατασκευών είναι σε πολύ κακή κατάσταση, με την έννοια ότι επειδή έχει σταματήσει χρόνια να λειτουργεί το εργοστάσιο, και επειδή είναι πολύ παλιές οι κατασκευές, από το '70 και μετά, έχουν θέματα που κοιτάμε όλοι ότι χρήζουν κατεδάφισης.

N. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Να πω και για τη μορφολογία τους. Η μορφολογία τους είναι πάρα πολύ απλή. Δεν έχουν κάτι χαρακτηριστικό τόσο από τα μικρότερα βοηθητικά κτήρια, τα οποία είναι κτήρια γραφείων ή αποθήκες, όσο και τα μεγαλύτερα κτήρια όπως οι πύργοι, οι οποίοι είναι κατασκευασμένοι ώστε να ενσωματώνουν στον φορέα τους μηχανολογικό εξοπλισμό ο οποίος έχει φύγει πλέον. Ουσιαστικά είναι σαν ένα κουφάρι που δεν προσδιορίζει τι ακριβώς ήταν. Οπότε, αυτό είναι ένα

άλλο θέμα, αν έχει μείνει κάτι από αυτό που λέμε βιομηχανική κληρονομιά ή είναι απλά σκελετοί από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Ε. ΦΩΛΡΟΥ: Μας παρουσιάζεται μία φωτογραφία η οποία, η αλήθεια είναι ότι φαίνεται να είναι τραβηγμένη από την εποχή που το εργοστάσιο ήταν ακόμη εν λειτουργία. Βλέπω δεξιά οι προβλήτες και οι λοιπές εγκαταστάσεις να λειτουργούν. Με αποτέλεσμα αυτό που θέλω να πω είναι ότι η σημερινή κατάσταση του εργοστασίου, εγώ δικηγόρος είμαι αλλά έχω επισκεφθεί το εργοστάσιο προσφάτως αρκετές φορές είναι θα έλεγα ουσιωδώς διαφορετική. Άρα, ως εκ τούτου, δεν νομίζω ότι μπορούμε την κρίση σας, να τη βασίσετε σε αυτή τη φωτογραφία. Και σε κάθε περίπτωση, τώρα δεν είμαι πρόχειρη, αν είχα δέκα λεπτά ενδεχομένως, ένα τέταρτο, θα μπορούσα ίσως να σας προσκομίσω μια πιο σύγχρονη φωτογραφία, για να δείτε πώς είναι οι εγκαταστάσεις σήμερα.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, αυτό που είπαν και οι τεχνικοί μας σύμβουλοι, είναι ότι από την περίοδο '64 και μετά αυτά που έχουν απομείνει στο εργοστάσιο είναι πάρα πολύ συγκεκριμένα και περιορισμένα κτίσματα. Τα δε λοιπά κτίσματα που υφίστανται είναι κτισμένα μετά από το '70, και αυτό προκύπτει, και μπορούμε και να το αποδείξουμε, με βάση τις οικοδομικές άδειες που υφίστανται, τα σχέδια που υπάρχουν πίσω από τις άδειες και όλα τα τοπογραφικά, κατόψεις, τις μελέτες των μηχανικών. Αυτό ήθελα να πω.

Και θα είχε ενδιαφέρον να δούμε από πότε, γιατί πιθανολογώ ότι αυτό είναι τουλάχιστον, η φωτογραφία, τουλάχιστον είκοσι χρόνια πριν, με δεδομένο ότι το εργοστάσιο δεν λειτουργεί και είναι σε παντελή αχρησία και μη λειτουργία από το 2013. Δηλαδή, ήδη έχουν παρέλθει δέκα χρόνια που το εργοστάσιο είναι σε μη λειτουργία. Ούτε εργασίες συντήρησης, παρά μόνο για λόγους ασφαλείας ενδεχομένως να είχαν γίνει, και αυτό με επιφύλαξη σας το λέω. Άρα, αυτή η φωτογραφία δείχνει μια πολύ πιο δυναμική και εν λειτουργία μονάδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε για τη διευκρίνιση. Θα προσπαθήσουμε να βρούμε και μια πρόσφατη φωτογραφία των εγκαταστάσεων.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Θα ήθελα να προσθέσω σε αυτό που είπατε όσον αφορά το κομμάτι το αισθητικό των κτηρίων, μιλάμε για κτήρια και εγκαταστάσεις που στην ουσία, όπως είπε και ο συνάδελφος, είναι στην ουσία κελύφη μηχανημάτων που δεν υπάρχουν πια, δεν θα μπορούσε να πει κάποιος κτήρια με τη λέξη που θα χαρακτήριζε μία χρήση διημέρευσης ανθρώπων, αλλά σκελετούς και περιβλήματα μηχανημάτων. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και το ΚΕΣΑ θεώρησε ότι αυτά τα κτήρια δεν έχουν παντελώς κανένα ενδιαφέρον, και για αυτό μας έχει δώσει και την έγκριση να τα απομακρύνουμε, να τα κατεδαφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχει περάσει το θέμα το συγκεκριμένο από το ΚΕΣΑ;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Μάλιστα. Και ομόφωνα απάντησε ότι δεν χρήζουν ενδιαφέρον και τα κατεδαφίζουμε.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Έχω δύο ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση έχει να κάνει με την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης αυτών των κτισμάτων τα οποία είναι εκεί, δηλαδή αν βλέπετε ότι είναι σε κατάσταση ετοιμορροπίας ή ότι σε μικρό χρονικό διάστημα θα έχουμε κάποιο πρόβλημα αντίστοιχο; Πρώτο ερώτημα: Εσείς προσωπικά και ο αρχιτέκτονας, που είστε μαζί, έχετε εμπειρία από αντίστοιχες κατασκευές τσιμεντοβιομηχανίας; Όχι από αντίστοιχες, από άλλες σας.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Εμείς ανήκουμε σε έναν όμιλο εταιρειών, έχουμε την ιδιότητα στο κομμάτι το πολεοδομικό σαν πολιτικός-μηχανικός και σαν αρχιτέκτονας, που μελετάμε το κομμάτι των αρχιτεκτονικών, αλλά ο όμιλος που ανήκουμε έχει σχεδόν, δεν θα πω 100.000, αλλά σίγουρα έχει εκατοντάδες βιομηχανικά κτήρια αδειοδοτήσει τα τελευταία 25 χρόνια, και τσιμεντοβιομηχανίες.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Το ερώτημά μου έχει να κάνει αν έχετε εμπειρία στον χώρο.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Την ΤΙΤΑΝ, την ΑΓΕΤ. Και μπορώ να αναφέρω και πολλά ακόμα.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Εσείς θεωρείτε ότι αυτά τα κτήρια ως έχουν έχουν κάτι το ιδιαίτερο από άλλα αντίστοιχα κτήρια που χρησιμοποιούνται ως τσιμεντοβιομηχανία;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Η άποψή μας είναι ότι δεν έχουν κανένα ενδιαφέρον, δεν χρήζουν καμίας διατήρησης. Η άποψή μας είναι ότι γενικά κάθε κτήριο, είτε

μεμονωμένα είτε συνολικά, δεν έχουν να παρουσιάσουν κάτι. Και οι ίδιες οι κατασκευές, όσο αφήνονται, σήμερα μπορεί να μη χαρακτηρίζονται ετοιμόρροπες, αλλά επειδή είχαν κατασκευαστεί με τη λογική να στεγάζουν κάποια μηχανήματα και να συντηρούνται τακτικά, τα επόμενα χρόνια κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι δεν θα αρχίσουν να παρουσιάζουν προβλήματα.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Και το τελευταίο ερώτημα έχει να κάνει με τον χώρο. Τα κτίσματα τα οποία υπάρχουν σήμερα σε σχέση με το συνολικό οικόπεδο που υπάρχει εκεί, τι εμβαδόν καταλαμβάνουν περίπου; Είναι το 40%, είναι το 100%, είναι το 30%; Τι εμβαδόν καλύπτουν; Τι υπάρχει τώρα κτισμένο και πόσο είναι άκτιστο;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Η δόμηση είναι 80.000 και η κάλυψη 45.000.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Επί συνόλου;

Ν. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: 245.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Άρα, ένα ποσοστό πόσο, της τάξης του πόσο;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Το 25%.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Αυτό το θεατράκι που υπάρχει εκεί που χρησιμοποιούν, από τον Σύλλογο Θεάτρου από τη Χαλκίδα, θα διατηρηθεί; δηλαδή θα μπορεί να χρησιμοποιήσει κανείς αυτό και στο μέλλον;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Το θεατράκι είναι εκτός της έκτασης των 245. Είναι σε μία απόσταση 800μ. με 1χλμ.

Ν. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Να προσθέσω κάτι που είπε ο συνάδελφος πριν όσον αφορά αν τα κτήρια αυτά, με την εμπειρία με άλλα εργοστάσια που παράγουν τσιμέντο. Ένας πύργος προθερμάνσεως π.χ., που είναι εκείνο το ψηλό κτήριο, είναι ακριβώς ίδιος όπως και σε άλλες εγκαταστάσεις που βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη, που βρίσκονται στον Βόλο, με τη μόνη διαφορά ότι τώρα έχει απογυμνωθεί και από τον μηχανολογικό εξοπλισμό του.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Ο λόγος που σας ρωτάω είναι γιατί άκουσα για κάποια μοναδικότητα των κατασκευών αυτών καθαρά από θέμα πολιτικού-μηχανικού, το οποίο δεν διαπίστωσα με τη δική μου εμπειρία, και αυτό και εσείς τώρα επιβεβαιώνετε. Άρα, λοιπόν, δεν έχουμε κάτι μοναδικό όσον αφορά το θέμα των θεμάτων πολιτικού-μηχανικού, αυτό αντιλαμβάνομαι.

Ν. ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ: Η γραμμή παραγωγής είναι παρόμοια σε αυτές τις δραστηριότητες.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Στην ουσία μιλάμε για κατασκευές από οπλισμένο σκυρόδεμα. Αυτό. Δηλαδή, η όψη αυτών των κατασκευών είναι ένα οπλισμένο σκυρόδεμα, δηλαδή είναι τσιμέντο. Όπου και να γυρίσουμε βλέπουμε τσιμέντο, δεν βλέπουμε κάτι άλλο.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Ναι, αλλά σαν μορφή δεν είναι κάτι το ιδιαίτερο.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Σαν μορφή, σε οποιοδήποτε τσιμεντάδικο θα πάτε, οι ταινιόδρομοι, οι γραμμές, οι καυστήρες, όλα αυτά εδώ πέρα, λίγο πολύ είναι η ίδια διάταξη, κακά τα ψέματα. Και αυτό εδώ πολύ εύκολα κάποιος με μία αεροφωτογραφία μπορεί να το δει.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Η πρώτη ερώτησή μου είναι ότι η απόσπαση και η μετακίνηση του μηχανικού εξοπλισμού έγινε με βάση κάποια άδεια;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Μεταξύ των υποχρεώσεων της περιβαλλοντικής άδειας που είχε εκδοθεί για το εργοστάσιο ήταν ότι κατά τη λήξη ή διακοπή των εργασιών του εργοστασίου ο μηχανολογικός εξοπλισμός θα πρέπει να αποσυναρμολογηθεί, όπως και αποσυναρμολογήθηκε, και να γίνει η αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Άρα, με βάση την περιβαλλοντική άδεια προχωρήσαμε σταδιακά σε αποσυναρμολόγηση του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Άρα, δεν ισχύει αυτό που ειπώθηκε ότι έγινε αυθαίρετα;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Όχι, βεβαίως δεν έγινε αυθαίρετα.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Η δεύτερη ερώτησή μου είναι η εξής: Ο χώρος και τα κτίσματα αποτελούν ιδιοκτησία, έτσι;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Σαφέστατα.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Άρα, δηλαδή, αυτό που λέγεται, ότι η διατήρησή τους θα μπορέσει να μετατραπεί σε άλλες χρήσεις, π.χ. πολιτιστικές, δεν ισχύει, μια και είναι ιδιοκτησία σας;

A. ΚΑΤΡΑΚΗ: Ο χώρος είναι ιδιωτικός, και είναι ιδιωτικός από το 1926, αν θυμάμαι.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Άρα, για οποιαδήποτε άλλη χρήση θα έπρεπε να γίνει απαλλοτρίωση του χώρου και μετατροπή σε πολιτιστικά ή σε οποιοσδήποτε άλλες μορφές;

A. ΚΑΤΡΑΚΗ: Ακριβώς.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Αυτό είναι σαφές, να είναι σαφές, για να το καταλάβουμε. Το τρίτο είναι: Εάν δεν χαρακτηριστούν, έχετε κάποιο σχεδιασμό για τον χώρο;

A. ΚΑΤΡΑΚΗ: Ναι, προχωρήσαμε σε μία μελέτη για το ποιες είναι οι βέλτιστες λύσεις ανάπτυξης του ακινήτου, και από τη μελέτη προκρίθηκε ως βέλτιστη λύση η ανάπτυξη κέντρου logistics, υπάρχει μία σκέψη και έχουμε εκδώσει, έχουμε και την προέγκριση ανάπτυξης Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου για επιχειρηματικό πάρκο αλυσίδας ανεφοδιασμού. Βεβαίως, το ότι υπάρχει ήδη η προέγκριση για ανάπτυξη Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου δεν μας δεσμεύει, δεν δεσμεύει κανέναν στο να υλοποιηθεί το επιχειρηματικό πάρκο. Αλλά είναι μία από τις βέλτιστες, αν θέλετε, επιλογές για την ανάπτυξη αυτού του ακινήτου, το οποίο βεβαίως διαθέτει και θάλασσα και σιδηρόδρομο και άμεση πρόσβαση στην κεντρική εθνική οδό.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Όπως ξέρετε, θα πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού ένας τέτοιος σχεδιασμός.

N. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Ακριβώς. Σε κάθε περίπτωση, ήθελα να αναφέρω ότι, ό,τι και αν γίνει μετά, περιβαλλοντολογικά κυρίως, γιατί η σημερινή περιβαλλοντολογική κατάσταση δεν μπορεί έτσι και να λειτουργήσει το εργοστάσιο, αλλά και αισθητικά, φτάνοντας κάποιος στη Χαλκίδα το καταλαβαίνει κατευθείαν, ό,τι και να χωροθετηθεί και να κατασκευαστεί, με όλες τις εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις που πρέπει να πάρετε, είτε από εσάς είτε από το Περιβάλλον, από το ΥΠΕΝ, από οποιονδήποτε δηλαδή, μιλάμε για πολύ μικρότερης όχλησης κατασκευές και κτήρια. Δηλαδή, σε κάθε περίπτωση, ό,τι και αν κατασκευαστεί, το αισθητικό και το περιβαλλοντολογικό κομμάτι αυτής της κατασκευής που υπάρχει σήμερα θα είναι κάτι απείρως πιο χαμηλό, απείρως πιο φιλικό στο περιβάλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να δούμε τις φωτογραφίες του 2021. Γιατί τέθηκε ένα θέμα. Αυτές είναι οι φωτογραφίες του 2021. Βλέπετε την κατάσταση.

E. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Ήθελα να ρωτήσω, με το δεδομένο ότι το εργοστάσιο είναι κατασκευασμένο εν πολλοίς πάνω από έναν αρχαιολογικό χώρο, πώς θα αντιμετωπιστεί αυτό το θέμα; Διότι η χρήση, ούτε η μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες ούτε η προβλεπόμενη χρήση συνάδουν με την αποκάλυψη και την ανάδειξη ενός αρχαιολογικού χώρου. Αυτό έχει περιληφθεί καθόλου στον σχεδιασμό της εταιρείας;

E. ΦΛΩΡΟΥ: Αυτό που θα πρέπει να σας πούμε είναι ότι όσον αφορά την επόμενη μέρα του ακινήτου και την αξιοποίηση, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ευβοίας έχει ήδη γνωμοδοτήσει θετικά ως προς τη συνολική κατεδάφιση των κτηριακών εγκαταστάσεων, λαμβάνοντας υπόψη βέβαια και όλα τα στοιχεία τα πέριξ του ακινήτου.

E. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Ναι, αυτό που μου λέτε όμως, το να συμφωνεί με την κατεδάφιση, δεν σημαίνει ότι θα συμφωνεί και με την αντικατάστασή τους από άλλα κτήρια. Επομένως, αυτό θα πρέπει να το λάβετε υπόψη σας πριν έρθετε στο Υπουργείο Πολιτισμού για να πάρετε τη σχετική έγκριση, που είναι προϋπόθεση για οποιαδήποτε άλλη, εφόσον αποφασιστεί η κατεδάφιση του συγκροτήματος.

E. ΦΛΩΡΟΥ: Αυτό που θα ήθελα να πω είναι ότι η επόμενη ημέρα του ακινήτου αυτού, που προφανώς θα γίνει σύμφωνα με όλες τις νόμιμες διαδικασίες, θα συμμετάσχουν σε αυτήν όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως έχει γίνει μέχρι τώρα. Αυτή τη στιγμή κρίνεται ο χαρακτηρισμός ή όχι του ακινήτου αυτού ως μνημείο. Αυτή η διαδικασία που βρισκόμαστε σήμερα είναι στα πλαίσια της διαδικασίας που ξεκίνησε περί κατεδάφισης του ακινήτου. Σας λέμε, λοιπόν, ότι στα πλαίσια της διαδικασίας κατεδάφισης έχει τοποθετηθεί θετικά η Αρχαιολογία. Και βεβαίως πρέπει να έχουμε και τη δική σας γνωμοδότηση και την απόφαση του υπουργείου προκειμένου να προχωρήσουμε στα περαιτέρω. Από εκεί και πέρα, είναι αυτονόητο ότι όλες οι αρμόδιες Αρχές, οποιαδήποτε είναι η μελλοντική χρήση γης ή οτιδήποτε είναι το

σχέδιο το εγκεκριμένο που θα γίνει στην περιοχή που θα ολοκληρωθεί, θα λάβει υπόψη τις απόψεις όλων των φορέων. Δεν υπάρχει αμφιβολία περί αυτού.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Ήθελα να ρωτήσω, ποια άλλα σενάρια εξετάσατε πέραν του logistics;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Εξετάσαμε διάφορα σενάρια ανάπτυξης, όχι ειδικότερα. Δηλαδή, η μελέτη έπρεπε να απαντήσει στο εξής ερώτημα: Ποια θα μπορούσε να είναι η βέλτιστη χρήση αυτού του ακινήτου; Αυτό το ερώτημα απαντήθηκε εν μέρει, κάτι όμως που, όπως είπα και πριν, δεν δεσμεύει την εταιρεία. Άρα, δεν εξετάστηκε το σενάριο ανάπτυξης, τι να πω, τουριστικής χρήσης ή οποιασδήποτε άλλης χρήσης. Το ερώτημα της εταιρείας προς την εταιρεία συμβούλων ήταν ποια θα μπορούσε να είναι η βέλτιστη χρήση ανάπτυξης του ακινήτου.

Ε. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Βέλτιστη από ποια άποψη; Την οικονομική υποθέτω.

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Όχι. Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του ακινήτου. Το βασικό χαρακτηριστικό αυτού του ακινήτου είναι ότι έχει πρόσβαση άμεση για θαλάσσιες μεταφορές, για σιδηροδρομικές μεταφορές, και άμεση πρόσβαση στην εθνική οδό. Με βάση αυτό, αυτό είναι το κύριο χαρακτηριστικό του ακινήτου, βάσει αυτού αναπτύχθηκε και κατέληξε στο ότι η βέλτιστη λύση είναι ένα επιχειρηματικό πάρκο αλυσίδας ανεφοδιασμού.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Δεν είμαστε εκτός θέματος; Εμείς αυτή τη στιγμή συζητάμε περί χαρακτηρισμού ή μη.

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Συμφωνώ.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Απλώς βέλτιστο χωρίς σύγκριση δεν υφίσταται, αλλά εν πάση περιπτώσει, δεν έχει σημασία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εκείνο που ήθελα να ρωτήσω είναι: Σε περίπτωση που το συμβούλιό μας αποφασίσει δεν πάω στην περίπτωση να κηρύξει το σύνολο των εγκαταστάσεων, αλλά ένα μέρος, όπως π.χ. τα σιλό, που προηγουμένως προσπαθήσαμε να διαπιστώσουμε σε τι κατάσταση είναι, και το κτήριο υποδοχής. Αυτό φαντάζομαι, εκτιμώ, λόγω και της έκτασης της ιδιοκτησίας σας, δεν δημιουργεί κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα στην αξιοποίηση, με όποιον τρόπο επιλέξετε, εφόσον πάρει τις εγκρίσεις, της ιδιοκτησίας σας;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Απαντώντας στο ερώτημά σας, καταρχάς τι να κρατήσετε και τι να διώξετε, αλλά σε κάθε περίπτωση, όπως σας είπα και πριν, είναι ότι τα σιλό αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξανά από οποιαδήποτε άλλη χρήση πέρα από την παραγωγή τσιμέντου. Μιλάμε για κατασκευές μεπετού.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Συμφωνούμε μαζί σας. Δεν διαφωνούμε καθόλου. Δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για καμία άλλη χρήση.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Δηλαδή, ακόμη και να κρατηθούν κατασκευές που είναι, καταλαβαίνουμε όλοι, της δεκαετίας του '60 και του '70, δεν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθούν. Με αυτή την έννοια ζητάμε τον μη χαρακτηρισμό όλων αυτών των κατασκευών, γιατί πρακτικά σε οποιαδήποτε χρήση και επιλέξει ο ιδιοκτήτης του ακινήτου να προχωρήσει αύριο μεθαύριο για την αξιοποίησή του, πρακτικά οι κατασκευές αυτές μόνο προβλήματα θα δημιουργήσουν, και στατικότητας και ασφάλειας και στο περιβάλλον και αισθητικά. Και γενικά μία έγκριση μελέτης που θα έρθει σε εσάς αύριο μεθαύριο για να εγκριθεί για τη μελλοντική ανάπτυξη του ακινήτου, όταν θα έχει αυτές τις κατασκευές καταλαβαίνουμε όλοι δεν θα μπορεί να δέσει με τα υπόλοιπα υπό ανέγερση κτήρια και κατασκευές. Αισθητικά σε έναν αρχαιολογικό χώρο πολλές μελέτες που καταθέτουμε προς έγκρισή σας, όταν κοιτάτε πολλές φορές και τις όψεις και το αισθητικό κομμάτι του κτηρίου που θέλουμε να ανεγείρουμε δίπλα σε έναν αρχαιολογικό χώρο, τις περισσότερες φορές οι ίδιοι μας λέτε ότι αυτό που πάτε να κάνετε δεν είναι φιλικό και παρακαλώ προσαρμόστε τη μελέτη σας να είναι πιο φιλικό στον αρχαιολογικό χώρο. Όλοι καταλαβαίνουμε ότι κατασκευές οπλισμένου σκυροδέματος, τσιμέντου, ενός γκρίζου πράγματος, αυτού του πράγματος που δεν μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί, μόνο προβλήματα στο αισθητικό σύνολο, στο αισθητικό αποτέλεσμα, της τελικής μελέτης θα έχει, και δίπλα σε έναν αρχαιολογικό χώρο. Είναι ξεκάθαρο ότι δεν χρήζει καμία κατασκευή σε διατήρησή της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ρώτησα κάτι άλλο όμως, δεν ρώτησα αν χρήζει ούτε αν υπάρχει η δυνατότητα επανάχρησής της. Ρώτησα αν δημιουργεί πρόβλημα σε οποιαδήποτε τυχόν αξιοποίηση του συνόλου της ιδιοκτησίας σας.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Φυσικά.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Το μόνο που ήθελα να επισημάνω είναι ότι το παλιό εργοστάσιο, το οποίο κατασκευάστηκε το 1926, βρισκόταν σε μία θέση, του οποίου φωτογραφία του έχω να σας δώσω, είναι αυτό εδώ, λοιπόν, έκανα και εφαρμογή πάνω στο διάγραμμα της αεροφωτογραφίας του 1945, και θα δείτε ότι καταλαμβάνει ένα πολύ μικρό τμήμα της όλης σημερινής έκτασης. Εδώ είναι η σημερινή έκταση. Και με κίτρινο φαίνεται η έκταση που καταλάμβανε η αρχή του εργοστασίου. Θα δείτε, επίσης χαρακτηριστικό είναι ότι υφίσταται πάνω στο κομμάτι αυτό ένας λόφος, ο οποίος επειδή χρησιμοποιήθηκε ως νταμάρι, φαίνεται και στις αεροφωτογραφίες του 1945, καταστράφηκε τελείως και σήμερα έχουμε ουσιαστικά ένα επίπεδο έχει τελειώσει, έχει αλλάξει τελείως το ανάγλυφο. Τα υπόλοιπα ειπώθηκαν.

Ε. ΦΛΩΡΟΥ: Συμπληρωματικά και σχετικά με την ερώτησή σας κατά πόσο, αν χαρακτηριστεί, στο υποθετικό και απευκταίο σενάριο ότι χαρακτηρίζονται τα τρία σιλό, αν φέρετε ξανά στην οθόνη τη φωτογραφία που μας δείξατε, θέλω να σας πω ότι ο προβλήτας που βρίσκεται στο κάτω μέρος προς εμάς, γύρω στη θάλασσα, αυτές όλες οι προβλήτες είναι στη δικαιοδοσία του Οργανισμού Λιμένος Νήσου Ευβοίας. Και βεβαίως, δεν ανήκουν ούτε στην κυριότητα ούτε στην αποκλειστική χρήση της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ. Έχουν δε, εκεί ακριβώς που είναι το χεράκι, και με διορθώνει η κα Κατράκη αν κάνω ακριβώς λάθος, αλλά αυτός ο προβλήτας έχει ήδη παραχωρηθεί σε έτερη εταιρεία προκειμένου να το χρησιμοποιεί για τις δικές της ανάγκες. Άρα, θέλω να πω, λοιπόν, ότι ένα ακίνητο σαν αυτό, το οποίο κάποια στιγμή εμβόλιμα ή σε οποιαδήποτε σημεία έχει εμβόλιμα κτήρια, προφανώς και θα επηρεάσει τη μεταγενέστερη χρήση και του ακινήτου αλλά και τρίτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι κατανοητό. Και εδώ κάναμε μια άλλη συζήτηση, ότι ένα ακίνητο 240στρμ. θα επιθυμούσατε για να προβείτε σε οποιαδήποτε αξιοποίηση να είναι καθαρό και να μην έχει τίποτα. Είναι σαφές. Αυτή θα ήταν η επιθυμία σας. Αλλά ένα ακίνητο 240στρμ., αν γίνει μια διαδικασία και κάποια κτήρια χαρακτηριστούν, αν αυτό δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα στην αξιοποίησή του ή όχι, αυτή ήταν η ερώτησή μου, όχι ποια είναι η επιθυμητή κατάσταση, αλλά κατά πόσο σε ένα ακίνητο 240στρμ. η δέσμευση με την ύπαρξη, διατήρηση, κάποιων κτηρίων, λίγων, πολλών, έφερα σαν παράδειγμα το συγκεκριμένο, δημιουργούσε πρόβλημα στην αξιοποίησή του.

Ε. ΦΛΩΡΟΥ: Είναι προφανές ότι θα υπάρξει ζημία και βλάβη στην εταιρεία από τη διατήρηση οποιουδήποτε.

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Είναι προφανές ότι δημιουργεί θέμα. Αλλά προσπαθώ να καταλάβω γιατί η διατήρηση, φαντάζομαι ότι θα διατηρηθεί ως μνημείο. Εδώ έχουμε κατασκευές, όπως είπαν και οι συνεργάτες μας, του '65 και μετά. Οι περισσότερες κατασκευές είναι της δεκαετίας του '70. Αυτά τα κτήρια είναι κοινά σε όλες τις τσιμεντοβιομηχανίες, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στον κόσμο. Άρα, προς τι; Η διατήρηση ενός, δύο, τριών κτηρίων, το οποίο αφενός δεν προσθέτει κάτι, αφετέρου πραγματικά, δημιουργεί πρόβλημα.

Ι. ΚΑΡΑΝΗ: Δηλαδή, εσείς σκοπεύετε να κτίσετε και τα 240.000τ.μ.;

Α. ΚΑΤΡΑΚΗ: Εννοείται πως όχι. Αλλά καταλαβαίνετε.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Κοιτάξτε, πέρα από το οικονομικό θέμα της εταιρείας, ότι θέλει να προχωρήσει μία επένδυση, είναι, όπως σας ανέφερα και πριν, και εμείς ως μηχανικοί, που ξέρουμε ότι είμαστε δίπλα σε έναν αρχαιολογικό χώρο, ότι όταν θέλει μία εταιρεία να αξιοποιήσει το ακίνητό της, για οικονομικούς λόγους, κανείς δεν το αρνείται αυτό εδώ πέρα, όταν θα εκτελούμε τη μελέτη μας για το x κτήριο ή τη x κατασκευή, θα πρέπει να έχουμε κάποιες κατασκευές, εφόσον εσείς μας πείτε ότι θα διατηρηθούν, που πρέπει με κάποιον τρόπο να δέσουν τόσο με το νέο κτήριο και τις νέες κατασκευές, αλλά και όσο και με τον αρχαιολογικό χώρο δίπλα. Επαναλαμβάνω, η πρώτη ματιά ενός επισκέπτη στη Χαλκίδα καθώς πλησιάζει από την εθνική είναι ένα γκρι πράγμα τσιμέντου.

Ε. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Σκυροδέματος.

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Σκυροδέματος. Δηλαδή, αισθητικά σε έναν αρχαιολογικό χώρο, καταρχάς σαν άνθρωπος, αλλά και σαν μηχανικός, δεν θα το πρότεινα ποτέ να το έχετε αυτό δίπλα χαρακτηρισμένο στον αρχαιολογικό χώρο σαν μνημείο.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Αν καταλαβαίνω καλά, γιατί το συμπέρασμα που βγάζω από αυτά που λέτε είναι να βγάλουμε όλα τα τσιμέντα και να αναδείξουμε τον αρχαιολογικό χώρο. Θέλετε να συμφωνήσουμε, λοιπόν, ότι θα αναδείξουμε τον αρχαιολογικό χώρο και θα καταργήσουμε όλα τα τσιμέντα και εκεί τελειώνει η επένδυση;

Ν. ΚΑΜΠΕΡΗΣ: Κοιτάξτε, μιλάμε για μία ιδιοκτησία. Σε κάθε αρχαιολογικό χώρο σε όλη την Ελλάδα, σε όλη την Ελλάδα, στόχος είναι η προστασία του αρχαιολογικού χώρου.

Στο σημείο αυτό συνδέονται στην τηλεδιάσκεψη οι κ.κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΜΑΡΙΑ Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού Στερεάς Ελλάδας και ΑΚΡΙΩΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ Περιφερειακή Σύμβουλος Στερεάς Ελλάδας

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Σήμερα αυτό που παρατηρεί κανείς στην είσοδο της πόλης είναι αυτό ακριβώς, μια εγκατάλειψη, ένα κτήριο το οποίο έχει από το 2013 και μετά εγκαταλειφθεί, με κτήρια ουσιαστικά τα οποία είναι διάσπαρτα στον χώρο, απομονωμένα, και ουσιαστικά παρουσιάζουν μεγάλη αποσάθρωση. Θα πρέπει να δούμε σαφώς, και όπως φαίνεται καθαρά, ότι δεν αντιπροσωπεύουν κάτι, κάποιο αρχιτεκτονικό κίνημα ή δεν είναι παλιές κατασκευές, δηλαδή δεν είναι η παλιά θέση του εργοστασίου.

Και σίγουρα δεν επηρέασαν καθόλου τον αστικό ιστό της πόλης. Και ούτε γειτνιάζουν με άλλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Σαφώς δεν χαρακτηρίζει την περιοχή μας η συγκεκριμένη χρήση σαν ιστορική περίοδο, διότι υπήρχαν άλλα σημεία στην περιοχή, οι οποίες οι βιομηχανικές χρήσεις που χαρακτήριζαν τη Χαλκίδα είναι από τα τέλη του 19ου αι. ως τον 20ό, το μακαρονάδικο, η Σαπωνοποιία ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ, βυρσοδεψεία. Όπως αναφέρθηκα, δεν έχουν συμβάλει καθόλου στην πολεοδομική εξέλιξη της περιοχής.

Τώρα, ο δήμος σαφώς ως προς το θέμα αν μπορούν να κριθούν ή όχι το αφήνει στο συμβούλιό σας, διότι είσατε και οι αρμόδιοι. Αυτό που μπορεί να πει σαφώς και σαφώς μπορεί να πάρει θέση είναι το θέμα της χρήσης, αλλά δεν νομίζω ότι αφορά το σημερινό συμβούλιο αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Άμα κριθεί ως μνημείο, δεν υπάρχει θέμα χρήσης. Παρέλκει.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Και πάλι επιτρέπεται κάποια συγκεκριμένη χρήση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προσαρμοσμένη στον μνημειακό χαρακτήρα των κατασκευών.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Στις συνθήκες αυτές.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Σαφώς δεν είπατε όμως την άποψή σας; Να χαρακτηριστεί ή να μη χαρακτηριστεί;

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Ο δήμος όμως δεν είναι αρμόδιος σαν όργανο να κρίνει. Αυτό που σας είπα είναι για την εικόνα, σας ανέφερα για την παλαιότητα. Αυτά είναι τα στοιχεία που μπορούμε να παρέχουμε σαν τεχνική άποψη.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Εμείς εδώ θα πάρουμε μία απόφαση η οποία θα λέει χαρακτηρισμό ή όχι, το σύνολο, εν μέρει κ.λπ. Εσείς πρέπει να έχετε μία άποψη να μας καταθέσετε, δηλαδή σαν δήμος.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Ως δήμος θεωρούμε ότι δεν έχουν κάποια αρχιτεκτονική αξία. Δεν θεωρείται τοπόσημο, είναι και άλλα σημεία στην πόλη τα οποία δεν τα χαρακτηρίζουμε διατηρητέα για τον ίδιο λόγο. Από εκεί και πέρα, σας είπα, είναι θέμα της επιτροπής καθαρά, που είσατε ειδικοί να κρίνετε.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Είπατε προηγουμένως ότι δεν επηρέασε την πολεοδομική εξέλιξη.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Ασφαλώς.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Ακριβώς επειδή ήταν εκεί δεν πήγε η πόλη προς την περιοχή αυτή. Αλλιώς θα γινόταν ό,τι έγινε από την άλλη πλευρά της γέφυρας.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Δεν ήταν μόνο ο λόγος αυτός. Αν ξέρετε το ανάγλυφο της περιοχής και ότι υπάρχει αυτή τη στιγμή και η θάλασσα που μεσολαβεί, δεν ήταν δυνατό να επεκταθεί η πόλη προς το μέρος αυτό. Δεν είναι το θέμα ότι επηρέασε το

εργοστάσιο στην εξέλιξη της πόλης. Απέναντι ο λόφος, για παράδειγμα, είναι στο σχέδιο πόλεως. Αυτό δεν έχει σχέση, όμως, δεν είχε ποτέ σχέση με το εργοστάσιο, την ύπαρξη του εργοστασίου ή όχι, πολεοδομικά.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Ασφαλώς θα ξέρετε ότι σε ένα εργοστάσιο τσιμέντου δίπλα επιβάλλει η ύπαρξη μιας πλατιάς ζώνης αδόμητης, η οποία μάλιστα κανονικά θα φυτευόταν. Δηλαδή, στα περισσότερα άλλα εργοστάσια τσιμέντου ανά την Ελλάδα γύρω από το εργοστάσιο υπάρχει μια πλατιά αδόμητη ζώνη φυτεμένη με ψηλά δέντρα. Δηλαδή, σαφώς υπάρχει πολεοδομική επίπτωση.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Θέλω να σας πω ότι δεν είναι εργοστάσιο το οποίο δημιούργησε, όπως άλλα εργοστάσια στην Ελλάδα, που είχαν δημιουργήσει τις εργατικές κατοικίες σε κάποιον ιστό γύρω από αυτά. Ήταν ένα εργοστάσιο το οποίο ήταν απομονωμένο σε σχέση με τη χρήση του.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Δεν μπορεί, ένα εργοστάσιο τσιμέντου δεν μπορεί να δημιουργήσει ιστό γιατί έχει επιπτώσεις ακριβώς που απαγορεύουν τη δημιουργία ιστού.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Πέρα από αυτό, μεσολαβεί και η θάλασσα. Είναι πολύ βασικό αυτό που σας λέω. Και το ανάγλυφο.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Η θάλασσα μεσολαβεί και ανάμεσα στην υπόλοιπη επέκταση της πόλης, από την άλλη πλευρά.

Α. ΣΙΜΙΤΖΗ: Γύρω γύρω περιβάλλεται από θάλασσα. Και από την άλλη μεριά από τις σιδηροδρομικές γραμμές.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Επηρέασε απολύτως αποφασιστικά, το ότι δεν κτίστηκε τίποτα γύρω γύρω σημαίνει μία πολύ αποφασιστική επιρροή στην πολεοδομική εξέλιξη.

Μ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Η άποψη της Περιφέρειας είναι πως μιλάμε για κτήρια που έχουν κατασκευαστεί λιγότερο από 50 χρόνια πριν. Δεν έχουν κάποιο ιδιαίτερο αισθητικό κάλλος. Είναι πιθανώς στατικά επικίνδυνα. Και γενικότερα δημιουργούν μία πάρα πολύ κακή εικόνα στην είσοδο της πόλης, ενώ είναι και πιθανή πηγή ρύπανσης. Και δεν έχουν αυτή τη στιγμή καμία οικονομική εκμετάλλευση. Η άποψή μας είναι ότι ιδανικά θα μπορούσε να διατηρηθεί ένα μικρό μέρος της εγκατάστασης που υπάρχει σήμερα προκειμένου να δώσει προς χάριν και μόνο της ιστορικής μνήμης ενδεικτικά. Σε αντίθετη περίπτωση, συντρέχει κίνδυνος να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση που υπάρχει εκεί για πάρα πολλά χρόνια ακόμα. Αλλά στη γενικότερη διατήρηση της κατάστασης δεν είμαστε θετικοί, όχι. Μόνο σε ένα μικρό μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Για να γίνει αντιληπτό, κα Αναγνώστου, η θέση της Περιφέρειας είναι ότι θα μπορούσε να διατηρηθεί ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα;

Μ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Ότι θα μπορούσε να διατηρηθεί ένα αντιπροσωπευτικό κομμάτι για χάρη της ιστορικής μνήμης, αλλά το σύνολο της εγκατάστασης όχι, διότι συντρέχει σοβαρός κίνδυνος αυτή η κατάσταση η οποία υπάρχει εκεί να διατηρηθεί για πολλά χρόνια ακόμα. Και είναι και μία πολύ κακή εικόνα στην είσοδο της Χαλκίδας. Νομίζω δεν υπάρχει κανένας που να έχει αντίρρηση σε αυτό.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Όταν μιλάτε για ιστορική μνήμη, πού έγκειται η ιστορική μνήμη ενός εργοστασίου το οποίο, τουλάχιστον κατά τη γνώμη μου, προκάλεσε μία περιβαλλοντική και παραγωγική διαδικασία; Δηλαδή, η ιστορία της καταστροφής θεωρείτε ότι πρέπει να μείνει στη μνήμη;

Μ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Δεν μιλάω για να διατηρηθεί, δεν μιλάμε για να διατηρηθεί ολόκληρη η εγκατάσταση. Μιλάμε για να διατηρηθεί ένα μικρό κομμάτι, το οποίο θα θυμίζει κάτι.

Ν. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Αλλά σε τι να διατηρηθεί η μνήμη; Καταλαβαίνω ότι ένα βυρσοδεψείο το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μία παραγωγική διαδικασία του περασμένου αιώνα, να διατηρηθεί. Το συγκεκριμένο εργοστάσιο ως τι μνήμη να διατηρηθεί;

Μ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Νομίζω δεν με έχετε καταλάβει. Δεν είναι απόλυτη η θέση αυτή της Περιφέρειας να διατηρηθεί ένα κομμάτι, λοιπόν. Η άποψη της Περιφέρειας γενικότερα είναι ότι αν αποφασίσει το συμβούλιο ότι υπάρχει κάτι ιστορικό το οποίο θα θέλαμε να κρατήσουμε από όλη αυτή την εγκατάσταση, λοιπόν, ότι ιδανικά θα θέλαμε να κρατηθεί ένα μικρό κομμάτι και όχι ολόκληρη η εγκατάσταση. Αυτό προσπαθώ να πω.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Αυτό σας ρωτάω, σαν γνώμη δική σας. Τι πρέπει να διατηρηθεί από αυτό; Τι είναι διατηρήσιμο, κατά τη γνώμη σας;

M. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Ίσως ένα μικρό κομμάτι.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Ποιο;

M. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Το οποίο θα ανέλυε με κάποιον τρόπο την ιστορία αυτού του εργοστασίου.

A. ΚΑΤΡΑΚΗ: Απλά ήθελα πάνω σε αυτό να πω, να διατηρηθεί ένα μικρό κομμάτι που να δίνει κάποιο νόημα. Αυτή τη στιγμή, όπως σας είπαν και οι συνεργάτες μας, υπάρχει σκυρόδεμα, τεράστια κτήρια με σκυρόδεμα, από σκυρόδεμα, χωρίς μηχανολογικό εξοπλισμό, σχεδόν ερειπωμένα, με ελάχιστη συντήρηση. Άρα, για ποια ιστορική μνήμη θα μπορούσαμε ενδεχομένως να μιλήσουμε; Αυτό μου κάνει εντύπωση. Γιατί αν κάνατε μία επίσκεψη στο ακίνητο, μπορείτε να το διαπιστώσετε και μόνοι σας.

M. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Νομίζω ότι δεν έχω γίνει κατανοητό. Όταν μιλάμε για μικρό κομμάτι εννοούμε και ένα κομμάτι το οποίο θα μπορούσε να μείνει ένας τοίχος, ας πούμε. Δηλαδή, μιλάμε για τέτοια κατάσταση, αν αποφασίσουμε ότι θέλουμε αυτό για τον οποιονδήποτε λόγο, έστω και ένα μικρό κομμάτι, 1x1, να μας θυμίζει τι υπήρχε εκεί κάποτε. Έτσι; Δεν μιλάμε για να φτιάξουμε μουσείο, να κρατήσουμε 50τ.μ. για να κάνουμε ένα μουσείο. Μιλάμε για την οποιαδήποτε διατήρηση ενός πολύ μικρού κομματιού, που θα μας θυμίζει κάτι το οποίο υπήρχε εκεί. Δεν μιλάμε για να αναδείξουμε κάτι.

A. ΚΑΤΡΑΚΗ: Αν δεν κάνω λάθος, όλα τα χρόνια που υπήρχε το εργοστάσιο, που λειτουργούσε, ο στόχος ήταν να διακοπεί η λειτουργία του επειδή προκαλούσε σοβαρά περιβαλλοντικά θέματα. Και αυτή τη στιγμή λέμε να διατηρηθεί κάτι ως ιστορικό μνημείο, τι;

Δ. ΜΟΥΓΚΑΣΗ: Να επανέλθουμε λίγο και στον κανόνα δικαίου, δηλαδή να κοιτάμε λίγο και τις διατάξεις του νόμου και τι προβλέπουν. Και γιατί το λέω αυτό; Εμείς τώρα εδώ εν προκειμένω γνωρίζετε πολύ καλύτερα από εμένα προφανώς ότι το ζήτημα είναι ο χαρακτηρισμός ή μη με βάση τον 4858. Είναι ένα κρίσιμο ζήτημα και αυτό το οποίο συζητάμε, το κατά πόσο θα διατηρηθεί κάτι έστω και μικρό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ή το σύνολό του.

Δ. ΜΟΥΓΚΑΣΗ: Ή το σύνολό του, σαφώς, ή το σύνολό του. Το κατά πόσο έχει κάποιο βιομηχανικό ή αρχιτεκτονικό ύψος, κάποιο αξιολογικό μορφολογικό στοιχείο, όπως λέει και η νομοθεσία εν προκειμένω. Επομένως, με αυτή τη λογική, λοιπόν, και λέγοντας ότι πρόκειται για ένα ακίνητο και για κτηριακές εγκαταστάσεις που έχουν μία διάταξη πανομοιότυπη σε όλη την Ευρώπη, και στην Ελλάδα προφανώς, η οποία εξυπηρετεί ή/και εξυπηρετούσε εν προκειμένω μία βιομηχανική ανάγκη, τα δεδομένα τα τελευταία 50, πόσα χρόνια ήταν, που έχει κτιστεί, ανεγερθεί ο υφιστάμενος κτηριακός εξοπλισμός, και ο οποίος, όπως είπαν και οι συνάδελφοι, έχει απογυμνωθεί πλήρως από τον μηχανολογικό εξοπλισμό που ολοκλήρωνε τη διάταξη αυτή, πηγαίνοντας λοιπόν στην αρχή και λέγοντας ότι, και αυτή προφανώς είναι και η δική μας θέση, ότι δεν υπάρχει κάποιο αρχιτεκτονικό ή βιομηχανικό ύψος, γιατί μιλάμε για μία διάταξη κτηρίων, κτηριακών εγκαταστάσεων, που εξυπηρετούσαν μία βιομηχανική ανάγκη, παίρνεις τον ασβεστόλιθο, τον βάζεις, για να μην πάμε σε πολύ μεγάλη λεπτομέρεια, όπως γίνεται και σε πολλές άλλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και όπως γίνεται στην τσιμεντοβιομηχανία παγίως εδώ και χρόνια, οπότε το να απομονώσουμε, κατά τη δική μας άποψη και κατά τη δική μου άποψη, ένα συγκεκριμένο στοιχείο και αυτό ή δύο τρία και να τα χαρακτηρίσουμε ότι έχουν κάποιο ύψος βιομηχανικό, μορφολογικό, κατά τη γνώμη μας, κατά τη γνώμη μου, δεν υπάγεται τόσο εύκολα στον κανόνα δικαίου που είναι εν προκειμένω εφαρμοστέος. Αυτή είναι η δική μου άποψη. Γιατί αυτό είναι τώρα το κρίσιμο ζήτημα το οποίο εξετάζουμε εν προκειμένω. Σε αυτό θα ήθελα να τοποθετηθώ, στο πλαίσιο της κουβέντας που γινόταν προηγουμένως.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Ο κανόνας δικαίου, δηλαδή, τι λέει ακριβώς, που επικαλείστε;

Δ. ΜΟΥΓΚΑΣΗ: Λοιπόν, εν προκειμένω είναι το αρ. 2, περίπτωση β', του Ν.4858/2021, που μιλάει για ακίνητα μνημεία, και το αρ. 6, παρ. 1 του ίδιου νόμου, ο οποίος λέει επί της ουσίας ότι κτήρια, εγκαταστάσεις, ακίνητα,

προκειμένου να χαρακτηριστούν θα πρέπει να χαρακτηρίζεται λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, τεχνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής, εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής και επιστημονικής σημασίας τους. Αυτό λέει ο κανόνας δικαίου. Τον οποίο, όταν τον εξειδικεύουμε, προφανώς εκεί μπαίνει το κομμάτι των τεχνικών.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Δηλαδή, μία κατασκευή 25μ. ύψος από μπετόν μέσα σε ένα περιβάλλον το οποίο φυσιολογικά πρέπει να είναι αδόμητο, δεν συνιστά, κατά τη γνώμη σας, περίπτωση υπαγόμενη στον κανόνα δικαίου που επικαλείστε;

Δ. ΜΟΥΓΚΑΣΗ: Αυτό, να με συνδράμουν οι τεχνικοί σύμβουλοι, που είναι και κατ' ουσία το δικό τους αντικείμενο;

Θ. ΑΚΡΙΩΤΟΥ: Είμαι εικαστικός, είμαι Περιφερειακή Σύμβουλος της Αντιπολίτευσης της Στερεάς Ελλάδας. Συντάσσομαι με την πρόταση της Κίνησης Πολιτών, οι οποίοι θεωρούν ότι πρέπει να μείνει ως διατηρητέο το κτήριο, δηλαδή να περάσει στα χέρια του Υπουργείου Πολιτισμού ή να περάσει μάλλον στην περιουσία των πολιτών ως μνημείο πολιτισμού, ούτως ώστε να προχωρήσουμε μετά, φυσικά και με τη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού, σε άλλη χρήση, η οποία θα είναι πολιτιστικού-τουριστικού περιεχομένου κ.λπ., όπως περιγράφεται και στην πρόταση της Κίνησης Πολιτών. Συντάσσομαι με αυτήν, και η Αντιπολίτευση στον δήμο και στην Περιφέρεια συντάσσεται με αυτή την πρόταση, όχι στην πλειοψηφία. Και αυτό σας μεταφέρω.

Στο σημείο αυτό αποσυνδέονται και αποχωρούν από την τηλεδιάσκεψη οι κ.κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΜΑΡΙΑ Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού Στερεάς Ελλάδας και ΑΚΡΙΩΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ Περιφερειακή Σύμβουλος Στερεάς Ελλάδας

Στο σημείο αυτό αποχωρούν οι κ.κ. ΦΩΡΟΥ ΕΙΡΗΝΗ Δικηγόρος ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΚΑΤΡΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Διευθύντρια Ακίνητης Περιουσίας ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΤΣΟΝΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Αρχιτέκτων-Μηχανικός, ΚΑΜΠΕΡΗΣ ΝΙΚΟΣ Πολιτικός-Μηχανικός, ΜΟΥΓΚΑΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Δικηγόρος ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ Διευθυντής στον Όμιλο ΗΡΑΚΛΗΣ, και ΣΙΜΙΤΖΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Ειδική Τεχνική Σύμβουλος Δήμου Χαλκιδέων

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Πολύ σύντομα. Οι παραστάσεις επιβεβαίωσαν τρία πράγματα, που νομίζω είναι σημαντικά: Ότι τα κτήρια στα οποία αναφέρθηκαν, το τριπλό σιλό και το διπλανό κτήριο συνοδείας, υπάρχουν, δεν πρόκειται να πέσουν και έχουν κατασκευαστεί το 1964. Εδώ μας διόρθωσαν λίγο. Εμείς πιστεύαμε ότι είναι στη φάση του '60 γενικά. Αυτά τα στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι δεν μιλάμε για κάτι το οποίο είναι φανταστικό. Είναι εκεί, στέκουν καλά. Και επιμένω στην πρόταση την οποία έκανα και προηγουμένως. Επιβεβαίωσαμε με την παράσταση αυτά που έλεγα.

Η πρόταση είναι ότι από το μεγάλο σύνολο της τσιμεντοβιομηχανίας, το οποίο κρίνω ότι δεν μπορεί να διατηρηθεί, για πολλούς λόγους, και δεν θα τους αναπτύξω όλους, προτείνω να διατηρηθεί ένα μικρό τμήμα, το οποίο θα μπορούσε να έχει χρήση σε ένα μέρος του και μόνο σηματοδότηση, μνήμη στο άλλο. Αυτό το τμήμα είναι της περιόδου της δεκαετίας του '60, πιθανώς κατασκευασθέν το 1964. Περιλαμβάνει τη συστοιχία των τριών κυλινδρικών σιλό και κοντά του, αριστερά, όπως το βλέπουμε στην εικόνα, το κτήριο συνοδείας, το οποίο επιδέχεται μετά από τη σχετική αποκατάσταση και εσωτερικές χρήσεις πολλών κατηγοριών.

Άρα, προτείνω να κριθούν μνημεία αυτά τα στοιχεία, είναι τέσσερα στοιχεία, τα τρία σιλό συν το ένα. Είναι στην άκρη, κοντά στη θάλασσα, εμποδίζουν ελάχιστα πλάι στον λιμένα την οποιαδήποτε ανάπτυξη στα 245στρμ. θέλει να κάνει η εταιρεία, αποτελούνε ένα τοπόσημο για όποιον κινείται, όπως μας είπαν, με τα πλοία, με τον αυτοκινητόδρομο ή με το τρένο, όλοι το βλέπουν, είναι η τσιμεντοβιομηχανία εκεί και ταυτόχρονα έχει φύγει. Με αυτή την έννοια, προτείνω αυτή τη διατήρηση. Θεωρώ ότι τόσο ως μορφές, με μια αισθητική αντίληψη του

τοπίου και της βιομηχανικής εποχής, όσο και ως υλικότητα και ως μνήμη της βιομηχανικής κληρονομιάς, η οποία έχει αναδειχθεί και προστατεύεται διεθνώς με ιδιαίτερο τρόπο, έχει νόημα να τα εξετάσουμε, και προτείνω να τα διατηρήσουμε.

Α. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ: Συμφωνώ. Όσο άσχημα και να μπορούμε να πούμε ότι είναι, αποτελούν μνημεία της συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου, και μπορούν και υπό αυτή την έννοια να κριθούν μνημεία. Και δεν αμφιβάλλω ότι όλη αυτή η «φασαρία» που γίνεται για να διατηρηθεί το όλο συγκρότημα, είναι ακριβώς για αυτό, γιατί είναι κομμάτι της συλλογικής ζωής της περιοχής. Μόνο για αυτά βέβαια είμαι υπέρ της άποψης του κ. Καθηγητή. Μόνο για τα τρία σιλό και το δίπλα κτήριο. Τίποτα άλλο.

Ε. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Και εγώ συμφωνώ με την άποψη που διατύπωσε ο κ. Τουρνικιώτης. Το τι σημαίνει διατήρηση βιομηχανικής, ας πούμε, κληρονομιάς δεν συνδέεται ούτε με την ομορφιά ούτε με το αρχιτεκτονικό κάλλος. Είναι μία τελείως διαφορετική κατηγορία. Και επομένως, συμφωνώ ότι πρέπει να διατηρηθεί αυτή η μνήμη. Ήθελα μόνο να ρωτήσω την κα Κουντούρη κάτι. Παρόλο που αναμφισβητήτως δεν συζητάμε το τι θα γίνει από εκεί και μετά, υπάρχει ένα θέμα, που νομίζω εσείς θα δείτε, και ήθελα τη γνώμη σας, ως προς τη συνέχιση των εργασιών στον αρχαιολογικό χώρο. Γιατί με αυτά που άκουσα, το να αποφασίσουμε, να γνωμοδοτήσουμε υπέρ του μη χαρακτηρισμού του συνόλου ή έστω του 95%, δεν σημαίνει ότι θα μείνει ο χώρος ελεύθερος. Καλά το έχω καταλάβει; Θα έχετε εσείς πολλή δουλειά για να προχωρήσει μία επένδυση με εγκατάσταση άλλων κτηρίων.

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Αλήθεια είναι αυτό που λέτε, παρόλο που αυτή τη στιγμή δεν εξετάζουμε το τι θα γίνει στη συνέχεια. Αλλά τι πρέπει να κρατήσουμε και τι όχι, και αν πρέπει να κρατήσουμε κάτι. Όταν έρθει η ώρα εκείνη, θα το δούμε, όπως βλέπουμε όλες τις περιπτώσεις εντός κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου. Και αν έχει και την πρόσθετη προστασία, αν κάτι διατηρηθεί ή χαρακτηριστεί τώρα, θα έχει και ένα δεύτερο καθεστώς προστασίας. Πάντως, πρέπει να πω ότι στην ίδια την περιοχή των εγκαταστάσεων, βλέποντας τώρα καλύτερα και αυτές τις φωτογραφίες που έφερε ο δήμος, που έχουν ενδιαφέρον, και όπου είχε αναπτυχθεί η πρώτη μονάδα, και μετά κατεδαφίστηκε όπως μας είπαν, εκεί ήταν και αυτός ο λόφος με τα μυκηναϊκά, που σκάφτηκε το '28, και μετά ό,τι πρόλαβε ο Θρεψιάδης, και μετά και αυτό ισοπεδώθηκε. Δηλαδή, στον πυρήνα ας πούμε των εγκαταστάσεων δεν νομίζω ότι υπάρχει αυτή τη στιγμή κάτι σε αρχαιότητες. Είναι στον ευρύτερο χώρο. Είναι το ιερό που είναι κοντά. Και οι υπόλοιπες αρχαιότητες. Αλλά μιλάμε πάντα για το περιβάλλον το ευρύτερο.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Εγώ μία τελείως διαδικαστική ερώτηση ήθελα να κάνω. Μας ανέφεραν οι μελετητές ότι έχει περάσει ΚΕΣΑ. Θα ήθελα να το γνωρίζω αυτό, γιατί είναι σημαντικό για τη δική μας κρίση.

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Ναι, είναι αλήθεια ότι πέρασε ΚΕΣΑ τον Απρίλη, το οποίο γνωμοδότησε για τον μη χαρακτηρισμό των κτηρίων.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Του συνόλου;

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Του συνόλου.

Ξ. ΑΡΑΠΟΓΙΑΝΝΗ: Απλά ήθελα κάπως να συμπληρώσω την κα Βιντζηλαίου, γιατί προηγουμένως είπαμε ότι δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως μνημείο, ένα βιομηχανικό κτήριο το οποίο ιδρύθηκε καταστρέφοντας τα υποκείμενα αρχαία. Αυτό τώρα μένει λίγο αίοιο, γιατί αν δεν το χαρακτηρίσουμε και γκρεμιστεί θα γίνει κάτι άλλο εκεί. Επομένως, θα φτάσουμε στο σημείο αναγκαστικά, ούτε λίγο ούτε πολύ, με όρους ή χωρίς όρους, να εγκρίνουμε πάλι κάτι, να κατασκευαστεί κάτι το οποίο θα είναι πάνω σε κατεστραμμένα αρχαία. Είναι λίγο αίοιο αυτό, γιατί αν λέγαμε ότι θα γκρεμιστούν και θα μείνει ο χώρος ελεύθερος και θα χρησιμοποιηθεί για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου, είναι τελείως διαφορετικό. Αλλά, από ό,τι βλέπω, ήδη δρομολογείται να γίνουν άλλου είδους βιομηχανικές εγκαταστάσεις εκεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό που είπαμε νωρίτερα, ότι θα κατασκευαστεί πλέον υπό τον έλεγχο των Υπηρεσιών του υπουργείου και εφόσον ληφθούν όλα τα μέτρα ή μπορεί να μην κατασκευαστεί εκεί και να πουν οι Υπηρεσίες του υπουργείου και τα

συμβούλια, θα πρέπει να πάτε σε μια απόσταση. Δεν σημαίνει ότι διατηρείται η κατάσταση. Αυτό αναφέρθηκε ωρύτερα.

A. ΣΙΜΩΣΙ: Συντάσσομαι απόλυτα με την άποψη του κ. Τουρνικιώτη. Ο χώρος ο αρχαιολογικός δεν είναι τόσο κοντά όσο νομίζουμε, όσο πιστεύουμε. Και εφόσον θα κατασκευαστεί και ο νέος δρόμος, αυτόν τον ξεχωρίζει, άμεσα τον ξεχωρίζει. Επιπλέον, πρέπει όλοι να έχουμε κατά νου ότι είναι κηρυγμένος ένας ενάλιος αρχαιολογικός χώρος. Οτιδήποτε, δηλαδή, είναι για να γίνει μέσα στη θάλασσα, υπάρχει κήρυξη. Αυτό θέλω να επισημάνω.

E. ΠΑΝΤΟΥ: Αν μου επιτρέπετε, να κάνω μία πολύ μικρή παρέμβαση. Υπάρχουν τρόπος να συνυπάρξουν, έτσι που εκφράζουν τη βιομηχανική αρχαιολογία, με τα καινούρια και τα πολύ παλιά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γήπεδο του ΦΙΞ στην Σπάρτη, όπου πρόκειται να ιδρυθεί το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης. Νομίζω ότι υπάρχει μια εμπνευσμένη ιδέα για να συνυπάρξουν όλα αυτά. Και εγώ είμαι υπέρ της άποψης του κ. Τουρνικιώτη.

N. ΜΟΥΡΤΖΑΣ: Από την όλη συζήτηση κατάλαβα δύο πράγματα: Πρώτον, ότι η αξία του κτηρίου ως βιομηχανικό κτήριο δεν υφίσταται. Ένα. Η διατήρηση ενός τμήματος μόνο και μόνο γιατί κατασκευάστηκε το 1960 ή 1964, δεν ξέρω, χωρίς να έχει ένα ιδιαίτερο βιομηχανικό, αρχαιολογικό-βιομηχανικό πρόσημο, νομίζω ότι δεν το καθιστά ιδιαίτερα ελκυστικό για να χαρακτηριστεί.

Δεύτερον, όσον αφορά το τοπόσημο και την ιστορική μνήμη. Πιστεύω ότι όσον αφορά την ιστορική μνήμη, είναι μια ιστορική μνήμη περιβαλλοντικής υποβάθμισης της περιοχής και του αρχαιολογικού χώρου ο οποίος υπάρχει στο συγκεκριμένο σημείο. Νομίζω, ανεξάρτητα το τι σχεδιάζεται να κατασκευαστεί στο μέλλον, το οποίο εξαρτάται και πάλι από την απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, των συμβουλίων του Υπουργείου Πολιτισμού, δεν πρέπει να μας αναγκάσει να συνεχίσουμε αυτή τη λογική της υποβάθμισης της περιοχής μέσα από χαρακτηρισμό μη ιδιαίτερων αρχιτεκτονικά διατηρητέων κτισμάτων και μίας ιστορικής μνήμης που δεν υπάρχει.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Άκουσα κυρίως τον κ. Τουρνικιώτη και τον κ. Μουρτζά. Με βάση αυτά που είπε ο κ. Τουρνικιώτης ήθελα να πω ότι είναι πιο σημαντικά, ίσως ακόμη και από τα σιλό, τα δύο, αν θυμάμαι καλά, ψηλά κτήρια που υπάρχουν εκεί. Δηλαδή, τοπόσημα είναι τα ψηλά τετράγωνα κτήρια, όχι τα σιλό. Τα σιλό εμφανίζονται μόνο αν πάει κανείς κοντά. Από την άλλη πλευρά, κατάλαβα ότι δεν έχει μείνει τίποτα από πλευράς βιομηχανικής κληρονομιάς. Η κατάσταση, η μελλοντική εικόνα που περιγράφηκε δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξη. Καταλαβαίνω ότι θα περάσει από το συμβούλιο κ.λπ., αλλά πάλι δεν βλέπω και πολύ μέλλον. Οπότε, αρχίζω να πιστεύω ότι ίσως η πιο, πώς να το πω, ας μην το χαρακτηρίσω, ίσως η πιο ενδεδειγμένη, ας πούμε, κίνηση θα ήταν να μην κηρυχθεί τίποτα διατηρητέο.

Με καθησυχάζει λίγο το γεγονός που ανέφερε η κα Σίμωσι, ότι ο αρχαιολογικός χώρος ξεχωρίζει με τον νέο δρόμο. Αυτό νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό. Και σκεπτόμενος ότι μπορεί να βρεθούν εκεί μερικές δεκάδες βιομηχανικά κτήρια, δηλαδή κάποιες πρακτικά κάποιες χιλιάδες τετραγωνικά αποθηκών, νομίζω ότι δεν θα έχει καν νόημα η διατήρηση των σιλό ή και των ψηλών κτηρίων, που θεωρώ πιο σημαντικά τοπόσημα από τα σιλό.

E. ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ: Θέλω να διαβάσω, ακούω με πολλή προσοχή αυτά που λένε τα σεβαστά μέλη, ένα απόσπασμα από τον λόγο που είχε ετοιμάσει ο Θρεψιάδης για τα εγκαίνια του Αρχαιολογικού Μουσείου Θηβών, όπου εκτίθενται τα ευρήματα, εκεί φυλάσσονται και εκτίθενται τα ευρήματα του ιερού, και δυστυχώς, το πρώην αρχαιολογικό, το προηγούμενο Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών, σε αυτό αναφέρομαι, τα εγκαίνιά του ήταν για το '62, τότε έσκαβε και ο Θρεψιάδης εκεί στην περιοχή του ιερού, δυστυχώς τον λόγο του δεν τον εκφώνησε γιατί έφυγε από έμφραγμα λίγο πριν τα εγκαίνια του μουσείου.

Έγραφε, λοιπόν, και δημοσιεύθηκε μετά τον θάνατό του, απόσπασμα: Προειδοποιούσε για τον κίνδυνο αλλοίωσης της περιοχής εξαιτίας της δραστηριότητας του εργοστασίου τσιμέντων, είχε προετοιμαστεί να πει, διότι «η εταιρεία ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, αφού κατέφαγε τελείως τη δεξιά του εισπλέοντι

απόκρυμνον όχθην του Όρμου Μικρού Βαθέος, καταστρέψασα ανεπανορθώτως τη μαγευτική γραφικότητα του τοπίου και εξαφανίσασα ολόκληρον του επί του υψώματος μυκηναϊκόν νεκροταφείον με τα πολύτιμα κτερίσματά του, ελάχιστα των οποίων κατορθώσαμε να περισώσομεν». Αυτό, λοιπόν, σε σχέση με τη μνήμη του τόπου και του τοπίου.

Ε. ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ: Χαίρομαι πάρα πολύ που προηγήθηκε τώρα η κα Κουντούρη, γιατί ήθελα να πω ότι ο κ. Πανέτσος, ο κ. Μουρτζάς, αλλά ιδιαίτερα ο κ. Πανέτσος, πραγματικά με έχουν καλύψει, και συμφωνώ απόλυτα με τις απόψεις τους. Και σε αυτό ήρθε και η κα Κουντούρη με το απόσπασμα που μας διάβασε για να μου δώσει μεγαλύτερη σιγουριά και έτσι σίγουρα επιβεβαιώνει αυτή την άποψη.

Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ: Θα ήθελα να πω ότι συμφωνώ με τις απόψεις του κ. Πανέτσου.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Έκανα ορισμένες ερωτήσεις, πήρα απαντήσεις, άκουσα και αυτά που είπε ο δήμος αλλά αυτά που είπε και η Περιφέρεια. Δεν ήταν τόσο ενθουσιώδεις στη διατήρηση. Δηλαδή, κατά κάποιο τρόπο, αυτό είπαν. Το 1x1 μέτρο να μείνει δεν σημαίνει ότι κάτι διατηρούμε. Επομένως, αν αυτοί οι δύο, ο δήμος και η Περιφέρεια, εκφράζουν, κατά κάποιο τρόπο εκφράζουν πάνω από το μέσο όρο του δημοσίου αισθήματος σχετικά με την ύπαρξη και τη λειτουργία και ό,τι αυτό θυμίζει, δεν ήταν θετικό.

Αυτό που είπε ο κ. Τουρνικιώτης, δηλαδή τη διατήρηση κάποιων κτηρίων, το ερώτημα στο μυαλό μου ήταν γιατί τρεις και όχι ένας, γιατί όχι τα ψηλά και όχι κάτι άλλο; Θα έβλεπα τη διατήρηση κάποιων εάν υπήρχε εύκολη δυνατότητα και προοπτική για την επανάχρησή τους. Εγώ αυτό δεν το βλέπω, επανάχρηση ενός τέτοιου κτηρίου. Οι καμινάδες αυτές, πώς να παρέμβεις; Να τις αφήσεις να τις βλέπεις από μακριά; Στο πέρασμα του χρόνου θα αποτελέσουν πρόβλημα. Ο κ. Πανέτσος είπε ότι λιγότερο οι καμινάδες και περισσότερο τα άλλα ψηλά κτήρια αποτελούν πιο ενδιαφέροντα. Τα σιλό ενδεχομένως να είναι πιο ενδιαφέροντα, αλλά θα είναι πιο προβληματικά από το θέμα της στατικότητας και της χρήσης τους. Πραγματικά έχω προβληματιστεί, δεν είναι απλή, μια απόφαση έτσι, είναι πολλά θέματα, η απόφαση του ΚΕΣΑ επίσης ότι είναι αρνητική, και λέει δεν υπάρχει κανένας λόγος από αρχιτεκτονικής πλευράς να διατηρηθούν, πιστεύω ότι όλα αυτά, και με δεδομένο ότι περνάω συχνά, από αυτή την περιοχή, και πάντοτε αναρωτιόμουν, να πω, τώρα και το θέμα είναι βέβαια λίγο άσχετο, αλλά η δική μου ως πούμε προσέγγιση η προσωπική, περνάω από την περιοχή και έλεγα αυτά εδώ τα εργοστάσια δεν είναι κάτι όμορφο, και αν μπορώ την άλλη φορά να πάω από άλλο δρόμο, να μην τα δω μπροστά μου έλεγα. Αλλά τώρα δεν είναι αυτό που εξετάζουμε, το αισθητικό σκέλος. Γιατί πολλές φορές και κάτι άσχημο είναι κάτι το οποίο πρέπει να διατηρούμε. Τελικά, με όλα αυτά τα οποία έχω ακούσει η άποψή μου είναι ότι δεν πρέπει να κηρυχθούν.

Β. ΚΑΣΚΑΝΗΣ: Θα συμφωνήσω απολύτως με τον κ. Τουρνικιώτη, γιατί καλώς ή κακώς έχει μια ιστορία η εταιρεία ως τσιμέντο κ.λπ. Είναι αυτά τα κτήρια, τα οποία είναι, πιστεύω, και τοπόσημο, είτε τα σιλό είτε και τα πολυώροφα κτήρια. Και θα πρότεινα να χαρακτηριστούν.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Μην τα λέτε άσχημα, γιατί οι αρχιτέκτονες έχουμε την εικόνα ότι τα σιλό είναι πολύ ωραία.

Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Θα συμφωνήσω και με τον κ. Κασκάνη, ο οποίος συμφωνεί με τη σειρά του με την άποψη του κ. Τουρνικιώτη. Όπως και να το κάνουμε τα ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ έχουν γράψει μία ιστορία. Δεν είναι δυνατόν οι κατά τόπους Εφορείες Νεωτέρων Μνημείων να προσπαθούν να διατηρήσουν μικρές βιοτεχνικές μονάδες να τις κηρύξουν και εμείς να διαγράψουμε μία ολόκληρη ιστορία αυτής της νεώτερης, τέλος πάντων, βιομηχανικής μας κληρονομιάς. Δεν μπορώ να πω αν θα πρέπει να διατηρηθούν τα δύο τρία σιλό. Δεν έχω καλή εικόνα του όλου θέματος. Θεωρώ, όμως, ότι ένα κομμάτι αυτής της μεγάλης εγκατάστασης θα πρέπει να διατηρηθεί, πολύ περισσότερο δε που υπάρχουν και άτομα, κάτοικοι εκεί της περιοχής που θέλουν να διατηρηθεί κάτι. Ενδεχομένως εκείνοι να θέλουν να διατηρηθεί όλο. Νομίζω ότι θα πρέπει όλα αυτά να τα λάβουμε σοβαρά υπόψη και ένα τουλάχιστον κομμάτι αυτής της μεγάλης εγκατάστασης θα πρέπει ως τοπόσημο

θέλετε ή ως ένδειξη, ως υπόλειμμα, εν πάση περιπτώσει θεωρώ ότι θα πρέπει να διατηρηθεί.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Νομίζω ότι όλες οι απόψεις έχουν και μία βάση. Προσωπικά ρώτησα για το ΚΕΣΑ γιατί θεωρώ τυπικά ότι έχει μεγάλη αρμοδιότητα στην κατεδάφιση ή όχι των κτηρίων κάποιας εποχής. Κοιτάμε πάντοτε τα κτήρια προ του '55 κ.λπ. Αρχικά, λοιπόν, είχα την άποψη ότι θα συνταχθώ με το συμβούλιο του υπουργείου μου, του τέως υπουργείου μου, αλλά αυτό εκπροσωπώ. Θεωρώ ότι κάνουμε ένα λάθος. Όλοι στο μυαλό μας προσπαθούμε να σκεφτούμε ποια θα είναι η επόμενη χρήση. Πολύ κακώς ασχοληθήκαμε με αυτό, διότι δεν ξέρουμε πραγματικά τι θα προκύψει. Μπορεί να προκύψει κάτι που δεν το φανταζόμαστε. Αλλά, τέλος πάντων, σε κάθε περίπτωση, αυτό είναι θέμα των επενδυτών, και πάλι δεν μας αφορά.

Ως μέλος του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, κανονικά θα έπρεπε να πω να κατεδαφιστούν όλα, με την ελπίδα να υπάρξει κάποια στιγμή η δυνατότητα ανάδειξης κάποιων αρχαίων. Επειδή φοβάμαι ότι αυτό είναι ουτοπικό, θα έλεγα μήπως περιοριστούμε στα τρία σιλό. Το άλλο το κτήριο δεν μπορώ να πω ότι του βρήκα κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον ή ότι είναι απαραίτητα δεμένο με τα υπόλοιπα. Τα τρία σιλό είναι πράγματι ένα τοπόσημο. Επίσης, οι παραστάσεις μάλλον κακό έκαναν στον εαυτό τους, διότι επαναλάμβανε συνέχεια τσιμέντο, τσιμέντο και τσιμέντο, σκυρόδεμα και αυτά, πράγμα το οποίο για εμάς τους αρχιτέκτονες δεν έχει την ίδια διάσταση, και μπορεί ακριβώς αυτό να έπρεπε να τα κάνει και διατηρητέα. Επομένως, θα έκανα μία αντιπρόταση, μήπως αυτό βοηθάει, σε μία μελλοντική ανάπτυξη να είναι μόνο τα τρία σιλό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολύ ενδιαφέρουσα η πρόταση της κα Γαλάνη.

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Πριν διατυπώσω τη γνώμη μου, ακροβατώ, όπως οι περισσότεροι από εμάς, και γέρνω λίγο ως προς τη διατήρηση αυτής της μνήμης, δεν μου είναι πολύ συγκεκριμένο όμως το τι θα κρατήσουμε τελικά, και θα ήθελα να ξαναδώ μία φωτογραφία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βρήκαμε φωτογραφίες του 2021. Να τις δούμε.

Α. ΣΙΜΩΣΙ: Είναι αντιπροσωπευτική.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Βάλτε την εικόνα του '60, κ. Πρόεδρε, γιατί εκεί φαίνονται καθαρά τα κτήρια. Και μετά πίσω μπορούμε να τα ταυτίσουμε.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Αυτά τα τρία σιλό, αν μπορώ να πω κάτι, δεν είναι από τη μεριά της πόλης. Αυτό που επισημαίνω είναι ότι θα τα βλέπουν λιγότερο οι Χαλκιδέοι περισσότερο οι υπόλοιποι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτή είναι η εικόνα. Και από ό,τι βλέπω και από τη λεζάντα, είναι τα σιλό τσιμέντου. Είναι σαφές.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Είναι τα τρία σιλό και το κτήριο το οποίο είναι δεξιά των σιλό κεκλιμένο, που φαίνεται αυτή τη στιγμή. Μπορείτε να το δείξετε με ένα ποντίκι εσείς. Αυτό το κτήριο. Αυτά είναι τα δύο κτήρια. Ανήκουν στην ενιαία φάση του '64, από ό,τι φαίνεται. Είναι αυτά ακριβώς που έχει μελετήσει ο Αγγελίδης. Ισχυρίζομαι ότι το πρισματικό κτήριο μπορεί να παραλάβει κάθε είδους χρήση. Όσον αφορά δε τα σιλό, κ. Σπυράκο, υπάρχουν διεθνή παραδείγματα που έχουν επαναχρησιμοποιήσει σιλό. Παρόλα αυτά, εγώ θα πρότεινα να παραμείνουν ως στοιχεία στον χώρο και κάποτε ίσως και να αρχίσουν να έχουν φθορά.

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Το κτήριο συνοδείας που βλέπουμε στη φωτογραφία του '60 είναι αυτό το λογό, όμως;

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Δεν είναι αυτό που ακουμπάει.

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Είναι η προοπτική που μπερδεύει.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Δεν είναι αυτό που ακουμπάει, κα Ματσούκα. Είναι αυτό το αριστερά.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Για να είμαι ειλικρινής, προτιμώ να διατηρηθούν τα άλλα δύο αριστερά αν είναι να διατηρήσουμε κάτι.

Δ. ΜΑΤΣΟΥΚΑ: Συντάσσομαι με τον κ. Τουρνικιώτη.

Χ. ΚΑΡΑΔΗΜΑ: Ήθελα να πω και εγώ ότι το θέμα της ιστορικής μνήμης σε έναν αρχαιολογικό χώρο μεν που όμως από κάτω δεν έχουν διατηρηθεί πλέον τα αρχαία, έχουν καταστραφεί. Στη συγκεκριμένη, λοιπόν, περίπτωση δεν είναι θέμα

αισθητικής. Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης από μόνη της έχει μία άλλη σημασία. Συντάσσομαι, λοιπόν, με τη γνώμη του κ. Τουρνικιώτη.

A. ΝΤΑΡΛΑΣ: Αυτό ήθελα να πω και εγώ. Θα ήμουν λίγο υπερβολικός. Θα έλεγα με τρομάζει η ιδέα ότι μετά από είκοσι χρόνια οι επισκέπτες, οι περιηγητές από τον χώρο εκεί θα αγνοούν τελείως ότι εκεί υπήρξε μία εγκατάσταση που έπαιξε τεράστιο ρόλο στην ιστορία, στην οικοδόμηση της Ελλάδας. Μετά από αυτό, και νομίζω, ότι αυτά τα τρία κτήρια, τα τρία σιλό, και το άλλο που είπε ο κ. Τουρνικιώτης, μέσα σε μία τόσο μεγάλη εγκατάσταση δεν νομίζω ότι θα τους εμποδίσει να αναπτύξουν τη δραστηριότητα που θέλουν. Δεν νομίζω ότι θα είναι αρνητικός παράγοντας.

K. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Αν διασφαλίσουμε ότι θα συντηρηθούν αυτά τα τρία κτήρια, το διασφαλίσουμε, τότε ας μείνουν, να είναι τοπόσημο, να θυμίζουν.

E. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Θα είναι όρος όταν θα έρθει η μελέτη.

K. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Αν όμως παραιτηθούν στη μοίρα τους, είναι πρόβλημα.

A. ΣΙΜΩΣΙ: Θέλω να σας παραπέμψω στο θέμα του σιλό του Πειραιά, που είναι δίπλα στην Ηετιώνεια Πύλη, και πρόκειται να γίνει το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων. Αυτή είναι η δικιά μου άποψη. Τίποτα άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι, μιλάμε για άλλη χρήση, άλλη περίοδο.

K. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Επειδή έχει τύχει εμείς να κάνουμε τη μελέτη του κτηρίου των Εναλίων, στο εργαστήριο εμείς κάναμε τον έλεγχο και την αποτίμηση του συγκεκριμένου σιλό στον Πειραιά, για να μπορέσει να διερευνηθεί η χρήση του, σε αυτό που είπατε προηγουμένως, το σιλό στον Πειραιά εμείς το ελέγξαμε.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Δεν έχει σχέση μορφολογικά και λειτουργικά το ένα με το άλλο.

A. ΣΙΜΩΣΙ: Και εμείς κάναμε τη μουσειολογική μελέτη και το κτηριοδομικό, κ. Σπυράκο.

K. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Στον Πειραιά ήταν να γίνει η επανάχρηση ως Εναλίων. Εδώ, εάν αυτό δεν δεσμευτούν αυτά τα σιλό να μπορέσουν με τη γεωμετρία τους και ό,τι έχουν και όπως είναι να τα διατηρήσουν, θα είναι πρόβλημα στο μέλλον. Αν, λοιπόν, τεθεί όρος και αυτός ο όρος όντως ακολουθηθεί και κάπως, ας πούμε, ωθηθούν να τα αξιοποιήσουν ώστε να είναι λειτουργικά, τότε συμφωνώ να μείνουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στον Πειραιά για τα συγκεκριμένα κτήρια διεκδίκησε την ευθύνη αξιοποίησης το υπουργείο και το Ελληνικό Δημόσιο, και για αυτό μπόρεσαν και προχώρησε η διαδικασία και πραγματοποιήσαμε αυτό το σημαντικό έργο.

A. ΣΙΜΩΣΙ: Εδώ μιλάμε για μία ιδιωτική έκταση και μια ιδιωτική εγκατάσταση.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Θέλω να διευκρινίσω ότι του Πειραιά είναι συστοιχία. Άρα, δουλεύουν μαζί. Αυτά είναι τρία μεμονωμένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι τελείως διαφορετικές περιπτώσεις.

Γ. ΠΑΝΕΤΣΟΣ: Δεν έχουν σχέση, δεν αξιοποιούνται.

E. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που έχει επιβληθεί σε επενδυτές που έχουν μέσα στην ιδιοκτησία τους ένα χαρακτηρισμένο κτήριο να το προσέξουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Φυσικά.

E. ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ: Η πραγματικότητα είναι ότι τα αφήνουν στην τύχη τους. Πάρα πολλά μνημεία.

E. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Όχι, δεν είναι αλήθεια. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις.

Σ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Πολλές. Και ξενοδοχειακές μονάδες και άλλες χρήσεις.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Απλώς να πω ότι επιμένω σε αυτή την πρόταση των τριών σιλό μόνο, διότι και η μνήμη θα διατηρηθεί και στον οποιονδήποτε επενδυτή δίνεται περισσότερη ευχέρεια να κάνει κάποια διαμόρφωση, γιατί το κτήριο επεκτείνεται αρκετά περισσότερο.

B. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, αλλά η έκταση είναι πολύ μεγάλη, κα Γαλάνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Υπάρχουν μέλη που συμφωνούν με την πρόταση της κα Γαλάνη;

K. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Εγώ στην κα Γαλάνη τείνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Η κα Γαλάνη κάνει μία πρόταση που νομίζω είναι να διατηρηθεί η ιστορική μνήμη και οι δεσμεύσεις και οι οχλήσεις, αν θέλετε, και στον

αρχαιολογικό χώρο, αλλά και οι δεσμεύσεις γενικότερα, από τη στιγμή που δεν υπάρχουν ούτε εξοπλισμοί και τα κτήρια αυτά έχουν δεχθεί με πολλές τροποποιήσεις, αλλαγές, και ουσιαστικά δεν υπάρχει αναγνώριση της αρχικής τους λειτουργίας και ταυτότητας, όπως ανέφερε και η εισήγηση της Διεύθυνσης, να περιοριστούμε στην κήρυξη μόνο των τριών σιλό.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Η δικιά μου η προσέγγιση, για ποιο λόγο αυτά τα τρία σιλό, διότι η εταιρεία, που είναι και ιδιοκτήτης, έχοντας μόνο έναν περιορισμένο αριθμό ακινήτων στον χώρο της και θέλοντας να κάνει κάτι στο μέλλον, δεν ξέρω τι είναι αυτό, τι θα προκύψει, αλλά ό,τι και να προκύψει θα θέλει να έχει κάτι καλά διατηρητέο. Όταν αυτό είναι μικρό και περιορισμένο, θα είναι ευκολότερο αυτό να το πραγματοποιήσει. Επομένως, εγώ είμαι υπέρ των τριών σιλό, που διατηρούν και τη μνήμη.

Ε. ΒΙΝΤΖΗΛΑΙΟΥ: Εγώ θα έλεγα ότι η παρουσία και ενός κτηρίου δίνει μια καλύτερη εικόνα της βιομηχανικής εγκατάστασης, η οποία δεν αποτελείται μόνο από σιλό. Αποτελείται και από κτήρια. Και επιπλέον, είναι ένα κτήριο το οποίο μπορεί θαυμάσια, εφόσον συντηρηθεί καταλλήλως, να χρησιμοποιηθεί, και μέσα στο πλαίσιο της καινούριας επένδυσης αλλά και για λόγους άλλους, πολιτιστικούς, ανάδειξης κ.λπ. Άρα, υπό αυτή την έννοια, θα συμφωνούσα με τον χαρακτηρισμό και του κτηρίου.

Σ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Και εγώ.

Π. ΤΟΥΡΝΙΚΙΩΤΗΣ: Να συμπληρώσω κάτι σε αυτό που λέει η κα Βιντζηλαίου; Αυτό το κτήριο αποτελεί το δεύτερο σημαντικό κτήριο της φάσης του '64, το είδαμε και στην εικόνα, αποτελεί ένα είδος μιας εποχής συγκεκριμένης ανάδειξης. Είναι ένα κτήριο το οποίο πράγματι μπορεί να στεγάσει κάθε δυνατή δραστηριότητα logistics που θέλουν να βάλουν, χωρίς κανένα απολύτως πρόβλημα. Διατηρούμενο δεν τους δημιουργεί κανένα προβλήματα. Ενώ τα σιλό είναι δύσκολο να τα χρησιμοποιήσεις. Νομίζω ότι δημιουργείται μία ενότητα, δίδεται μεγαλύτερη έμφαση σε αυτό το οποίο είναι η πιο ενδιαφέρουσα φάση της τσιμεντοβιομηχανίας, και άρα θα επιμείνω στην πρότασή μου, και ό,τι ψηφίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ποιοι συμφωνούν με τις εισηγήσεις των δύο Διευθύνσεων; Ο κ. Μουρτζάς, ο κ. Πανέτσος, ο κ. Μπαρδάκης, ο κ. Λέκκας, η κα Τσιγαρίδα, η κα Χριστοφορίδου, η κα Χατζιδάκη και εγώ.

Κ. ΣΠΥΡΑΚΟΣ: Καταλήγω στην πρόταση των Υπηρεσιών.

Θ. ΓΑΛΑΝΗ: Εγώ αφομοιώνομαι στην πρόταση του κ. Τουρνικιώτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Με την πρόταση του κ. Τουρνικιώτη. Η κα Σίμωσι, η κα Βιντζηλαίου, ο κ. Κασκάνης, η κα Αραπογιάννη, ο κ. Τσόκας, ο κ. Ντάρλας, η κα Παπαδοπούλου, ο κ. Παπανδρέου, η κα Ματσούκα, η κα Πάντου, η κα Γρηγορίου, η κα Χατζηνικολάου, η κα Καραδήμα, η κα Γαλάνη και ο κ. Τουρνικιώτης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προχωρήστε στην αποφώνηση, κα Καρανή.

Ι. ΚΑΡΑΝΗ: Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείων των τριών κυλινδρικών σιλό που έχουν κατασκευαστεί με άδεια του 1964 και το κτήριο συνοδείας της ίδιας εποχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1γ του Ν.4858/2021 διότι αποτελούν τοπόσημα, σημαντικά τεχνικά έργα, συνδέονται με την ιστορική μνήμη της μονάδας παραγωγής τσιμέντου και είναι σημαντικά από ιστορική, αρχιτεκτονική και πολεοδομική και οικονομική άποψη.

Και υπέρ του μη χαρακτηρισμού όλων των υπόλοιπων κτηρίων, διότι αυτά έχουν δεχτεί μεταγενέστερες επεμβάσεις, έχει γίνει αποξήλωση του μηχανικού τους εξοπλισμού καθιστώντας μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη την λειτουργική τους ταυτότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συμφωνούμε.

Μετά από συζήτηση των μελών του Ειδικού Οργάνου ΚΑΣ-ΚΣΝΜ και κατόπιν φανερής ψηφοφορίας, **γνωμοδοτεί**

Α. Κατά πλειοψηφία υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείων των τριών κυλινδρικών σιλό που έχουν κατασκευαστεί με άδεια του 1964 και το κτήριο συνοδείας της ίδιας εποχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1γ του

Ν.4858/2021 διότι αποτελούν τοπόσημα, σημαντικά τεχνικά έργα, συνδέονται με την ιστορική μνήμη της μονάδας παραγωγής τσιμέντου και είναι σημαντικά από ιστορική, αρχιτεκτονική και πολεοδομική και οικονομική άποψη.

Μειοψηφούν τα μέλη κκ Γ. Διδασκάλου, Κ. Σπυράκος, Β. Μπαρδάκης, Ε. Λέκκας, Ν. Χατζηδάκη, Σ. Χριστοφορίδου, Γ. Πανέτσος, Ν. Μουρτζάς, Ε. Τσιγαρίδα τα οποία τάσσονται με τις εισηγήσεις των αρμόδιων Υπηρεσιών του ΥΠΠΟ.

Β. Ομόφωνα υπέρ του μη χαρακτηρισμού όλων των υπόλοιπων κτηρίων, διότι αυτά έχουν δεχτεί μεταγενέστερες επεμβάσεις, έχει γίνει αποξήλωση του μηχανικού τους εξοπλισμού καθιστώντας μη αναγνώσιμη και αναγνωρίσιμη την λειτουργική τους ταυτότητα.

Ο Πρόεδρος του Κ.Σ.Ν.Μ.
Γεώργιος Διδασκάλου
Γενικός Γραμματέας
Πολιτισμού του ΥΠ.ΠΟ.

Η Γραμματέας του Κ.Σ.Ν.Μ.
Δήμητρα Αρβανίτη

Ακριβές Αντίγραφο

Στο σημείο αυτό αποσυνδέεται και αποχωρεί από την τηλεδιάσκεψη το μέλος του ΚΑΣ κα ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΑΡΑΔΗΜΑ